

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

UNIVERSITY OF SARAJEVO
FACULTY OF PHILOSOPHY

71000 Sarajevo, Franje Račkog br. 1,
Bosna i Hercegovina
Poštanski pretinac br. 347
Telefoni: ++ 387 33 20 36 43; ++ 387 33 20 45 99;
++ 387 33 25 31 00; ++ 387 33 20 35 50
Dekan: ++ 387 33 25 31 11
Sekretar: ++ 387 33 25 32 02
Fax: ++ 387 33 66 78 73
e-mail: dekanat@ff.unsa.ba

Vijeće Fakulteta

Broj: 02-01/331

Sarajevo, 22. 9. 2023. godine

Na osnovu člana 69. i 108. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 36/22.), člana 111. i 168. Statuta Univerziteta u Sarajevu, broj: 01-14-5-1/23 od 26. 7. 2023. godine, Odluke Vijeća Univerziteta u Sarajevu - Filozofskog fakulteta, broj: 02-01/430 od 10. 10. 2022. godine, prijedloga odsjeka/katedre/predmetnih nastavnika: Odsjek za anglistiku, broj: 02-02/144 od 21. 9. 2023. godine, Odsjek za arheologiju, broj: 02-06-ARH/44 od 21. 9. 2023. godine, Odsjek za bosanski, hrvatski i srpski jezik, broj: 02-03/86 od 21. 9. 2023. godine, Odsjek za filozofiju, broj: 02-04/94 od 21. 9. 2023. godine, Odsjek za germanistiku, broj: 02-05/112 od 20. 9. 2023. godine, Odsjek za historiju, broj: 02-06/92 od 20. 9. 2023. godine, Katedre za historiju umjetnosti, broj: 02-06-HUM/30 od 21. 9. 2023. godine, Odsjeka za komparativnu književnost i informacijske nauke, broj: 02-08/95 od 21. 9. 2023. godine, Odsjeka za orijentalnu filologiju, broj: 02-10/250 od 21. 9. 2023. godine, Odsjek za pedagogiju, broj: 02-11/118 od 21. 9. 2023. godine, Odsjek za romanistiku, broj: 02-12/91 od 20. 9. 2023. godine, Odsjek za slavenske jezike i književnosti, broj: 02-13/45 od 21. 9. 2023. godine, Odsjek za sociologiju, broj: 02-14/39 od 22. 9. 2023. godine, Mišljenja, broj: 03-02/799 od 20. 9. 2023. godine, Vijeće Fakulteta na 23. elektronskoj sjednici održanoj 22. 9. 2023. godine, *donijelo je*

ODLUKU

I

Usvajaju se PROGRAMI RADA NA PREDMETIMA (SILABUSI) ZA STUDIJSKU 2023/2024. I 2024/2025. GODINU (IZMJENE I DOPUNE POSTOJEĆIH I NOVI SILABUSI ZA NASTAVNE PREDMETE PO NASTAVNIM PLANOVIMA I PROGRAMIMA 2019/2020. KOJI SU PO PRVI PUT U PRIMJENI):

- ODSJEK ZA ANGLISTIKU
- ODSJEK ZA ARHEOLOGIJU
- ODSJEK ZA BOSANSKI, HRVATSKI I SRPSKI JEZIK
- ODSJEK ZA FILOZOFIJU
- ODSJEK ZA GERMANISTIKU
- ODSJEK ZA HISTORIJU
- KATEDRA ZA HISTORIJU UMJETNOSTI
- ODSJEK ZA KOMPARATIVNU KNJIŽEVNOST I INFORMACIJSKE NAUKE
- ODSJEK ZA ORIJENTALNU FILOLOGIJU
- ODSJEK ZA PEDAGOGIJU
- ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU
- ODSJEK ZA ROMANISTIKU
- ODSJEK ZA SLAVENSKE JEZIKE I KNJIŽEVNOSTI
- ODSJEK ZA SOCIOLOGIJU.

II

PROGRAMI RADA NA PREDMETIMA (SILABUSI) ZA STUDIJSKU 2023/2024. I 2024/2025. GODINU iz stava I. ove odluke objavit će se na oglasnim pločama i web stranici Fakulteta.

III

PROGRAMI RADA NA PREDMETIMA (SILABUSI) ZA STUDIJSKU 2023/2024. I 2024/2025. GODINU iz stava I. ove odluke sastavni su dio ove odluke.

DEKAN FAKULTETA

Prof. dr. Kenan Šljivo

DOSTAVITI:

1. Odsjecima x14
2. Dekanu Fakulteta
3. Prodekanima Fakulteta x3
4. Sekretaru Fakulteta
5. Službama Fakulteta
6. Web
7. Uz zapisnik
8. Arhiva

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
02-10/250
Datum: 21. 9. 2023 god.

Učene Fakulteta
Prodekanesa za nastavu
21. 9. 2023
Lejla

UNIVERZITET U SARAJEVU-FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA PEDAGOGIJU
Sarajevo, 21. 9. 2023. godine

**PRODEKANESI ZA NASTAVU I STUDENTSKA PITANJA FAKULTETA
VIJEĆU FAKULTETA**

PREDMET: *Izmjene i dopune silabusa za studijsku 2023/2024. godinu*

Poštovana,

U skladu sa Vašim dopisima broj: 01-04/56 od 22.5.2023. godine i broj: 01-05/12 od 30.8.2023. godine u vezi sa dostavljanjem izmijenjenih i dopunjenih/novih silabusa, u prilogu dostavljamo silabuse sljedećih nastavnika: prof. dr. Snježana Šušnjara, prof. dr. Lejla Kafedžić, prof. dr. Lejla Osmić, prof. dr. Dženeta Camović, prof. dr. Sandra Bjelan i doc. dr. Edina Nikšić Rebihić.

Srdačno,

Rukovodilac podorganizacione jedinice

Prof. dr. Lejla Osmić

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za pedagogiju i studijski program Specijalne pedagogije				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	IP Muzejska pedagogija				
Šifra/kod	FIL PED 252	Status (obavezni ili izborni)	Izborni predmet	ECTS	3
Ciklus studija	I ciklus studija	semestar	III semestar	Ak. godina	2022./'23. 2023./'24. 2023./'25.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema preduvjeta za upis predmeta.				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski i srpski jezik.				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof.dr. Snježana Šušnjara, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet:102/II Email:snjezana.susnjara@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 271	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Suradnik	Ime i prezime	V. asistentica Anida Manko, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet:104/II Email:anida.sadikovic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 142	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Tjedni broj kontakt sati	predavanja: 1	seminar: 0	vježbe:1		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Studenti će tokom kolegija biti upoznati s ključnim odrednicama pedagoškog rada u muzeju. Teorijska i empirijska istraživanja koja govore o važnosti pedagoške djelatnosti muzeja bit će predstavljena kao i zadaci i strategije rada muzejskog pedagoga. Načini kreiranja muzejskog okruženja i učenja bit će razmatrani na način da studenti ovladaju znanjima i vještinama kako muzejski prostor prilagoditi potrebama svih uključenih u određene aktivnosti.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je upoznati studente s predmetom izučavanja muzejske pedagogije, kao i s izazovima koji se javljaju u ovom području; osposobiti ih za pripremu i realizaciju obrazovnih sadržaja u muzeju da mogu razumjeti i argumentirati ulogu pedagoga u kreiranju i spovođenju odgoja i obrazovanja u muzeju.				
Ishodi učenja	Nakon odslušanog predmeta i položenog ispita studenti će moći: <ol style="list-style-type: none">1. Definirati osnovne pojmove iz oblasti muzejske pedagogije.2. Predložiti najmanje pet pedagoških aktivnosti koje se mogu realizirati u muzeju.3. Prilagoditi obrazovne sadržaje u skladu s tematikom muzeja /izložbama, eksponatima../4. Razumjeti i argumentirati ulogu pedagoga u kreiranju i spovođenju odgoja i obrazovanja u muzeju.5. Analizirati značaj pedagoških teorijskih spoznaja na osobnoj i socijalnoj razini u muzejskom prostoru.6. Razviti istraživačku radoznalost za izučavanjem pojedinih pedagoških izazova u muzeju.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Tjedan Datum	Nastavna jedinica
1.	Uvodni susret, upoznavanje s kolegijem, ciljevima i očekivanjima
2.	Razvoj i izazovi muzejske pedagogije
3.	O muzeju: društvena uloga muzeja
4.	Muzeji kao mjesto cjeloživotnog učenja
5.	Otvorenost muzeja za sve/svakoga
6.	Obrazovne potrebe posjetitelja u muzeju
7.	Pristupi učenju u muzejskom okruženju
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Škola u muzeju/muzej u školi
10.	Kompetencije muzejskog pedagoga
11.	Komunikacija muzejskog pedagoga s muzejskim djelatnicima
12.	Metode i strategije za kreiranje pedagoško-muzejskih aktivnosti
13.	Realizacija pedagoških aktivnosti u muzeju
14.	„Muzejske priče“
15.	Evaluacija i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovom tjednu nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu.																				
Obveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima:</p> <table border="1" data-bbox="448 517 1401 734"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Praktični zadatak 1</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Praktični zadatak 2</td> <td>45</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Pismeni zadatak</td> <td>35</td> <td>35%</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right;">Ukupno:</td> <td>100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktični zadatak 1 je obavezna aktivnost za sve studente. Studenti samostalno kreiraju program rada muzejskog pedagoga. Program rada treba da sadrži dvadeset (20) različitih programskih aktivnosti koje trebaju biti detaljno operacionalizirane. Praktični zadatak 2 se u pisanoj formi predaje u 12. tjednu nastave. • Praktični zadatak 2 studenti u paru trebaju posjetiti tri muzeja u BiH, analizirati stanje s aspekta pedagoške djelatnosti muzeja i ponuditi tri prijedloga za unapređenje stanja u praksi. Praktični zadatak 2 se u pisanoj formi predaje u 7. tjednu nastave. • Pismeni zadatak je aktivnost koja se radi individualno i obavezan je za sve studente. Studenti trebaju odabrati dva (2) lična predmeta koji bi bili muzejski eksponati u nekom muzeju, a za koje smatraju da su vrijedni/važni. Muzejski predmet treba biti povezan sa studentskim ličnim iskustvom, kulturom, tradicijom i slično. Pismeni zadatak se predaje u 14. tjednu nastave kada se i prezentira zadatak. Pismeni zadatak nosi 35 bodova. 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Praktični zadatak 1	20	20%	2.	Praktični zadatak 2	45	45%	3.	Pismeni zadatak	35	35%	Ukupno:		100 bodova	100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Praktični zadatak 1	20	20%																		
2.	Praktični zadatak 2	45	45%																		
3.	Pismeni zadatak	35	35%																		
Ukupno:		100 bodova	100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili s neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, s ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, s primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uvjete, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uvjete, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura	<p><i>Obavezna literatura:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Detling, D. (2011). Promišljanja o muzejskoj pedagogiji i prilog istoj. <i>Osječki zbornik</i>, 30 (xx), 335-341. 2. Dengel, S., Dreykorn, M., Grüne, P., Hirsch, A., Kunz-Ott, H., Neukirchen, V., Oehms, L., Wagner, E. (2011). <i>Škola @ muzej – priručnik o suradnji</i>. Dostupno na: http://www.icom-croatia.hr/wp-content/uploads/2011/11/skola-i-muzej- 																				

prirucnik-o-suradnji.pdf

3. Hein, G.E. (1998). *Learning in the Museum*. London: Routledge.
4. Hooper-Greenhill, E. (Ed.). (1999). *The educational role of the museum*. Psychology Press.
5. Hrvatski nacionalni Komitet ICOM-a. (2012). *Kriteriji kvalitete za muzeje: rad na obrazovanju i posredovanju, Deutscher Museumsbund*. Dostupno na: <http://www.icom-croatia.hr/wp-content/uploads/2012/01/kriteriji-kvalitete-za-muzeje.pdf>
6. Mandić, A. (2014). *Izazovi muzejske edukacije: savremena umjetnost i strategije vizuelnog razmišljanja*, Sarajevo: Dobra knjiga.
7. Milutinović, J. (2010). Učenje u muzeju, *Povijest u nastavi*, VIII br. 2 (16) / str. 201-350, Zagreb: Društvo za Hrvatsku povjesnicu.
8. Sadiković, A. (2018). *Muzej kao prostor za učenje i razvoj kreativnosti kod učenika*, Zbornik radova Odsjeka za pedagogiju: Ka novim iskoracima u odgoju i obrazovanju, Godina 2, Broj 2. Sarajevo: Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu.

Dodatna literatura:

1. Cogo, I. (2017). *Muzejsko zakonodavstvo u Bosni i Hercegovini od 1945 do 2012. godine*, Zenica: Element
2. Greenhill, E. H. (1992). *Museums and the Shaping of Knowledge*. Routledge ž
3. Previšić, V. (2007). *Kurikulum (teorije, metodologija, sadržaj i struktura)*, Zagreb: Školska knjiga.
4. Škarić, M. (2017). *Muzejska pedagogija u službi raznovrsnih inteligencija*. Hrvatsko muzejsko društvo/ uredili: Danko Dujmović, Lorka Lončar Uvodić i Mirjana Margetić, Zagreb. Preuzeto sa: <file:///E:/Zbornik8.-skupa.pdf> (20.2.2019.)
5. Žnidar, V. (1972). Zadaci i oblici suradnje muzeja i škola. *Muzeologija* 15, 1-135.
6. Nastavni materijali i stručni časopisi.

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za pedagogiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Pedagoški savjetodavni rad				
Šifra/kod	FILPED 515	Status (obavezni)	O	ECTS	5
Ciklus studija	II	Semestar	III	Ak. godina	2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položen ispit iz Metodike odgojnog rada				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Snježana Šušnjara			
	Kontakt podaci	Kabinet: 102 E-mail: snjezana.susnjara@ff.unsa.ba Telefon: + 387 33 253 271	Termin konsultacija	prema rasporedu konsultacija	
Suradnik	Ime i prezime	Dr.sc. Edina Nikšić Rebihić,			
	Kontakt podaci	Kabinet: 101 E-mail: edina.niksic@ff.unsa.ba Telefon: +387 33 253 139	Termin konsultacija	-	
Tjedni broj kontakt sati	predavanja <u> 2 </u> ; seminar <u> </u> ; vježbe <u> 2 </u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<ul style="list-style-type: none"> • Specifičnosti i bit pedagoškog savjetodavnog rada • Teorije i modeli savjetodavnog rada • Mogućnosti i ograničenja pedagoškog savjetodavnog rada • Individualni i grupni savjetodavni rad • Metodika rada školskog pedagoga <ul style="list-style-type: none"> - sociometrijski postupak - interview (razgovor) - skale procjene i samoprocjene - anegdotske bilješke - učenički dosije - socio i psiho drama 				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osposobiti studente za primjenu pedagoškog savjetodavnog rada u školi, u radu s učenicima, nastavnicima i roditeljima kroz upoznavanje s teorijskim osnovama i praktičnim radom.				
Ishodi učenja	Nakon položenog ispita, student će moći: <ul style="list-style-type: none"> - definirati specifičnosti pedagoškog savjetodavnog rada - analizirati teorije i modele pedagoškog savjetodavnog rada - obrazložiti mogućnosti i ograničenja pedagoškog savjetodavnog rada 				

	<ul style="list-style-type: none"> - usporediti karakteristike individualnog i grupnog rada - kritički raspravljati o metodama i pristupima pedagoškog savjetovanja - razlikovati primjenu metoda u praktičnom radu - kreirati prijedloge optimalne realizacije plana i programa rada školskog pedagoga - samostalno tragati za relevantnim rješenjima određenih pedagoških situacija
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Tjedan Datum	Nastavna jedinica
1. 01.03.-05.03.'21.	Uvod u osnove kolegija – ciljevi nastave i način realizacije
2. 08.03.-12.03.'21.	Specifičnosti i bit pedagoškog savjetodavnog rada Praćenje rada i razvoja učenika - učenički dosije
3. 15.03.-19.03.'21.	Aktualni problemi pedagoškog savjetodavnog rada (pedagoške situacije) Mogućnosti i ograničenja
4. 22.03.-26.03.'21.	Pedagoško vođenje i pedagoško savjetovanje odgojenika (učenika)
5. 29.03.-02.04.'21.	Individualni i grupni savjetodavni rad Etička načela pedagoškog savjetovanja
6. 05.04.-09.04.'21.	Karakteristike pedagoškog savjetovanja u predškolskom kontekstu
7. 12.04.-16.04.'21.	Savjetodavni rad pedagoga s nastavnicima i roditeljima
8. 19.04.-23.04.'21.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9. 26.04.-30.04.'21.	Mali tiranin
10. 03.05.-07.05.'21.	Pitanja u razgovoru
11. 10.05.-14.05.'21.	Anegdotske bilješke
12. 17.05.-21.05.'21.	Osposobljavanje za uporabu raznih tehnika i postupaka u prikupljanju podataka o učeniku (intervju i anketa) Skale procjene i samoprocjene
13. 24.05.-28.05.'21.	Sociometrijski postupak Socio-drama i psiho-drama (igra uloga)
14. 31.05.-04.06.'21.	Procjena djece za upis u prvi razred OŠ
15. 07.06.-11.06.'21.	Evaluacija i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovom tjednu nema nastave)

14.06.-18.06.'21.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
17.	
21.06.-02.07.'21.	
18.	
05.07.-16.07.'21.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Oblici: frontalni, grupni, rad u paru, individualni Metode: metoda demonstracije i ilustracije, razgovor, rad na tekstu, usmeno izlaganje																				
Obveze studenata i elementi praćenja rada studenata tijekom semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Praktični zadatak</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Parcijalni ispit</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • U okviru kolegija za sve studente (redovne i izvanredne) je predviđen praktični zadatak koji su studenti dužni predati do 14. tjedna nastave. Ovaj zadatak nosi 20 bodova. Uputa za izradu zadatka bit će dostupna studentima na platformi BISER. • Polusemestralni i završni ispiti obuhvatit će sadržaje realizirane tijekom cijelog semestra. Parcijalni ispit nosi 30 bodova, a završni ispit 50 bodova. 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Praktični zadatak	20	20%	2.	Parcijalni ispit	30	30%	3.	Završni ispit	50	50%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Praktični zadatak	20	20%																		
2.	Parcijalni ispit	30	30%																		
3.	Završni ispit	50	50%																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačni uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrjednuje se i ocjenjuje sustavom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili s neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, s ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, s primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uvjete, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uvjete, manje od 55 bodova.</p>																				

Literatura	<p><i>Obvezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mandić, P. (1976) <i>Savjetodavni vaspitni rad</i>. Sarajevo: Svjetlost. 2. Rakić, (1976) <i>Intervju u nastavi</i>. Svjetlost. Sarajevo: Svjetlost. 3. Hechler, O. (2010). <i>Pedagoško savjetovanje</i>. Zagreb: Erudita. 4. Šušnjara, S. (2017) <i>Pedagoške mrvice</i>. Sarajevo: Svjetlo riječi. 5. Nikšić, E. (2017) Savjetodavni rad školskog pedagoga. <i>Suvremeni izazovi u radu (školskog) pedagoga</i>, Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci, 252-268.
	<p><i>Dodatna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kreštančić, A. (1988) <i>Metode i tehnike savjetodavnog rada</i>, Zagreb: Udružena samoupravna interesna zajednica socijalne zaštite grada. 2. Janković, J. (2004) <i>Savjetovanje u psihosocijalnom radu</i>. Zagreb: Etcetera, 3. Janković, J. (1997) <i>Savjetovanje – nedirektivni pristup</i>. Zagreb: Alinea. 4. Resman, M. (2000) <i>Savjetodavni rad u vrtiću i školi</i>. Zagreb: Hrvatski pedagoško književni zbor. 5. Jurić, V. (1978). <i>Metodika rada školskog pedagoga</i>. Zagreb: Školska knjiga. 6. Prekop, J. (1997). <i>Mali tiranin</i>. Zagreb: Educa. 7. Bjelan-Guska, S. et al. (2017) Izazovi savjetodavnog rada školskog pedagoga s nastavnicima u funkciji unaprjeđenja kvalitete nastavnog procesa. <i>Suvremeni izazovi u radu (školskog) pedagoga</i>, Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci, 270-290.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija-Specijalna pedagogija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Specijalna pedagogija 1				
Šifra/kod	FIL SPED 104	Status (obavezni ili izborni)	obavezni predmet	ECTS	6
					1 praktična nastava
Ciklus studija	I ciklus studija	Semestar	I (prvi)	Ak. godina	2023./2024.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema preduvjeta za upis predmeta.				
Jezik izvođenja nastave	BHS jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr. Lejla Kafedžić, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet:103/II E-mail: lejla.kafedzic@pedagogijaffsa.com lejla.kafedzic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 142	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	prof.dr. Snježana Šušnjara			
	Kontakt podaci	Kabinet:102/II E-mail: snjezana.susnjara@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 139	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 seminar: 0 vježbe: 3				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru kolegija upoznaju se temeljna polazišta inkluzije i inkluzivnog obrazovanja. Definišu se temeljni pojmovi specijalne pedagogije i mjesto specijalne pedagogije u kontekstu inkluzije. Proučavaju se sadržaji koji upućuju studente na prihvaćanje različitosti, te osvješćivanje stereotipa i predrasuda. Studenti se upoznaju sa upravljanjem inkluzivnim odjeljenjem kroz objašnjavanje opservacije, organiziranja odgojno-obrazovnog rada s djecom i kreiranja dinamičko-funkcionalnog profila i individualnog plana i programa.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je upoznati studente sa predmetom izučavanja specijalne pedagogije, sa izazovima koji se javljaju u ovom području i tendencijama za poboljšanje kvalitete života svih, posebno onih koji pripadaju marginaliziranim grupama. Osposobiti studente za uočavanje specifičnih karakteristika djece koja trebaju privremenu ili trajnu posebnu pomoći i/ili podršku, te za razvijanje pozitivnih stavova prema ovoj populaciji.				
Ishodi učenja	<p>Nakon odslušanog predmeta i položenog ispita student će moći:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Definiirati osnovne pojmove iz oblasti specijalne pedagogije 2. Koristiti adekvatne termine u svakodnevnoj i stručnoj komunikaciji 3. Dati argumente za primjenu inkluzivnog odgoja i obrazovanja 4. Analizirati vlastite stereotipe i predrasude u cilju njihovog smanjenja 5. Predložiti najmanje pet strategija za smanjenje i uklanjanje predrasuda kod djece, roditelja, nastavnika i stručnih saradnika 6. Obrazložiti elemente upravljanja inkluzivnim odjeljenjem 7. Procijeniti stanje djeteta uz primjenu instrumenata za opservaciju 8. Napraviti individualni i individualizirani plan i program 9. Djelovati u zajednici s ciljem unapređenja kvalitete života svih građana 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje studenata sa sadržajem predmeta, obavezama i aktivnostima
2.	
3.	Temeljna polazišta inkluzije i inkluzivnog obrazovanja Indeks inkluzivnosti
4.	
5.	Mjesto specijalne pedagogije u kontekstu inkluzije
6.	
7.	Temeljni pojmovi specijalne pedagogije »Dadoše mi pogrešno ime, da bih bio loša stvar«
8.	
9.	Stereotipi i predrasude – prihvatanje različitosti »Slika o drugima«
10.	
11.	Stereotipi i predrasude – prihvatanje različitosti »Drugačije vještine«
12.	
13.	Upravljanje inkluzivnim odjeljenjem – temeljni pojmovi Rad na modulu »Između predrasuda i inkluzije«
14.	
15.	Polusemestralna provjera znanja studenata
16.	
17.	Upravljanje inkluzivnim odjeljenjem – kontekstualna opservacija djece. »Amajli treba vrijeme i imat će ga«
18.	
19.	Upravljanje inkluzivnim odjeljenjem – dinamičko-funkcionalni profil i individualni plan i program
20.	
21.	Roditelji kao odgajatelji djece s teškoćama u razvoju
22.	
23.	»Bajke i basne za djecu«
24.	
25.	»Život s različitima«
26.	
27.	»Iz našeg svijeta različitosti«
28.	
29.	Sistematizacija znanja, evaluacija i potpisi
30.	
31.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
32.	
33.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
34.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<p>Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda denstracije i ilustracije, RWCT tehnike.</p>																																																
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="440 472 1417 745"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Parcijalni ispit – “Moja akcija”</td> <td>25</td> <td>25%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Pojmovnik</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Pismeni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Dodatne aktivnosti – prezentacija dijela knjige</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Ukupno:</td> <td>100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Portfoliji „Moja akcija“ je aktivnost koja je ekvivalent parcijalnom ispitu. Portfoliji se može realizirati individualno, u paru ili grupi. Portfoliji treba da sadrži teorijski dio (specifičnosti konteksta), praktični dio (opis aktivnosti), refleksiju (vlastiti doživljaj: šta sam naučio/la), te prikaze (fotografije, fotokopije sveski i slično). Portfoliji treba predati u 10. sedmici nastave. Ova aktivnost nosi 25 bodova i obavezna je za sve redovne, redovne samofinansirajuće i vanredne studente. • Pojmovnik treba da sadrži 20 pojmova iz 2 različita izvora. Redovni, redovni-samofinansirajući studenti pojmovnik predaju u 6.sedmici nastave, a vanredni studenti u radnoj suboti u novembru. Pojmovnik nosi 10 bodova. • Pismeni ispit obuhvatać će sadržaje realizirane tokom cijelog semestra. Ispit je eliminatoran i obuhvata 50 bodova. • Dodatne aktivnosti su dobrovoljne, nose 15 bodova. Studenti pripremaju prezentaciju koja se odnosi na prezentiranje određenih sadržaja iz literature, dok pismeni prikaz knjige rade vanredni studenti. Studenti biraju knjigu iz dodatne literature i rade prikaz knjige, koji je potrebno predati do 13. sedmice nastave (radna subota). <p>Obaveze i elementi praćenja vanrednih studenata:</p> <table border="1" data-bbox="440 1563 1433 1836"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Ocjena</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Parcijalni ispit – “Moja akcija”</td> <td>25</td> <td>25%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Pojmovnik</td> <td>10</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Pismeni ispit</td> <td>50</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Pismeni prikaz knjige</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Ukupno:</td> <td>100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Praktičnu nastavu studenti realiziraju u udruženju za ostvarivanje prava i/ili podršku djeci i mladima u ukupnom trajanju od 15 sati.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Parcijalni ispit – “Moja akcija”	25	25%	2.	Pojmovnik	10	10%	3.	Pismeni ispit	50	50%	4.	Dodatne aktivnosti – prezentacija dijela knjige	15	15%		Ukupno:	100 bodova	100%	R. br.	Elementi praćenja	Ocjena	Učešće u ocjeni (%)	1.	Parcijalni ispit – “Moja akcija”	25	25%	2.	Pojmovnik	10	15%	3.	Pismeni ispit	50	45%	4.	Pismeni prikaz knjige	15	15%		Ukupno:	100 bodova	100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																														
1.	Parcijalni ispit – “Moja akcija”	25	25%																																														
2.	Pojmovnik	10	10%																																														
3.	Pismeni ispit	50	50%																																														
4.	Dodatne aktivnosti – prezentacija dijela knjige	15	15%																																														
	Ukupno:	100 bodova	100%																																														
R. br.	Elementi praćenja	Ocjena	Učešće u ocjeni (%)																																														
1.	Parcijalni ispit – “Moja akcija”	25	25%																																														
2.	Pojmovnik	10	15%																																														
3.	Pismeni ispit	50	45%																																														
4.	Pismeni prikaz knjige	15	15%																																														
	Ukupno:	100 bodova	100%																																														

Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna (odabrana poglavlja)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bjelopoljak, Š. (2022); <i>E-inkluzija</i>, Sarajevo: Centar za obrazovne inicijative Step by step, Pedagoški fakultet univerziteta u Bihaću. 2. Kafedžić, L. (2020). <i>Da niko ne izostane: osnove specijalne pedagogije</i>, Sarajevo: Amos. 3. Kostelnik, J. M; Onaga, E; Rohde, B. i Whiren, A. (2004); <i>Djeca s posebnim potrebama</i>; Zagreb: Educa 4. Livazović, G; Alispahić, D; Terović, E. (2015). <i>Inkluzivni odgoj i obrazovanje u školi</i>. Sarajevo: Udruženje „Društvo ujedinjenih građanskih akcija“ <p><i>Dodatna i preporučena literatura</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bouillet, D. (2010); <i>Izazovi integriranog odgoja i obrazovanja</i>; Zagreb: Školska knjiga 2. Booth, T. i Ainscow, M. (2008); <i>Indeks inkluzivnosti – Promicanje učenja i sudjelovanja u školama</i>; Zenica: Pedagoški zavod Zenica. Interent izvor: http://www.eenet.org.uk/resources/docs/Index_Bosnian_revised.pdf 3. Čilić, A. i dr. (2009); <i>Priče o stvaranju škola po mjeri djeteta</i>; UNICEF BiH i COI Step by Step (“Amajli treba vrijeme i imat će ga.”); Interent izvor: https://www.unicef.org/bih/ba/media_12401.html 4. Krizmanić, M. (2010); <i>Život s različitima</i>; Zagreb: Profil 5. Grupa autora, (2021); <i>Bajke i basne za djecu</i>; Banja Luka: Nevid teatar. 6. Panjeta A. (2011); <i>Iz našeg svijeta različitosti</i>, Sarajevo: UNICEF BiH i DUGA; Internet izvor: https://www.unicef.org/bih/ba/media_17909.html 7. Pedagoški časopisi (u printanoj ili elektronskoj formi).
Napomene	<p>Studenti su obavezni predati sve predispitne zadatke u skladu sa predviđenim rokovima datim u uputama.</p>

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija: Studijski program Specijalne pedagogije				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Specijalna pedagogija 2				
Šifra/kod	FIL PED 105	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	3
					2 praktična nastava
Ciklus studija	I ciklus	Semestar	II (drugi)	Ak. godina	2023./2024.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položen ispit iz predmeta Specijalna pedagogija 1 FIL PED 104				
Jezik izvođenja nastave	BHS jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof. dr. Lejla Kafedžić, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 103/II E-mail: lejla.kafedzic@ff.unsa.ba lejla.kafedzic@pedagogijaffsa.com Telefon: 033 253 141	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija.	
Saradnik	Ime i prezime	Belma Alić Ramić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: belma.alic.ramic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 142	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija.	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 1	seminar 0	vježbe 1		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru kolegija Specijalna pedagogija 2 studenti razvijaju znanja, vještine i stavove u vezi sa inkluzivnim odgojem i obrazovanjem, okvirom indeksa inkluzivnosti i njegovom primjenom u bosanskohercegovačkom obrazovnom sistemu.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je upoznati studente sa definicijom, konceptom i strategijom primjene inkluzivne kulture, politke i prakse.				
Ishodi učenja	Nakon odslušanog predmeta i položenog ispita student će moći: 1. definirati osnovne pojmove Indeksa inkluzivnosti; 2. opisati okvir za procjenu stanja inkluzivnosti u odgojno-obrazovnoj ustanovi; 3. klasificirati indikatore u odnosu na dimenzije Indeksa inkluzivnosti; 4. primijeniti faze Indeksa inkluzivnosti; 5. procijeniti razvijenost dimenzija inkluzivnosti; 6. kreirati inkluzivni plan.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje sa sadržajima kolegija, obavezama, očekivanjima
2.	Inkluzivni pristup u promoviranju odgojno-obrazovne ustanove
3.	Ključni pojmovi: razvijanje jezika inkluzije Okvir za procjenu: dimenzije i oblasti
4.	Popis indikatora za inkluzivnu kulturu, politku i praksu
5.	Početak rada s Indeksom
6.	Procjena postojećeg stanja u odgojno-obrazovnoj ustanovi I dio
7.	Procjena postojećeg stanja u odgojno-obrazovnoj ustanovi II dio
8. 17.04.-21.04.'23.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Osnovna polazišta u kreiranju inkluzivnog plana
10.	Realizacija prioriteta i evaluacija inkluzivnog plana
11.	Stručno usavršavanje nastavnika za korištenje Indeksa inkluzivnosti
12.	Uloga roditelja u procesu implementacije Indeksa inkluzivnosti
13.	<i>Indeks inkluzivnosti u praksi</i>
14.	<i>Indeks inkluzivnosti u praksi</i>
15.	Sistematizacija, evaluacija, potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike.																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="448 506 1401 730"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Pojmovnik</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Praktični rad</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pojmovnik treba da sadrži 10 pojmova iz 2 različita izvora. Svi studenti pojmovnik predaju u 8. sedmici nastave. Nosi 10 bodova i obavezan je za sve studente. • Polusemestralna provjera znanja studenta će biti realizirana kroz praktični rad. Praktični rad je obavezan za sve studente. Studenti predaju pisanu verziju rada u 13. sedmici nastave. Usmena prezentacija radova će biti u 13. i 14. sedmici nastave. Upute za rad studenti će dobiti na prvom susretu nastave. • Završni ispit se realizira na kraju semestra, nakon završenih nastavnih aktivnosti na osnovu cjelokupnog sadržaja predviđenog silabusom. Ispit je eliminatoran. • Praktična nastava nosi 2 ECTS boda i obavezna je za sve studente. Praktična nastava će se realizirati u okviru praktičnog rada za koji će studenti dobiti upute na prvom susretu nastave. 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pojmovnik	10	10%	2.	Praktični rad	50	50%	3.	Završni ispit	40	40%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Pojmovnik	10	10%																		
2.	Praktični rad	50	50%																		
3.	Završni ispit	40	40%																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura	<p><i>Obavezna literatura:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Booth T, Ainscow M. (2010). <i>Indeks inkluzivnosti -Razvoj učenja i učešća u školi</i>, Zenica: Pedagoški zavod. 2. Ivančić, Đ. i Stančić, Z. (2013). <i>Stvaranje inkluzivne kulture škole</i>. 																				

Hrvatska Revija za Rehabilitacijska Istraživanja, 49(2). Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/166614>.

Dodatna literatura:

1. Cerić, H. i Alić. A. (2005). *Temeljna polazišta inkluzivnog obrazovanja*; Zenica: Hijatus.
3. Gološ, E. Jerković, L. (2016). *Uloga roditelja u procesu implementacije Indeksa inkluzivnosti*", *Suvremena pitanja* 21:70-83. Dostupno na: <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=441746>.
2. Vantić-Tanjić M, Nikolić M. (2010). *Inkluzivna praksa*. Tuzla: „OFF-SET”.
3. Zbornik radova: *Inkluzija u školstvu Bosne i Hercegovine* (2003). Sarajevo: TEPD i Filozofski fakultet
4. Materijali sa nastave.

Napomene

Studenti su obavezni predati sve predispitne zadatke u skladu sa predviđenim rokovima datim u uputama.

FILOZOFSKI FAKULTET UNIVERZITETA U SARAJEVU

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Inkluzivno obrazovanje				
Šifra/kod	FIL PED 303	Status (obavezni ili izborni)	obavezni predmet	ECTS	8
Ciklus studija	I ciklus	Semestar	III (treći)	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	/				
Jezik izvodenja nastave	BHS jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr. Lejla Kafedžić, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 103/II E-mail: lejla.kafedzic@pedagogijaffsa.com, lejla.kafedzic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 141	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	v. asist. Amina Smajović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 101/II E-mail: amina.smajovic@ff.unsa.ba; smajovic.amina@outlook.com Telefon: 033 253 139	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: <u>2</u> seminar: <u>0</u> vježbe: <u>2</u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studente sa temeljnim polazištima inkluzivnog odgoja i obrazovanja. Osigurati situacije analize vlastitih stereotipa i predrasuda te rada na njihovom smanjenju. Osposobiti studente za uočavanje karakteristika učenika i individualizacije nastave u odnosu na nalaze pedagoške opservacije. Upoznavanje studenata sa elementima kreiranja univerzalnog dizajna za učenje. Osnaživanje studenata za kreiranje okruženja koje podupire aktivno učenje i učešće svih učenika. Poticanje studenata na saradnju s drugima u cilju kreiranja inkluzivnog okruženja. Upoznavanje studenata sa primjenom Indeksa inkluzivnosti u odgojno-obrazovnim ustanovama.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osnovni cilj nastavnog predmeta je razvijanje pedagoških kompetencija studenata za oblast inkluzivnog obrazovanja.				
Ishodi učenja	Nakon odslušanog predmeta i položenog ispita student će moći: <ul style="list-style-type: none">• definirati osnovne pojmove iz oblasti inkluzivnog odgoja i obrazovanja• koristiti adekvatne termine u komunikaciji• dati argumente za primjenu inkluzivnog odgoja i obrazovanja• obrazložiti elemente upravljanja inkluzivnim odjeljenjem• primijeniti osnovne elemente pedagoške opservacije u odjeljenju• primijeniti diferencirano podučavanje u cilju podrške aktivnom učenju i učešću učenika.• kreirati inkluzivno okruženje u odjeljenju• analizirati vlastite stereotipe i predrasude u cilju njihovog smanjenja• djelovati u zajednici s ciljem unapređenja kvalitete života svih građana.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje studenata sa sadržajem nastavnog predmeta, obavezama i aktivnostima - dogovori i očekivanja
2.	Osnovna polazišta inkluzivnog obrazovanja
3.	Temeljni pojmovi inkluzivnog obrazovanja
4.	Prihvatanje različitosti - Slika o drugima
5.	Prihvatanje različitosti - Drugačije vještine
6.	Upravljanje odjeljenjem - temeljni procesi
7.	Upravljanje odjeljenjem - osiguranje individualizacije
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Kreiranje univerzalnog dizajna za učenje
10.	Podrška aktivnom učenju i učešću svih učenika - I dio
11.	Podrška aktivnom učenju i učešću svih učenika - II dio
12.	Podrška aktivnom učenju i učešću svih učenika - III dio
13.	Partnerstvo nastavnika i roditelja u procesu kreiranja inkluzivnog okruženja
14.	Primjena Indeksa inkluzivnosti u odgojno-obrazovnoj ustanovi
15.	Sistematizacija znanja, evaluacija i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I i II ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike.																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="440 450 1410 622"> <thead> <tr> <th>R.br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Portfolij - <i>Moja akcija</i></td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Praktični rad</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Ukupno:</td> <td>100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Portfolij - <i>Moja akcija</i> je element praćenja rada studenata koji je ekvivalent parcijalnom ispitu. Portfolij može biti kreiran individualno, u paru ili grupi. Portfolij sadrži teorijski dio (specifičnosti konteksta), praktični dio (opis aktivnosti), refleksiju (vlastiti doživljaj: šta sam naučio/la) te priloge (fotografije, fotokopije sveski i slično). Portfolij studenti predaju u 11. sedmici nastave. Ova aktivnost nosi 30 bodova i obavezna je za sve redovne, redovne samofinansirajuće i vanredne studente. Druge detalje o aktivnosti studenti će dobiti na prvom susretu sa predmetnim nastavnikom. • Praktični rad je obavezna aktivnost za sve studente. Studenti predaju u pismenoj formi primjer inkluzivne učionice. Praktični rad studenti rade individualno ili u paru. Ova aktivnost nosi 20 bodova. Praktični rad studenti predaju u 14. sedmici. Druge detalje o aktivnosti studenti će dobiti na prvom susretu sa predmetnim nastavnikom. • Završni ispit obuhvata sadržaje realizirane tokom cijelog semestra. Studenti završni ispit mogu polagati pismeni i/ili usmeno. Ispit je eliminatoran i nosi 50 bodova. 	R.br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Portfolij - <i>Moja akcija</i>	30	30%	2.	Praktični rad	20	20%	3.	Završni ispit	50	50%		Ukupno:	100 bodova	100%
R.br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Portfolij - <i>Moja akcija</i>	30	30%																		
2.	Praktični rad	20	20%																		
3.	Završni ispit	50	50%																		
	Ukupno:	100 bodova	100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura	<p><i>Obavezna (odabrana poglavlja):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kafedžić, L. (2020). <i>Da niko ne izostane: Osnove specijalne pedagogije</i>. Sarajevo: AMOS-GRAF d.o.o. 2. Hudson, D. (2018). <i>Specifične teškoće u učenju: Što učitelji i nastavnici trebaju znati</i>. Zagreb: Educa. 3. Ivasović, V., Habel, V. i Ratkajec, S. (2011). <i>Izazovi u radu sa učenicima sa poteškoćama</i>. Zagreb: Centar za odgoj i obrazovanje "Slava Raškaj". 4. Thompson, J. (2016). <i>Vodič za rad s djecom i učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama</i>. Zagreb: Educa. 5. Materijali sa nastave 																				

	<p><i>Dodatna i preporučena literatura:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Booth, T. i Ainscow, M. (2008). <i>Indeks inkluzivnosti - Promicanje učenja i sudjelovanja u školama</i>; Zenica: Pedagoški zavod Zenica. Dostupno na: http://www.eenet.org.uk/resources/docs/Index_Bosnian_revised.pdf 2. Bouillet, D. (2010). <i>Izazovi integriranog odgoja i obrazovanja</i>. Zagreb: Školska knjiga. 3. Čilić, A. i dr. (2009). <i>Priče o stvaranju škola po mjeri djeteta</i>. UNICEF BiH i COI Step by Step (“Amajli treba vrijeme i imat će ga”). Dostupno na: https://www.unicef.org/bih/ba/media_12401.html 4. Kostelnik, J. M., Onaga, E., Rohde, B. i Whiren, A. (2004). <i>Djeca s posebnim potrebama</i>. Zagreb: Educa. 5. Krizmanić, M. (2010). <i>Život s različitima</i>. Zagreb: Profil. 6. <i>Kvalitetne inkluzivne prakse: priručnik za nastavnike</i> (2018). Sarajevo: Udruženje „Društvo ujedinjenih građanskih akcija“ 7. Panjeta, A. (2011). <i>Iz našeg svijeta različitosti</i>. Sarajevo: UNICEF BiH i DUGA. Dostupno na: https://www.unicef.org/bih/ba/media_17909.html 8. Zbornik radova: <i>Inkluzija u školstvu Bosne i Hercegovine</i> (2003). Sarajevo: TEPD i Filozofski fakultet. 9. Zrilić, S. (2013). <i>Djeca s posebnim potrebama u vrtiću i nižim razredima osnovne škole</i>. Zadar: Sveučilište.
Napomene	<p>Studenti su obavezni sve predispitne aktivnosti predati/završiti u skladu sa naznačenim rokovima.</p>

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija –Specijalna pedagogija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Specijalna pedagogija 3				
Šifra/kod	FIL PED 205	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
					1 praktična nastava
Ciklus studija	I ciklus	Semestar	III (treći)	Ak. godina	2023./2024.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položen ispit iz predmeta Specijalna pedagogija 2 FIL PED 105				
Jezik izvođenja nastave	BHS jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof. dr. Lejla Kafedžić, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: lejla.kafedzic@ff.unsa.ba lejla.kafedzic@pedagogijaffsa.com Telefon: 033 253 142	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	Viša asistentica Meliha Karić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 107/II E-mail: meliha.karic@ff.unsa.ba Telefon:033 253 109	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2	seminar 0	vježbe 2		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru kolegija Specijalna pedagogija 3 studenti razvijaju znanja, vještine i stavove u vezi s inkluzivnim odgojem i obrazovanjem, specifičnostima pojedinih grupa i strategijama za odgojno-obrazovni rad s njima, te mogućnosti zapošljavanja osoba s invaliditetom.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je upoznati studente s konceptom inkluzivnog odgoja i obrazovanja, pripremiti studente za aktivno učešće u provedbi inkluzivnog odgoja i obrazovanja, te osposobiti za odgojno-obrazovni rad sa različitim grupama djece.				
Ishodi učenja	<p>Nakon odslušanog predmeta i položenog ispita, student će moći:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Argumentirati za inkluzivni odgoj i obrazovanje 2. Kreirati prijedloge za razvoj i unapređenje inkluzivnog odgoja i obrazovanja 3. Navesti specifičnosti djece s posebnim potrebama 4. Primjeniti strategije u odgojno-obrazovnom radu koja odgovaraju svakom djetetu 5. Osmisliti IPP, nastavni listić, nastavnu pripremu u skladu sa potrebama učenika 6. Argumentirati važnost rada i zapošljavanja osoba s invaliditetom 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje studenata sa sadržajem predmeta, obavezama i aktivnostima
2.	
3.	Pretpostavke inkluzivnog odgoja i obrazovanja
4.	
5.	Odgojno-obrazovni rad s djecom koja su iznadprosječna
6.	
7.	Teorije prevencije: djeca u riziku
8.	
9.	Odgojno-obrazovni rad sa djecom koja su zlostavljana, koja zlostavljaju i koja svjedoče zlostavljanju
10.	
11.	Doprinos spoznaja o važnosti prehrane na odgojno-obrazovni rad s djecom s neprihvatljivim oblicima ponašanja
12.	
13.	Odgojno-obrazovni rad sa djecom s intelektualnim teškoćama
14.	
15.	Polusemestralna provjera znanja studenata
16.	
17.	Odgojno-obrazovni rad sa djecom u autističnom spektru
18.	
19.	Odgojno- obrazovni rad sa djecom s tjelesnim teškoćama i hroničnim bolestima (cerebralna paraliza, epilepsija, dijabetes)
20.	
21.	Odgojno-obrazovni rad sa djecom s oštećenjem senzornih funkcija (vid i sluh)
22.	
23.	Odgojno-obrazovni rad sa djecom s oštećenjem govora
24.	
25.	Odgojno-obrazovni rad sa djecom sa specifičnim teškoćama u učenju (disleksija, disgrafija, diskalkulija)
26.	
27.	Odgojno-obrazovni rad sa djecom s ADHD-om i ADD-om
28.	
29.	Evaluacija i potpisi
30.	
31.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
32.	
33.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
34.	

Način izvođenja

nastave (oblici i metode)	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike.																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="443 477 1401 689"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prezentacija teme</td> <td>30 bodova</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Praktični rad</td> <td>20 bodova</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50 bodova</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polusestrialna provjera znanja studenata će biti realizirana u formi prezentacije. Studenti će individualno predstaviti jednu od tema obuhvaćenih silabusom ovog kolegija tokom semestra. O temama i načinu prezentacije studenti će biti obavješteni na prvom susretu. Ova aktivnost je obavezna za sve, redovne, redovne samofinansirajuće i vanredne studente. Vanredni studenti će prezentirati rad pripremljen o određenoj temi u terminima radnih subota. • Praktični rad studenata podrazumijeva pedagošku praksu i rad u ustanovi. Studenti predaju refleksiju na vlastito iskustvo u toku praktičnog rada u formi izvještaja. Izvještaj studenti predaju u 15. sedmici nastave. Ova aktivnost je obavezna za sve, redovne, redovne samofinansirajuće i vanredne studente. • Završni ispit se realizira na kraju semestra, nakon završenih nastavnih aktivnosti na osnovu cjelokupnog sadržaja predviđenog na osnovu silabusa. Ispit je eliminatoran. <p>Praktičnu nastavu studenti realiziraju u udruženju za ostvarivanje prava i/ili podršku djeci i mladima u ukupnom trajanju od 15 sati.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prezentacija teme	30 bodova	30%	2.	Praktični rad	20 bodova	20%	3.	Završni ispit	50 bodova	50%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Prezentacija teme	30 bodova	30%																		
2.	Praktični rad	20 bodova	20%																		
3.	Završni ispit	50 bodova	50%																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura	<p><i>Obavezna literatura (određena poglavlja)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cvetković-Lay, J. (2002). <i>Darovito je, što ću sa sobom?</i>, Zagreb: Alinea 2. Kostelnik, J.M. i saradnici (2004). <i>Djeca s posebnim potrebama</i>, Zagreb: EDUCA 3. Zrilić, S. (2003). <i>Djeca sa posebnim potrebama u vrtiću i nižim razredima osnovne škole: priručnik za roditelje, odgojitelje i učitelje</i>, Zadar: Impresum. 																				

	<p><i>Dodatna literatura:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bouillet, D. (2010). <i>Izazovi integriranog odgoja i obrazovanja</i>, Zagreb: Školska knjiga 2. Ivasović, V; Habel, V. i Ratkajec, S. (2011). <i>Izazovi u radu sa učenicima sa poteškoćama</i>, Zagreb: Centar za odgoj i obrazovanje "Slava Raškaj" 3. Bašić, J. (2009). <i>Teorije prevencije: prevencija poremećaja u ponašanju i rizičnih ponašanja djece i mladih</i>, Zagreb: Školska knjiga 4. Čimbur, P. (2003). <i>Balada o mucanju</i>, Zagreb: Prosvjeta. 5. Ferek, M. (2006). <i>Hiperaktivni sanjari</i>, Zagreb: Buđenje. 6. Gargiulo, M.R. (2006). <i>Special Education in Contemporary Society: An Introduction to Exceptionality</i>, Thomson Wadsworth 7. Klammrodt, F. (2007). <i>Prehrana i poremećaji u ponašanju</i>, Zagreb: Planetopija 8. Jensen, E. (2004). <i>Različiti mozgovi, različiti učenici: Kako doprijeti do onih do kojih se teško dopire</i>, Zagreb: EDUCA 9. Jovanović. N., Firevski-Jovanović T, Jovanović S. (2009). <i>ADD/ADHD Deficit pažnje i hiperaktivnost djece</i>, Beograd: Beoknjiga 10. Grinspen. S.A., Grinspen T. N. (2013). <i>Drvo učenja</i>, Beograd: Karupović 11. Šapiro L. (2014). <i>Radna sveska za djecu sa ADHD-om</i>, Novi Sad: Offset print 12. Winkel R. (1996). <i>Djeca koju je teško odgajati</i>, Zagreb: EDUCA 13. Walker. S.Y. (2007). <i>Darovita djeca: Vodič za roditelje i odgajatelje</i>, Zagreb: Veble commerce 14. Živić, N. i sur. (2009). <i>Priručnik za zapošljavanje osoba s invaliditetom</i>, Beograd, Centar za monitoring i evaluaciju 15. Pedagoški časopisi 16. Materijal sa nastave
Napomene	<p>Studenti su obavezni predati sve predispitne zadatke u skladu sa predviđenim rokovima datim u uputama.</p>

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija: Studijski program Specijalne pedagogije				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Specijalna pedagogija 4				
Šifra/kod	FIL PED 205	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	3
					2 praktična nastava
Ciklus studija	I ciklus	Semestar	IV (četvrti)	Ak. godina	2023./2024.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položen ispit iz predmeta Specijalna pedagogija 3 FIL PED 204				
Jezik izvođenja nastave	BHS jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof. dr. Lejla Kafedžić, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 103/II E-mail: lejla.kafedzic@ff.unsa.ba lejla.kafedzic@pedagogijaffsa.com Telefon: 033 253 141	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija.	
Saradnik	Ime i prezime	Belma Alić Ramić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: belma.alic.ramic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 142	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija.	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2	seminar 0	vježbe 1		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru kolegija Specijalna pedagogija 4 studenti će se upoznati sa: diferenciranim podučavanjem, aktivnim učešćem učenika, univerzalnim dizajnom za učenje, elementima i primjenom pedagoške opservacije, te kreiranjem individualnog plana i programa.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj jeste upoznati studente sa zakonitostima pedagoške opservacije, te osposobiti ih za provedbu iste. Podučiti studente kako realizirati individualizaciju u odgojno-obrazovnom radu. Razviti vještine kod studenata za kreiranje individualnog programa rada za konkretno dijete, uz pedagošku opservaciju i ishode kao polazišne tačke.				
Ishodi učenja	<p>Nakon odslušanog predmeta i položenog ispita, student će moći:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. primijeniti osnovne elemente pedagoške opservacije u odjeljenju; 2. primijeniti diferencirano podučavanje u cilju podrške aktivnog uključivanja i učešća učenika; 3. osmisliti primjer univerzalnog dizajna za učenje; 4. osmisliti prijedloge za upotrebu asistivne tehnologije; 5. kreirati individualni plan i program. 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje sa sadržajima kolegija, obavezama, očekivanjima
2.	Temeljne pretpostavke obrazovanja za sve
3.	Osiguravanje pristupačnosti za svako dijete
4.	Kreiranje univerzalnog dizajna za učenje
5.	Obrazovni materijali u skladu sa principima UDL-a
6.	Kreiranje pristupačnih informacija/ Easy to Read
7.	Upotreba asistivne tehnologije u odgojno-obrazovnom radu
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Važnost individualizacije u odgojno-obrazovnom procesu
10.	Planiranje usmjereno na osobu
11.	Organizacija i realizacija pedagoške opservacije
12.	Individualni plan i program: osnovni pojmovi i elementi
13.	Kreiranje individualnog plana i programa I dio
14.	Kreiranje individualnog plana i programa II dio
15.	Evaluacija i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<p>Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike.</p>																				
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="443 685 1401 875"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Praktični zadatak 1</td> <td>30 bodova</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Praktični zadatak 2</td> <td>30 bodova</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>40 bodova</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktični zadatak 1 se odnosi na kreiranje nacrtu univerzalnog dizajna za učenje. Studenti trebaju procijeniti stanje inkluzivnosti ustanove i na osnovu toga kreirati nacrt univerzalnog dizajna. Studenti biraju kontekst u kojem bi primijenili principe univerzalnog dizajna za učenje. Ovaj zadatak je obavezan. Zadatak se radi u paru i predaje u 9. sedmici nastave. Studenti će upute za zadatak dobiti na prvom susretu nastave. • Praktični zadatak 2 se odnosi na kreiranje prilagođenog programa. Ovaj zadatak je obavezan. Studenti rade zadatak u paru i predaju u 15. sedmici nastave. Studenti su obavezni primijeniti pedagošku opservaciju u procesu kreiranja prilagođenog programa. Studenti će upute dobiti na prvom susretu nastave. • Završni ispit se realizira na kraju semestra, nakon završenih nastavnih aktivnosti na osnovu cjelokupnog sadržaja predviđenog na osnovu silabusa. Ispit je eliminatoran. • Praktična nastava nosi 2 ECTS boda i obavezna je za sve studente. Praktična nastava se realizira u okviru praktičnog zadatka 2. <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Praktični zadatak 1	30 bodova	30%	2.	Praktični zadatak 2	30 bodova	30%	3.	Završni ispit	40 bodova	40%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Praktični zadatak 1	30 bodova	30%																		
2.	Praktični zadatak 2	30 bodova	30%																		
3.	Završni ispit	40 bodova	40%																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				

Literatura	<p><i>Obavezna literatura:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bjelopoljak, Š. (2022); <i>E-inkluzija</i>, Sarajevo: Centar za obrazovne inicijative Step by step, Pedagoški fakultet univerziteta u Bihaću. 2. Abdulović, A. i dr. (2013). <i>Svi pripadamo-podrška inkluzivnoj školskoj praksi</i>; Sarajevo: Udruženje Život s Down sindromom. 3. Džonston, K. (2014). Stručni priručnik: <i>Pristup školi i obrazovno okruženje II – Univerzalni dizajn za učenje</i>; UNICEF. Dostupno na: https://www.unicef.org/eca/sites/unicef.org.eca/files/Booklet%2011%20-%20Serbian%20Version.pdf. 4. Livazović, G. Alispahić, D. Terović, E. (2015). <i>Inkluzivni odgoj i obrazovanje u školi</i>: Priručnik za nastavnike, Sarajevo: Udruženje „DUGA“. Dostupno na: https://bib.irb.hr/datoteka/756708.INKLUZIVNI_ODGOJ_I_OBRAZOVANJE_DUGA_2015.pdf. 5. Priručnik za nastavnike: <i>Kvalitetne inkluzivne prakse</i> (2018). Društvo ujedinjenih građanskih inicijativa „Duga“ (III poglavlje: <i>Diferencirano podučavanje</i>). Dostupno na: https://www.unicef.org/bih/sites/unicef.org.bih/files/2018-09/KVALITETNE%20INKLUZIVNE%20PRAKSE_FIN.PDF <p><i>Dodatna i preporučena literatura:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Barić, A., Dolanc, I., Haničar, E., Pavlović, N., Španić, D., & Udiljak-Bugarinovski, Z. (2012). <i>Prostorna pristupačnost</i>; Zagreb: Sveučilište u Zagrebu. 2. Bognar, L. (1974). <i>Kombinirano odjeljenje nužoo zlo ili pedagoška mogućnost</i>, Osijek: Život i škola. 3. Ivasović, V., Habel, V. i Ratkajec, S. (2011). <i>Izazovi u radu sa učenicima sa poteškoćama</i>; Zagreb: Centar za odgoj i obrazovanje “Slava RaSkaj”. 4. Lazor, M. i Malidžan-Vinkić, D. (2016). <i>Uputstvo za izradu nastavnog materijala u skladu sa principima univerzalnog dizajna</i>; Srbija: Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva. Dostupno na: http://socijalnoukljucivanje.gov.rs/rs/uputstvo-za-izradu-nastavnog-materijala-u-skladu-sa-principom-univerzalnog-dizajna-od-sada-i-na-sajtu-projekta-ict4ial Lazor, M. (2017). <i>Katalog asistivne tehnologije</i>, Beograd: Ministarstvoprosвете, nauke i tehnološkog razvoja. Dostupno na: https://www.unicef.org/serbia/media/3141/file/Katalog%20asistivne%20tehnologije.pdf 5. Pedagoški časopisi. 6. Materijali sa nastave.
Napomene	<p>Studenti su obavezni predati sve predispitne zadatke u skladu sa predviđenim rokovima datim u uputama.</p>

FILOZOFSKI FAKULTET UNIVERZITETA U SARAJEVU

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju / Odsjek za romanistiku / Odsjek za slavenske jezike i književnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Inkluzivno obrazovanje				
Šifra/kod	FIL PED 303	Status (obavezni ili izborni)	obavezni predmet	ECTS	3
Ciklus studija	I ciklus	Semestar	V (peti)	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	/				
Jezik izvođenja nastave	BHS jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr. Lejla Kafedžić, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 103/II E-mail: lejla.kafedzic@pedagogijaffsa.com, lejla.kafedzic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 141	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	v. asist. Amina Smajović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 101/II E-mail: amina.smajovic@ff.unsa.ba; smajovic.amina@outlook.com Telefon: 033 253 139	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: <u>1</u> seminar: <u>0</u> vježbe: <u>1</u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studente sa temeljnim polazištima inkluzivnog odgoja i obrazovanja. Osigurati situacije analize vlastitih stereotipa i predrasuda, te rada na njihovom smanjenju. Osposobiti studente za uočavanje karakteristika učenika i individualizacije nastave u odnosu na nalaze pedagoške opservacije. Upoznavanje studenata sa elementima kreiranja univerzalnog dizajna za učenje. Osnaživanje studenata za kreiranje okruženja koje podupire aktivno učenje i učešće svih učenika. Poticanje studenata na saradnju s drugima u cilju kreiranja inkluzivnog okruženja. Upoznavanje studenata sa primjenom Indeksa inkluzivnosti u odgojno-obrazovnim ustanovama.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osnovni cilj nastavnog predmeta je razvijanje pedagoških kompetencija studenata za oblast inkluzivnog obrazovanja.				
Ishodi učenja	Nakon odslušanog predmeta i položenog ispita student će moći: <ul style="list-style-type: none">• definirati osnovne pojmove iz oblasti inkluzivnog odgoja i obrazovanja• koristiti adekvatne termine u komunikaciji• dati argumente za primjenu inkluzivnog odgoja i obrazovanja• obrazložiti elemente upravljanja inkluzivnim odjeljenjem• primijeniti osnovne elemente pedagoške opservacije u odjeljenju• primijeniti diferencirano podučavanje u cilju podrške aktivnom učenju i učešću učenika• kreirati inkluzivno okruženje u odjeljenju• analizirati vlastite stereotipe i predrasude u cilju njihovog smanjenja• djelovati u zajednici s ciljem unapređenja kvalitete života svih građana.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje studenata sa sadržajem nastavnog predmeta, obavezama i aktivnostima - dogovori i očekivanja.
2.	Osnovna polazišta inkluzivnog obrazovanja
3.	Temeljni pojmovi inkluzivnog obrazovanja
4.	Prihvatanje različitosti - Slika o drugima
5.	Prihvatanje različitosti - Drugačije vještine
6.	Upravljanje odjeljenjem - temeljni procesi
7.	Upravljanje odjeljenjem - osiguranje individualizacije
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Kreiranje univerzalnog dizajna za učenje
10.	Podrška aktivnom učenju i učešću svih učenika - I dio
11.	Podrška aktivnom učenju i učešću svih učenika - II dio
12.	Podrška aktivnom učenju i učešću svih učenika - III dio
13.	Partnerstvo nastavnika i roditelja u procesu kreiranja inkluzivnog okruženja
14.	Primjena Indeksa inkluzivnosti u odgojno-obrazovnoj ustanovi
15.	Sistematizacija znanja, evaluacija i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I i II ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike.																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="438 443 1412 616"> <thead> <tr> <th>R.br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Portfolij - <i>Moja akcija</i></td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Praktični rad</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Ukupno:</td> <td>100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Portfolij - <i>Moja akcija</i> je element praćenja rada studenata koji je ekvivalent parcijalnom ispitu. Portfolij može biti kreiran individualno, u paru ili grupi. Portfolij sadrži teorijski dio (specifičnosti konteksta), praktični dio (opis aktivnosti), refleksiju (vlastiti doživljaj: šta sam naučio/la) te priloge (fotografije, fotokopije sveski i slično). Portfolij studenti predaju u 11. sedmici nastave. Ova aktivnost nosi 30 bodova i obavezna je za sve redovne, redovne samofinansirajuće i vanredne studente. Druge detalje o aktivnosti studenti će dobiti na prvom susretu sa predmetnim nastavnikom. • Praktični rad je obavezna aktivnost za sve studente. Studenti predaju u pismenoj formi primjer kreiranja inkluzivne učionice. Praktični rad studenti rade individualno ili u paru. Ova aktivnost nosi 20 bodova. Praktični rad studenti predaju u 14. sedmici. Druge detalje o aktivnosti studenti će dobiti na prvom susretu sa predmetnim nastavnikom. • Završni ispit obuhvata sadržaje realizirane tokom cijelog semestra. Studenti završni ispit mogu polagati pismeni i/ili usmeno. Ispit je eliminatoran i nosi 50 bodova. 	R.br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Portfolij - <i>Moja akcija</i>	30	30%	2.	Praktični rad	20	20%	3.	Završni ispit	50	50%		Ukupno:	100 bodova	100%
R.br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Portfolij - <i>Moja akcija</i>	30	30%																		
2.	Praktični rad	20	20%																		
3.	Završni ispit	50	50%																		
	Ukupno:	100 bodova	100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura	<p><i>Obavezna (odabrana poglavlja):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kafedžić, L. (2020). <i>Da niko ne izostane: Osnove specijalne pedagogije</i>. Sarajevo: AMOS-GRAF d.o.o. 2. Hudson, D. (2018). <i>Specifične teškoće u učenju: Što učitelji i nastavnici trebaju znati</i>. Zagreb: Educa. 3. Ivasović, V; Habel, V. i Ratkajec, S. (2011). <i>Izazovi u radu sa učenicima sa poteškoćama</i>. Zagreb: Centar za odgoj i obrazovanje "Slava Raškaj". 4. Thompson, J. (2016). <i>Vodič za rad s djecom i učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama</i>. Zagreb: Educa. 5. Materijali sa nastave 																				

	<p><i>Dodatna i preporučena literatura:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Booth, T. i Ainscow, M. (2008). <i>Indeks inkluzivnosti – Promicanje učenja i sudjelovanja u školama</i>; Zenica: Pedagoški zavod Zenica. Dostupno na: http://www.eenet.org.uk/resources/docs/Index_Bosnian_revised.pdf 2. Bouillet, D. (2010). <i>Izazovi integriranog odgoja i obrazovanja</i>. Zagreb: Školska knjiga. 3. Čilić, A. i dr. (2009). <i>Priče o stvaranju škola po mjeri djeteta</i>. UNICEF BiH i COI Step by Step (“Amajli treba vrijeme i imat će ga”). Dostupno na: https://www.unicef.org/bih/ba/media_12401.html 4. Kostelnik, J. M., Onaga, E., Rohde, B. i Whiren, A. (2004). <i>Djeca s posebnim potrebama</i>. Zagreb: Educa. 5. Krizmanić, M. (2010). <i>Život s različitima</i>. Zagreb: Profil. 6. <i>Kvalitetne inkluzivne prakse: priručnik za nastavnike</i> (2018). Sarajevo: Udruženje „Društvo ujedinjenih građanskih akcija“ 7. Panjeta, A. (2011). <i>Iz našeg svijeta različitosti</i>. Sarajevo: UNICEF BiH i DUGA. Dostupno na: https://www.unicef.org/bih/ba/media_17909.html 8. Zbornik radova: <i>Inkluzija u školstvu Bosne i Hercegovine</i> (2003). Sarajevo: TEPD i Filozofski fakultet. 9. Zrilić, S. (2013). <i>Djeca s posebnim potrebama u vrtiću i nižim razredima osnovne škole</i>. Zadar: Sveučilište.
Napomene	<p>Studenti su obavezni sve predispitne aktivnosti predati/završiti u skladu sa naznačenim rokovima.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Specijalna pedagogija 1				
Šifra/kod	FIL PED 331	Status (obavezni ili izborni)	obavezni predmet	ECTS	6
					2 praktična nastava
Ciklus studija	I ciklus studija	Semestar	V (peti)	Ak. godina	2023./2024.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema preduvjeta za upis predmeta.				
Jezik izvođenja nastave	BHS jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof.dr. Lejla Kafedžić, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet:103/II E-mail: lejla.kafedzic@ff.unsa.ba lejla.kafedzic@pedagogijaffsa.com Telefon: 033 253 141	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	prof.dr. Snježana Šušnjara			
	Kontakt podaci	Kabinet:102/II E-mail: snjezana.susnjara@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 139	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 seminar: 0 vježbe: 3				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru kolegija upoznaju se temeljna polazišta inkluzije i inkluzivnog obrazovanja. Definiiraju se temeljni pojmovi specijalne pedagogije i mjesto specijalne pedagogije u kontekstu inkluzije. Proučavaju se sadržaji koji upućuju studente na prihvatanje različitosti, te osvješćivanje stereotipa i predrasuda. Studenti se upoznaju sa upravljanjem inkluzivnim odjeljenjem kroz objašnjavanje opservacije, organiziranja odgojno-obrazovnog rada s djecom i kreiranja dinamičko-funkcionalnog profila i individualnog plana i programa.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je upoznati studente sa predmetom izučavanja specijalne pedagogije, sa izazovima koji se javljaju u ovom području i tendencijama za poboljšanje kvalitete života svih, posebno onih koji pripadaju marginaliziranim grupama. Osposobiti studente za uočavanje specifičnih karakteristika djece koja trebaju privremenu ili trajnu posebnu pomoći i/ili podršku, te za razvijanje pozitivnih stavova prema ovoj populaciji.				
Ishodi učenja	Nakon odslušanog predmeta i položenog ispita student će moći: 1. Definirati osnovne pojmove iz oblasti specijalne pedagogije 2. Koristiti adekvatne termine u svakodnevnoj i stručnoj komunikaciji 3. Dati argumente za primjenu inkluzivnog odgoja i obrazovanja 4. Analizirati vlastite stereotipe i predrasude u cilju njihovog smanjenja 5. Predložiti najmanje pet strategija za smanjenje i uklanjanje predrasuda kod djece, roditelja, nastavnika i stručnih saradnika 6. Obrazložiti elemente upravljanja inkluzivnim odjeljenjem 7. Procijeniti stanje djeteta uz primjenu instrumenata za opservaciju 8. Napraviti individualni i individualizirani plan i program				

9. Djelovati u zajednici s ciljem unapređenja kvalitete života svih građana

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje studenata sa sadržajem predmeta, obavezama i aktivnostima
2.	Temeljna polazišta inkluzije i inkluzivnog obrazovanja Indeks inkluzivnosti
3.	Mjesto specijalne pedagogije u kontekstu inkluzije
4.	Temeljni pojmovi specijalne pedagogije »Dadoše mi pogrešno ime, da bih bio loša stvar«
5.	Stereotipi i predrasude – prihvatanje različitosti »Slika o drugima«
6.	Stereotipi i predrasude – prihvatanje različitosti »Drugačije vještine«
7.	Upravljanje inkluzivnim odjeljenjem – temeljni pojmovi Rad na modulu »Između predrasuda i inkluzije«
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Upravljanje inkluzivnim odjeljenjem – kontekstualna opservacija djece »Amajli treba vrijeme i imat će ga«
10.	Upravljanje inkluzivnim odjeljenjem – dinamičko-funkcionalni profil i individualni plan i program
11.	Roditelji kao odgajatelji djece s teškoćama u razvoju
12.	»Bajke i basne za djecu«
13.	»Život s različitima«
14.	»Iz našeg svijeta različitosti«
15.	Sistematizacija znanja, evaluacija i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike.																																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="464 533 1485 772"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Parcijalni ispit – “Moja akcija”</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Dodatne aktivnosti – prezentacija dijela knjige</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Pismeni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td colspan="3"></td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Portfoliji „Moja akcija“ je aktivnost koja je ekvivalent parcijalnom ispitu. Portfoliji se može realizirati individualno, u paru ili grupi. Portfoliji treba da sadrži teorijski dio (specifičnosti konteksta), praktični dio (opis aktivnosti), refleksiju (vlastiti doživljaj: šta sam naučio/la), te prikaze (fotografije, fotokopije sveski i slično). Portfoliji treba predati u 10. sedmici nastave. Ova aktivnost nosi 30 bodova i obavezna je za sve redovne, redovne samofinansirajuće i vanredne studente. • Dodatne aktivnosti su dobrovoljne, nose 20 bodova. Studenti pripremaju prezentaciju koja se odnosi na prezentiranje određenih sadržaja iz literature. • Pismeni ispit obuhvataće sadržaje realizirane tokom cijelog semestra. Ispit je eliminatoran i obuhvata 50 bodova. • Pismeni prikaz knjige rade vanredni studenti. Studenti biraju knjigu iz dodatne literature i rade prikaz knjige, koji je potrebno predati do 13. sedmice nastave (radna subota). <p>Obaveze i elementi praćenja vanrednih studenata:</p> <table border="1" data-bbox="448 1370 1508 1579"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Ocjena</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Parcijalni ispit – “Moja akcija”</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Pismeni prikaz knjige</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Pismeni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Ukupno:</td> <td>100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Praćeničku nastavu studenti realiziraju u udruženju za ostvarivanje prava i/ili podršku djeci i mladima u ukupnom trajanju od 35 sati.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Parcijalni ispit – “Moja akcija”	30	30%	2.	Dodatne aktivnosti – prezentacija dijela knjige	20	20%	3.	Pismeni ispit	50	50%				100%	R. br.	Elementi praćenja	Ocjena	Učešće u ocjeni (%)	1.	Parcijalni ispit – “Moja akcija”	30	30%	2.	Pismeni prikaz knjige	20	20%	3.	Pismeni ispit	50	50%	Ukupno:		100 bodova	100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																						
1.	Parcijalni ispit – “Moja akcija”	30	30%																																						
2.	Dodatne aktivnosti – prezentacija dijela knjige	20	20%																																						
3.	Pismeni ispit	50	50%																																						
			100%																																						
R. br.	Elementi praćenja	Ocjena	Učešće u ocjeni (%)																																						
1.	Parcijalni ispit – “Moja akcija”	30	30%																																						
2.	Pismeni prikaz knjige	20	20%																																						
3.	Pismeni ispit	50	50%																																						
Ukupno:		100 bodova	100%																																						
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p>																																								

	f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<p><i>Obavezna (odabrana poglavlja)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bjelopoljak, Š. (2022); <i>E-inkluzija</i>, Sarajevo: Centar za obrazovne inicijative Step by step, Pedagoški fakultet univerziteta u Bihaću. 2. Kafedžić, L. (2020); <i>Da niko ne izostane: osnove specijalne pedagogije</i>, Sarajevo: Amos. 3. Kostelnik, J. M; Onaga, E; Rohde, B. i Whiren, A. (2004); <i>Djeca s posebnim potrebama</i>; Zagreb: Educa 4. Livazović, G; Alispahić, D; Terović, E. (2015); <i>Inkluzivni odgoj i obrazovanje u školi</i>. Sarajevo: Udruženje „Društvo ujedinjenih građanskih akcija“ <p><i>Dodatna i preporučena literatura</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bouillet, D. (2010); <i>Izazovi integriranog odgoja i obrazovanja</i>; Zagreb: Školska knjiga 2. Booth, T. i Ainscow, M. (2008); <i>Indeks inkluzivnosti – Promicanje učenja i sudjelovanja u školama</i>; Zenica: Pedagoški zavod Zenica. Interent izvor: http://www.eenet.org.uk/resources/docs/Index_Bosnian_revised.pdf 3. Čilić, A. i dr. (2009); <i>Priče o stvaranju škola po mjeri djeteta</i>; UNICEF BiH i COI Step by Step (“Amajli treba vrijeme i imat će ga.”); Interent izvor: https://www.unicef.org/bih/ba/media_12401.html 4. Krizmanić, M. (2010); <i>Život s različitima</i>; Zagreb: Profil 5. Grupa autora. (2021); <i>Bajke i basne za djecu</i>, Banja Luka: Nevid teatar. 6. Panjeta A. (2011); <i>Iz našeg svijeta različitosti</i>, Sarajevo: UNICEF BiH i DUGA; Internet izvor: https://www.unicef.org/bih/ba/media_17909.html 7. Pedagoški časopisi (u printanoj ili elektronskoj formi).
Napomene	Studenti su obavezni predati sve predispitne zadatke u skladu sa predviđenim rokovima datim u uputama.

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija - Specijalna pedagogija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Specijalna pedagogija 5				
Šifra/kod	FIL PED 305	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6 ECTS
					2 ECTS praktična nastava
Ciklus studija	I ciklus	Semestar	V (peti)	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	/				
Jezik izvođenja nastave	BHS jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof. dr. Lejla Kafedžić, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 103/II E-mail: lejla.kafedzic@pedagogijaffsa.com lejla.kafedzic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 142	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	v. asist. Amina Smajović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 101/II E-mail:amina.smajovic@ff.unsa.ba, smajovic.amina@outlook.com Telefon: 033 253 139	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 seminar: 0		vježbe: 3		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru kolegija Specijalna pedagogija 5 studenti će se upoznati sa specifičnostima procesa učenja i podučavanja u radu s djecom s teškoćama u razvoju. Bit će razmatrana primjena pojedinih metodika nastavnog rada s djecom s teškoćama u razvoju. Studenti će biti osposobljeni za razvijanje vršnjačke podrške među učenicima.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studente sa odgojno-obrazovnim strategijama u radu s djecom s teškoćama u razvoju i načinima kreiranja poticajnog okruženja. Studenti će se upoznati sa metodikama odgojno-obrazovnog rada s djecom s: intelektualnim teškoćama, Down sindromom, autističnim spektrom, tjelesnim teškoćama, hroničnim bolestima, specifičnim teškoćama u učenju, kao i sa razvijanjem vršnjačke podrške među učenicima.				
Ishodi učenja	Studenti će nakon odslušanog predmeta i položenog ispita moći: <ol style="list-style-type: none"> 1. preporučiti 10 strategija i aktivnosti za rad s djecom s teškoćama u razvoju 2. kreirati okruženje za učenje i podučavanje u skladu s principima univerzalnog dizajna za učenje 3. demonstrirati upotrebu asistivne tehnologije i pomagala 4. planirati nastavu u inkluzivnom okruženju 5. razviti sistem vršnjačke podrške. 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje studenata sa sadržajem predmeta, obavezama i aktivnostima
2.	Specifičnosti odgojno-obrazovnog rada s djecom s teškoćama u razvoju
3.	Univerzalni dizajn za učenje i asistivna tehnologija
4.	Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom s intelektualnim teškoćama
5.	Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom s Down sindromom
6.	Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom u autističnom spektru
7.	Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom u autističnom spektru
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom s tjelesnim teškoćama
10.	Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom s hroničnim bolestima
11.	Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom sa specifičnim teškoćama u učenju
12.	Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom sa specifičnim teškoćama u učenju
13.	Razvijanje empatije i grupne kohezije
14.	Razvijanje vršnjačke podrške
15.	Evaluacija i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I i II ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike.																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="443 450 1401 656"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Praktična vježba</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prezentacija</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktična vježba podrazumijeva rad na određenu temu koju će studenti dobiti na početku semestra. Praktična vježba se realizira individualno. Praktična vježba se predaje u 12. sedmici nastave. Ova aktivnost nosi 40 bodova i obavezna je za sve redovne, redovne samofinansirajuće i vanredne studente. • Prezentaciju studenti rade individualno. Ova aktivnost je obavezna za sve studente i nosi 30 bodova. Studenti će dobiti uputu za realizaciju ovog zadatka na prvom susretu. Uz prezentaciju studenti trebaju predati i pisani rad. • Završni ispit se realizira na kraju semestra, nakon završenih nastavnih aktivnosti na osnovu cjelokupnog sadržaja predviđenog na osnovu silabusa. Ispit je eliminatoran i nosi 30 bodova. <p>Praktičnu nastavu studenti realiziraju u udruženju za ostvarivanje prava i/ili podršku djeci i mladima u ukupnom trajanju od 35 sati.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Praktična vježba	40	40%	2.	Prezentacija	30	30%	3.	Završni ispit	30	30%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Praktična vježba	40	40%																		
2.	Prezentacija	30	30%																		
3.	Završni ispit	30	30%																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura	<p><i>Obavezna literatura (određena poglavlja):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Hudson, D. (2018). <i>Specifične teškoće u učenju: Što roditelji i nastavnici trebaju znati</i>. Zagreb: Educa. <i>Priručnik za nastavnike: Kvalitetne inkluzivne prakse</i> (2018). Društvo ujedinjenih građanskih inicijativa „Duga“. Dostupno na: https://www.unicef.org/bih/sites/unicef.org/bih/files/201809/KVALITETNE%20INKLUZIVNE%20PRAKSE_FIN.P Velki, T. i Romstein, K. (2018). <i>Priručnik za rad s učenicima s teškoćama u razvoju u srednjim školama</i>. Osijek: Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti. Zrilić, S. (2003). <i>Djeca sa posebnim potrebama u vrtiću i nižim razredima osnovne škole: priručnik za roditelje, odgojitelje i učitelje</i>. Zadar: Impresum. <p><i>Dodatna literatura:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Abdulović, A. i dr. (2013). <i>Svi pripadamo- podrška inkluzivnoj školskoj praksi</i>. Sarajevo: Udruženje Život s Down sindromom. Džonston, K. (2014). <i>Stručni priručnik: Pristup školi i obrazovno okruženje II – Univerzalni dizajn za učenje</i>; UNICEF. Dostupno na: https://www.unicef.org/eca/sites/unicef.org/eca/files/Booklet%2011%20- 																				

	<p>%20Serbian%20Version.pdf</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Greene, R.V. (2021). <i>Izgubljeni u školi</i>. Zamun: Publik praktikum. 4. Higašida, N. (2015). <i>Zašto skačem</i>. Beograd:Laguna. Dostupno na: https://autizampus.files.wordpress.com/2017/03/razlog-zbog-kojeg-skau010dem-naoki-higashida-1.pdf 5. Florian, L. (2013). <i>The SAGE Handbook of Special Education</i>, Volume 2.Sage. 6. Simons, A.J. (2010). <i>The Down sindrom Transition Handbook</i>. USA: Woodbine Hosue. 7. Stacey, P. (2005). <i>Dječak koji je volio prozore: otvaranje srca i uma djeteta s teškoćama u razvoju</i>. Lekenik: Ostvarenje. 8. Švraka, E. (2005). <i>Druga strana života: poteškoće u učenju djece sa cerebralnom paralizom</i>. Zenica: Dom štampe. 9. Pedagoški časopisi 10. Materijal sa nastave
Napomene	<p>Studenti su obavezni predati sve predispitne zadatke u skladu sa predviđenim rokovima datim u uputama.</p>

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija –Specijalna pedagogija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Specijalna pedagogija 6				
Šifra/kod	FIL SPED 305	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	4
					3 praktična nastava
Ciklus studija	I ciklus	Semestar	VI (šesti)	Ak. godina	2023./2024.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položen ispit iz predmeta Specijalna pedagogija 5 FIL SPED 304				
Jezik izvođenja nastave	BHS jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof. dr. Lejla Kafedžić, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 103/II E-mail: lejla.kafedzic@ff.unsa.ba lejla.kafedzic@pedagogijaffsa.com Telefon: 033 253 141	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija.	
Saradnik	Ime i prezime	v.asist.Amina Smajović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 101/II E-mail: amina.smajovic@ff.unsa.ba; smajovic.amina@outlook.com Telefon: 033 253 139	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija.	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 1 seminar / vježbe 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru kolegija Specijalna pedagogija 6 studenti će se upoznati s specifičnostima odgojno-obrazovnih metoda i tehnika u radu sa djecom s neprihvatljivim oblicima ponašanja; različitim pristupima u organizaciji sadržaja u radu sa djecom s ADHD-om, različitim postupcima i tehnikama praćenja i ocjenjivanja rada djece s specifičnim teškoćama učenja. Studenti će se upoznati sa odgojnim strategijama sa djecom koja su nadarena.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osposobiti studente za primjenu različitih strategija (metoda, oblika, materijala, sredstava itd.) u odgojno-obrazovnom radu sa djecom.				
Ishodi učenja	Studenti će nakon odslušanog predmeta i položenog ispita moći: 1. objasniti specifičnosti neprihvatljivih oblika ponašanja, ADHD-a, teškoća u učenju, nadarenosti; 2. opisati karakteristike djece s ADHD-om, djece s teškoćama u učenju, djece koja su nadarena; 3. navesti principe rada u inkluzivnom odjeljenju;				

4. kreirati prijedloge za razvoj i unapređenje inkluzivnog odgoja i obrazovanja;
5. primijeniti strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom s neprihvatljivim oblicima ponašanja, ADHD-om, teškoćama u učenju i djecom koja su nadarena;
6. osmisliti IPP, nastavni listić, nastavnu pripremu u skladu sa karakteristikama učenika;
7. argumentirati za inkluzivni odgoj i obrazovanje;
8. djelovati u cilju osiguranja ostvarivanja prava svakog djeteta.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje studenata sa sadržajem predmeta, obavezama i aktivnostima
2.	Univerzalni dizajn za učenje i asistivna tehnologija
3.	Razvijanje empatije i grupne kohezije Razvijanje vršnjačke podrške
4.	Metodika odgojno-obrazovnog rada sa djecom s ADHD-om
5.	Metodika odgojno-obrazovnog rada sa djecom s ADHD-om
6.	Metodika odgojno-obrazovnog rada sa djecom s neprihvatljivim oblicima ponašanja
7.	Metodika odgojno-obrazovnog rada sa djecom s neprihvatljivim oblicima ponašanja
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Metodika odgojno-obrazovnog rada sa djecom koja su nadarena
10.	Metodika odgojno-obrazovnog rada sa djecom koja su nadarena
11.	Postupci i tehnike praćenja i ocjenjivanja rada djece s specifičnim teškoćama učenja
12.	Postupci i tehnike praćenja i ocjenjivanja rada djece s specifičnim teškoćama učenja
13.	<i>Predstavljanje dnevnika praktične nastave</i>
14.	<i>Predstavljanje dnevnika praktične nastave</i>
15.	Evaluacija i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<p>Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike.</p>																				
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="448 600 1401 846"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Radionica</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Praktična nastava</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Radionicu studenti rade individualno. Ova aktivnost je obavezna za sve studente i nosi 20 bodova. Studenti će dobiti uputu za realizaciju ovog zadatka na prvom susretu. Uz radionicu studenti trebaju predati i pisani rad. • Praktična nastava se realizira individualno na način da studenti provedu 35 sati u radu nevladine organizacije. Aktivno učestvuju u realizaciji planiranih aktivnosti i o tome vode evidenciju tako što za svaki provedeni dan pišu dnevnik o realiziranim aktivnostima. Nakon realiziranih aktivnosti navode tri preporuke za unapređenje rada za svaki opisani dan. Dnevnik o realizaciji praktične nastave studenti predaju u 12. sedmici nastave, a 13. i 14. sedmica nastave su planirane za prezentiranje dnevnika praktične nastave. • Završni ispit se realizira na kraju semestra, nakon završenih nastavnih aktivnosti na osnovu cjelokupnog sadržaja predviđenog na osnovu silabusa. Ispit je eliminatoran i nosi 30 bodova. 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Radionica	20	20%	2.	Praktična nastava	50	50%	3.	Završni ispit	30	30%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Radionica	20	20%																		
2.	Praktična nastava	50	50%																		
3.	Završni ispit	30	30%																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				

Literatura	<p><i>Obavezna literatura:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bašić, J. (2009). <i>Teorije prevencije: prevencija poremećaja u ponašanju i rizičnih ponašanja djece i mladih</i>. Zagreb: Školska knjiga. 2. Cvetkovic Lay, J. i Sekulic Majurec, A. (1998). <i>Darovito je, sto ću s njim?</i>. Zagreb: Alinea. 3. Cvetković-Lay, J. (2002). <i>Darovito je, što ću sa sobom</i>. Zagreb: Alinea 4. Hudson, D. (2018). <i>Specifične teškoće u učenju: Što učitelji i nastavnici trebaju znati</i>. Zagreb: Educa. 5. Ivasović, V; Habel, V. i Ratkajec, S. (2011). <i>Izazovi u radu sa učenicima sa poteškoćama</i>. Zagreb: Centar za odgoj i obrazovanje "Slava Raškaj". 7. Jensen, E. (2004). <i>Različiti mozgovi, različiti učenici: Kako doprijeti do onih do kojih se teško dopire</i>. Zagreb: EDUCA 8. Kostelnik, J.M. i saradnici (2004). <i>Djeca s posebnim potrebama</i>. Zagreb: EDUCA 9. Lazor, M., Markovic, S. i Nikolic, S. (2008). <i>Priručnik za rad sa decom sa smetnjama u razvoju</i>. Novi Sad: Novosadski humanitarni centar. 10. Melillo, R. (2016). <i>Isključena djeca: Revolucionarni program koji pomaže mozak djece s autizmom, disleksijom, ADHD-om i drugim neurološkim smetnjama dovesti u ravnotežu</i>. Split: Harfa 11. Thompson, J. (2016). <i>Vodič za rad s djecom i učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama</i>. Zagreb: Educa. 12. Winkel, R. (1996). <i>Djeca koiu ie teško odgajati</i>. Zagreb: Educa.
	<p><i>Dodatna literatura:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Abdulović, A. i dr. (2013). <i>Svi pripadamo- podrška inkluzivnoj školskoj praksi</i>. Sarajevo: Udruženje Život s Down sindromom. 2. Adams, K. (2010). <i>Probudite genija u vašem djetetu</i>. Beograd: ESOTHERIA. 3. Bouillet, D. (2010). <i>Izazovi integriranog odgoja i obrazovanja</i>. Zagreb: Školska knjiga. 4. Gargiulo, M.R. (2006). <i>Special Education in Contemporary Society: An Introduction to Exceptionality</i>, Thomson Wadsworth. 5. Klammrodt, F. (2007). <i>Prehrana i poremećaji u ponašanju</i>. Zagreb: Planetopija. 6. Mustać, V., Vicić, M. (1996). <i>Rad s učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoj školi: Priručnik za prosvjetne djelatnike</i>. Zagreb: Školska knjiga. 7. Stručni časopisi. 8. Materijal sa nastave.
Napomene	<p>Studenti su obavezni predati sve predispitne zadatke u skladu sa predviđenim rokovima datim u uputama.</p>

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Specijalna pedagogija 2				
Šifra/kod	FILPED 332	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	4
					I praktična nastava
Ciklus studija	I ciklus	Semestar	VI (šesti)	Ak. godina	2023./2024.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položen ispit iz predmeta Specijalna pedagogija 1 FIL PED 331				
Jezik izvođenja nastave	BHS jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof. dr. Lejla Kafedžić, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 103/II E-mail: lejla.kafedzic@ff.unsa.ba lejla.kafedzic@pedagogijaffsa.com Telefon: 033 253 141	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija.	
Saradnik	Ime i prezime	Belma Alić Ramić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: belma.alic.ramic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 142	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija.	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 1 seminar 0		vježbe 2		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru kolegija Specijalna pedagogija 2 studenti razvijaju znanja, vještine i stavove u vezi s inkluzivnim odgojem i obrazovanjem, specifičnostima pojedinih grupa i strategijama za odgojno-obrazovni rad s njima, te mogućnostima zapošljavanja osoba s invaliditetom.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je upoznati studente s konceptom inkluzivnog odgoja i obrazovanja, pripremiti studente za aktivno učešće u provedbi inkluzivnog odgoja i obrazovanja, te osposobiti za odgojno-obrazovni rad sa različitim grupama djece.				
Ishodi učenja	Nakon odslušanog predmeta i položenog ispita, student će moći: <ol style="list-style-type: none">1. argumentirati za inkluzivni odgoj i obrazovanje;2. kreirati prijedloge za razvoj i unapređenje inkluzivnog odgoja i obrazovanja;3. uočiti različite karakteristike u grupi djece;4. primijeniti strategije u odgojno-obrazovnom radu koje odgovaraju svakom djetetu;5. osmisliti IPP, nastavni listić, nastavnu pripremu u skladu sa karakteristikama učenika;6. argumentirati za neophodnost rada i zapošljavanja osoba s invaliditetom.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje sa sadržajima kolegija, obavezama, očekivanjima
2.	Pretpostavke inkluzivnog odgoja i obrazovanja
3.	Odgojno-obrazovni rad s djecom koja su iznadprosječna
4.	Doprinos spoznaja o važnosti prehrane na odgojno-obrazovni rad s djecom
5.	Teorije prevencije: djeca u riziku
6.	Odgojno-obrazovni rad sa djecom koja su zlostavljana, koja zlostavljaju i koja svjedoče zlostavljanju
7.	Odgojno-obrazovni rad sa djecom s intelektualnim teškoćama
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Odgojno-obrazovni rad sa djecom u autističnom spektru
10.	Odgojno- obrazovni rad sa djecom s tjelesnim teškoćama i hroničnim bolestima (cerebralna paraliza, epilepsija, dijabetes)
11.	Odgojno-obrazovni rad sa djecom s oštećenjem senzornih funkcija (vid i sluh)
12.	Odgojno-obrazovni rad sa djecom sa specifičnim teškoćama u govoru
13.	Odgojno-obrazovni rad sa djecom sa specifičnim teškoćama u učenju
14.	Odgojno-obrazovni rad sa djecom s ADHD-om
15.	Zapošljavanje osoba s invaliditetom Evaluacija i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<p>Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike.</p>																				
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="443 544 1401 768"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prezentacija</td> <td>25 bodova</td> <td>25 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Praktični zadatak</td> <td>25 bodova</td> <td>25%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50 bodova</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polusestrialna provjera znanja studenata će biti realizirana u formi prezentacije. Studenti će individualno predstaviti jednu od tema obuhvaćenih silabusom ovog kolegija tokom semestra. O temama i načinu prezentacije studenti će biti obavješteni na prvom susretu. Ova aktivnost je obavezna za sve, redovne, redovne samofinansirajuće i vanredne studente. Vanredni studenti će prezentirati rad pripremljen o određenoj temi u terminima radnih subota. • Praktični zadatak studenti realiziraju u grupi. Zadatak rade u formi izvještaja. Izvještaj studenti predaju u 15. sedmici nastave. O načinu izrade izvještaja studenti će biti obavješteni na prvom susretu. Ova aktivnost je obavezna za sve, redovne, redovne samofinansirajuće i vanredne studente. • Završni ispit se realizira na kraju semestra, nakon završenih nastavnih aktivnosti na osnovu cjelokupnog sadržaja predviđenog na osnovu silabusa. Ispit je eliminatoran. • Praktična nastava nosi 1 ECTS bod i obavezna je za sve, redovne, redovne samofinansirajuće i vanredne studente. Praktična nastava će se realizirati u okviru praktičnog zadatka za koji će studenti dobiti upute na prvom susretu nastave. 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prezentacija	25 bodova	25 %	2.	Praktični zadatak	25 bodova	25%	3.	Završni ispit	50 bodova	50%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Prezentacija	25 bodova	25 %																		
2.	Praktični zadatak	25 bodova	25%																		
3.	Završni ispit	50 bodova	50%																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				

Literatura	<p><i>Obavezna literatura (određena poglavlja)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cvetković-Lay, J. (2002). <i>Darovito je, što ću sa sobom?</i>, Zagreb: Alinea. 2. Hudson, D. (2018). <i>Specifične teškoće u učenju: Što roditelji i nastavnici trebaju znati</i>. Zagreb: Educa. 3. Thomposn, J. (2016). <i>Vodič za rad s djecom i učenicima s posebnim obrazovnim potrebama</i>. Zagreb: Educa. <p><i>Dodatna literatura:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bašić, J. (2009). <i>Teorije prevencije: prevencija poremećaja u ponašanju i rizičnih ponašanja djece i mladih</i>, Zagreb: Školska knjiga. 2. Bouillet, D. (2010). <i>Izazovi integriranog odgoja i obrazovanja</i>, Zagreb: Školska knjiga. 3. Čimbur, P. (2003). <i>Balada o mucanju</i>, Zagreb: Prosvjeta. 4. Ferek, M. (2006). <i>Hiperaktivni sanjari</i>, Zagreb: Buđenje. 5. Gargiulo, M.R. (2006). <i>Special Education in Contemporary Society: An Introduction to Exceptionality</i>, Thomson Wadsworth. 6. Grinspen, S.A., Grinspen Torndajk N. (2013). <i>Drvo učenja</i>, Beograd: Karupović 7. Ivasović, V; Habel, V. i Ratkajec, S. (2011). <i>Izazovi u radu sa učenicima sa poteškoćama</i>, Zagreb: Centar za odgoj i obrazovanje "Slava Raškaj". 8. Jensen, E. (2004). <i>Različiti mozgovi, različiti učenici: Kako doprijeti do onih do kojih se teško dopire</i>, Zagreb: EDUCA. 9. Klammrodt, F. (2007). <i>Prehrana i poremećaji u ponašanju</i>, Zagreb: Planetopija. 10. Kostelnik, J.M. i saradnici (2004). <i>Djeca s posebnim potrebama</i>, Zagreb: EDUCA. 11. Šapiro L. (2014). <i>Radna sveska za djecu sa ADHD-om</i>, Novi Sad: Offset print. 12. Walker, S.Y. (2007). <i>Darovita djeca: Vodič za roditelje i odgajatelje</i>, Zagreb: Veble commerce. 13. Winkel R. (1996). <i>Djeca koju je teško odgajati</i>, Zagreb: EDUCA. 14. Zrilić, S. (2003). <i>Djeca sa posebnim potrebama u vrtiću i nižim razredima osnovne škole: priručnik za roditelje, odgojitelje i učitelje</i>, Zadar: Impresum. 15. Živić, N. i sur. (2009). <i>Priručnik za zapošljavanje osoba s invaliditetom</i>, Beograd, Centar za monitoring i evaluaciju. 16. <i>Zbornik radova: Inkluzija u školstvu Bosne i Hercegovine</i> (2003). Sarajevo: TEPA i Filozofski fakultet. 17. Pedagoški časopisi. 18. Materijal sa nastave.
Napomene	<p>Studenti su obavezni predati sve predispitne zadatke u skladu sa predviđenim rokovima datim u uputama.</p> <p>Studenti koji studiraju dvopredmetni studij (Pedagogija i druga studijska grupa) pohađaju 1 sat predavanja i 1 sat vježbi iz ovog nastavnog predmeta, utvrđeno prema Nastavnom planu i programu (NPP 2019./2020.).</p>

FILOZOFSKI FAKULTET UNIVERZITETA U SARAJEVU

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija - Specijalna pedagogija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Osnove specijalne pedagogije				
Šifra/kod	FIL PED 436	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6 ECTS 2 ECTS praktična nastava
Ciklus studija	II ciklus	Semestar	I (prvi)	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	/				
Jezik izvođenja nastave	BHS jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr. Lejla Kafedžić, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 103/II E-mail: lejla.kafedzic@pedagogijaffsa.com, lejla.kafedzic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 141	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	v. asist. Amina Smajović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 101/II E-mail: amina.smajovic@ff.unsa.ba; smajovic.amina@outlook.com Telefon: 033 253 139	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 seminar: 1 vježbe: 2				
Kratak opis kolegija/nastavnog predmeta	U okviru kolegija Osnove specijalne pedagogije studenti će se upoznati sa terminologijom, zakonitostima inkluzivnog odgoja i obrazovanja, univerzalnim dizajnom, stereotipima i predrasudama, prihvatanjem različitosti, upravljanjem odjeljenjem, aktivnom podrškom djeci.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studente sa konceptom inkluzije u obrazovanju te mogućnošću provedbe inkluzije u obrazovnom sistemu BiH. Potaknuti studente za aktivno učešće u provedbi inkluzije u obrazovanju, načinima kreiranja poticajnog okruženja i upotrebe univezalnog dizajna za učenje.				
Ishodi učenja	<p>Studenti će nakon odslušanog predmeta i položenog ispita moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • koristiti adekvatne termine u svakodnevnoj i stručnoj komunikaciji • argumentirati za primjenu inkluzivnog odgoja i obrazovanja • obrazložiti elemente upravljanja inkluzivnim odjeljenjem • navesti elemente Individualnog plana i programa • predložiti najmanje pet strategija za smanjenje i uklanjanje predrasuda kod djece, roditelja, nastavnika i stručnih saradnika • procijeniti stanje djeteta uz primjenu instrumenata za opservaciju • osmisлити primjer univerzalnog dizajna za učenje • procijeniti razvijenost dimenzija inkluzivnosti: politike, kulture i prakse. 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje studenata sa sadržajem predmeta, obavezama i aktivnostima
2.	Osnovna polazišta inkluzivnog obrazovanja
3.	Temeljni pojmovi inkluzivnog obrazovanja
4.	Primjena Indeksa inkluzivnosti u odgojno-obrazovnoj ustanovi
5.	Prihvatanje različitosti
6.	Prihvatanje različitosti
7.	Upravljanje odjeljenjem - temeljni procesi
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Upravljanje odjeljenjem - opservacija i IPP
10.	Kreiranje univerzalnog dizajna za učenje
11.	Podrška aktivnom učenju i učešću svih učenika - I dio
12.	Podrška aktivnom učenju i učešću svih učenika - II dio
13.	Podrška aktivnom učenju i učešću svih učenika - III dio
14.	Partnerstvo nastavnika i roditelja u procesu kreiranja inkluzivnog okruženja
15.	Evaluacija i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I i II ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike.																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="432 517 1412 725"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Praktična vježba</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Istraživački zadatak</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Praktični rad</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktična vježba podrazumijeva rad na određenu temu koju će studenti dobiti na početku semestra. Praktična vježba se realizira individualno. Praktična vježba se predaje u 12. sedmici nastave. Ova aktivnost nosi 20 bodova i obavezna je za sve redovne, redovne samofinansirajuće i vanredne studente. • Istraživački zadatak - za realizaciju ovog zadatka studenti će dobiti upute na početku semestra. Studenti predaju zadatak u 14. sedmici nastave. Ova aktivnost nosi 40 bodova i obavezna je za sve redovne, redovne samofinansirajuće i vanredne studente. • Praktični rad se realizira tokom semestra i nosi 40 bodova. Upute za rad studenti će dobiti na početku semestra. <p>Praktičnu nastavu studenti realiziraju u udruženju za ostvarivanje prava i/ili podršku djeci i mladima u ukupnom trajanju od 40 sati.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Praktična vježba	20	20%	2.	Istraživački zadatak	40	40%	3.	Praktični rad	40	40%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Praktična vježba	20	20%																		
2.	Istraživački zadatak	40	40%																		
3.	Praktični rad	40	40%																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura	<p><i>Obavezna literatura:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Berit, H. J. (2007). <i>Razred u pravcu inkluzije</i>. Sarajevo: Connectum. 2. Bouillet, D. (2010). <i>Izazovi integriranog odgoja i obrazovanja</i>. Zagreb: Školska knjiga. 3. Džonston, K. (2014). <i>Stručni priručnik: Pristup školi i obrazovno okruženje II – Univerzalni dizajn za učenje</i>. UNICEF. Dostupno na: https://www.unicef.org/eca/sites/unicef.org.eca/files/Booklet%2011%20-%20Serbian%20Version.pdf 4. Kafedžić, L. (2020). <i>Da niko ne izostane: Osnove specijalne pedagogije</i>. Sarajevo: AMOS-GRAF d.o.o. 5. <i>Priručnik za nastavnike: Kvalitetne inkluzivne prakse</i> (2018); Društvo ujedinjenih građanskih inicijativa „Duga“ (III poglavlje: Diferencirano podučavanje). Dostupno na: https://www.unicef.org/bih/sites/unicef.org.bih/files/2018-09/KVALITETNE%20INKLUZIVNE%20PRAKSE_FIN.PDF 																				

	<p><i>Dodatna literatura:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Čilić, A. i sar. (2009). <i>Priče o stvaranju škola po mjeri djeteta</i>. UNICEF BiH i COI Step by Step (“Amajli treba vrijeme i imat će ga”). Dostupno na: https://www.unicef.org/bih/ba/media_12401.html 2. Gargiulo, M. R. (2006). <i>Special Education in Contemporary Society: An Introduction to Exceptionality</i>. Thomson Wadsworth 3. Krizmanić, M. (2010). <i>Život s različitima</i>. Zagreb: Profil. 4. Panjeta, A. (2011). <i>Iz našeg svijeta različitosti</i>. Sarajevo: UNICEF BiH i DUGA; Dostupno na: https://www.unicef.org/bih/ba/media_17909.htm 5. Materijali s nastave
Napomene	<p>Studenti su obavezni sve aktivnosti predati/završiti u skladu sa naznačenim rokovima.</p>

FILOZOFSKI FAKULTET UNIVERZITETA U SARAJEVU

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za anglistiku				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Inkluzija u nastavi				
Šifra/kod	FIL PED 401	Status (obavezni ili izborni)	obavezni predmet	ECTS	4
Ciklus studija	II ciklus	Semestar	II (drugi)	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	/				
Jezik izvođenja nastave	BHS jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr. Lejla Kafedžić, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 103/II E-mail: lejla.kafedzic@pedagogijaffsa.com, lejla.kafedzic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 141	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	-			
	Kontakt podaci	-	Termin konsultacija	-	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: <u>1</u> seminar: <u>1</u> vježbe: <u>0</u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studente sa temeljnim polazištima inkluzivnog odgoja i obrazovanja. Osigurati situacije analize vlastitih stereotipa i predrasuda te rada na njihovom smanjenju. Osposobiti studente za uočavanje karakteristika učenika i individualizacije nastave u odnosu na nalaze pedagoške opservacije. Upoznavanje studenata sa elementima kreiranja univerzalnog dizajna za učenje. Osnaživanje studenata za kreiranje okruženja koje podupire aktivno učenje i učešće svih učenika. Poticanje studenata na saradnju s drugima u cilju kreiranja inkluzivnog okruženja. Upoznavanje studenata sa primjenom Indeksa inkluzivnosti u odgojno-obrazovnim ustanovama.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osnovni cilj nastavnog predmeta je razvijanje pedagoških kompetencija studenata za oblast inkluzivnog obrazovanja.				
Ishodi učenja	<p>Nakon odslušanog predmeta i položenog ispita student će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definirati osnovne pojmove iz oblasti inkluzivnog odgoja i obrazovanja • koristiti adekvatne termine u komunikaciji • dati argumente za primjenu inkluzivnog odgoja i obrazovanja • obrazložiti elemente upravljanja inkluzivnim odjeljenjem • primijeniti osnovne elemente pedagoške opservacije u odjeljenju • primijeniti diferencirano podučavanje u cilju podrške aktivnom učenju i učešću učenika. • kreirati inkluzivno okruženje u odjeljenju • analizirati vlastite stereotipe i predrasude u cilju njihovog smanjenja • djelovati u zajednici s ciljem unapređenja kvalitete života svih građana. 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje studenata sa sadržajem nastavnog predmeta, obavezama i aktivnostima - dogovori i očekivanja
2.	Osnovna polazišta inkluzivnog obrazovanja
3.	Temeljni pojmovi inkluzivnog obrazovanja
4.	Prihvatanje različitosti - Slika o drugima
5.	Prihvatanje različitosti - Drugačije vještine
6.	Upravljanje odjeljenjem - temeljni procesi
7.	Upravljanje odjeljenjem - osiguranje individualizacije i pedagoške opservacije
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Kreiranje univerzalnog dizajna za učenje
10.	Podrška aktivnom učenju i učešću svih učenika - I dio
11.	Podrška aktivnom učenju i učešću svih učenika - II dio
12.	Podrška aktivnom učenju i učešću svih učenika - III dio
13.	Partnerstvo nastavnika i roditelja u procesu kreiranja inkluzivnog okruženja
14.	<i>Prezentacija portfolija</i>
15.	Sistematizacija znanja, evaluacija i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I i II ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike.																
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="443 450 1417 589"> <thead> <tr> <th>R.br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Portfolij - <i>Moja akcija</i></td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Ukupno:</td> <td>100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Portfolij - <i>Moja akcija</i> je element praćenja rada studenata koji je ekvivalent parcijalnom ispitu. Portfolij može biti kreiran individualno, u paru ili grupi. Portfolij sadrži teorijski dio (specifičnosti konteksta), praktični dio (opis aktivnosti), refleksiju (vlastiti doživljaj: šta sam naučio/la) te priloge (fotografije, fotokopije sveski i slično). Portfolij studenti predaju u 13. sedmici nastave. Ova aktivnost nosi 50 bodova i obavezna je za sve redovne, redovne samofinansirajuće i vanredne studente. Studenti su obavezni prezentirati urađeni portfolij na nastavi. Druge detalje o aktivnosti studenti će dobiti na prvom susretu sa predmetnim nastavnikom. • Završni ispit obuhvata sadržaje realizirane tokom cijelog semestra. Studenti završni ispit mogu polagati pismeni i/ili usmeno. Ispit je eliminatoran i nosi 50 bodova. 	R.br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Portfolij - <i>Moja akcija</i>	50	50%	2.	Završni ispit	50	50%		Ukupno:	100 bodova	100%
R.br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)														
1.	Portfolij - <i>Moja akcija</i>	50	50%														
2.	Završni ispit	50	50%														
	Ukupno:	100 bodova	100%														
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																
Literatura	<p><i>Obavezna (odabrana poglavlja):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kafedžić, L. (2020). <i>Da niko ne izostane: Osnove specijalne pedagogije</i>. Sarajevo: AMOS-GRAF d.o.o. 2. Hudson, D. (2018). <i>Specifične teškoće u učenju: Što učitelji i nastavnici trebaju znati</i>. Zagreb: Educa. 3. Ivasović, V., Habel, V. i Ratkajec, S. (2011). <i>Izazovi u radu sa učenicima sa poteškoćama</i>. Zagreb: Centar za odgoj i obrazovanje "Slava Raškaj". 4. Thompson, J. (2016). <i>Vodič za rad s djecom i učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama</i>. Zagreb: Educa. 5. Materijali sa nastave <p><i>Dodatna i preporučena literatura:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Booth, T. i Ainscow, M. (2008). <i>Indeks inkluzivnosti - Promicanje učenja i sudjelovanja u školama</i>; Zenica: Pedagoški zavod Zenica. Dostupno na: http://www.eenet.org.uk/resources/docs/Index_Bosnian_revised.pdf 2. Bouillet, D. (2010). <i>Izazovi integriranog odgoja i obrazovanja</i>. Zagreb: Školska knjiga. 3. Čilić, A. i dr. (2009). <i>Priče o stvaranju škola po mjeri djeteta</i>. UNICEF BiH i COI Step by Step ("Amajli treba vrijeme i imat će ga"). Dostupno na: https://www.unicef.org/bih/ba/media_12401.html 																

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Kostelnik, J. M., Onaga, E., Rohde, B. i Whiren, A. (2004). <i>Djeca s posebnim potrebama</i>. Zagreb: Educa. 5. Krizmanić, M. (2010). <i>Život s različitima</i>. Zagreb: Profil. 6. <i>Kvalitetne inkluzivne prakse: priručnik za nastavnike</i> (2018). Sarajevo: Udruženje „Društvo ujedinjenih građanskih akcija“ 7. Panjeta, A. (2011). <i>Iz našeg svijeta različitosti</i>. Sarajevo: UNICEF BiH i DUGA. Dostupno na: https://www.unicef.org/bih/ba/media_17909.html 8. Zbornik radova: <i>Inkluzija u školstvu Bosne i Hercegovine</i> (2003). Sarajevo: TEPD i Filozofski fakultet. 9. Zrilić, S. (2013). <i>Djeca s posebnim potrebama u vrtiću i nižim razredima osnovne škole</i>. Zadar: Sveučilište.
Napomene	<p>Studenti su obavezni sve predispitne aktivnosti predati/završiti u skladu sa naznačenim rokovima.</p>

FILOZOFSKI FAKULTET UNIVERZITETA U SARAJEVU

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija - Specijalna pedagogija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Pedagogija usmjerena na dijete: sistemi podrške i partnerstva u inkluzivnom obrazovanju				
Šifra/kod	FIL PED 471	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	II ciklus	Semestar	II (drugi)	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	/				
Jezik izvođenja nastave	BHS jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr. Lejla Kafedžić, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 103/II E-mail: lejla.kafedzic@pedagogijaffsa.com, lejla.kafedzic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 141	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	v. asist. Amina Smajović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 101/II E-mail: amina.smajovic@ff.unsa.ba; smajovic.amina@outlook.com Telefon: 033 253 139	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 seminar: 0		vježbe: 3		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru kolegija Pedagogija usmjerena na dijete: sistemi podrške i partnerstva u inkluzivnom obrazovanju studenti će se upoznati sa osnovim sistemima podrške i partnerstva u inkluzivnom društvu, konceptom planiranja usmjerenog na osobu, osnovnim smjernicama čije je uvažavanje nužno za uspješnu tranziciju u odgoju i obrazovanju, postulatima društvene zaštite i brige o osobama s invaliditetom. Bit će razmatrana primjena pojedinih mjera u oblasti zapošljavanja osoba s invaliditetom.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studente sa sistemima podrške u inkluzivnom obrazovanju, polazeći od osobno usmjerenog planiranja, primjene asistivne tehnologije u odgojno-obrazovnom procesu te primjene programa profesionalne orijentacije radi odabira poziva koji će osobe s invaliditetom činiti prepoznatljivim i reprezentativnim na tržištu rada.				
Ishodi učenja	Studenti će nakon odslušanog predmeta i položenog ispita moći: <ul style="list-style-type: none"> • klasificirati asistivnu tehnologiju u skladu sa vrstom invaliditeta • demonstrirati upotrebu asistivne tehnologije i pomagala • potvrditi važnost primjene asistivne tehnologije u svakodnevnom životu • nabrojati prava osoba s invaliditetom i načine njihove zaštite • kreirati plan umrežavanja institucija u lokalnoj zajednici • argumentirati važnost zapošljavanja osoba s invaliditetom. 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje studenata sa sadržajem predmeta, obavezama i aktivnostima
2.	Pedagogija usmjerena na dijete
3.	Sistemi podrške i partnerstva u inkluzivnom društvu
4.	Partnerstvo obitelji i drugih instanci u zajednici
5.	Planiranje usmjereno na osobu
6.	Tranzicija u odgoju i obrazovanju
7.	Važnost primjene asistivne tehnologije u odgojno-obrazovnom radu
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Društvena zaštita i briga o osobama s invaliditetom
10.	Intervencije pedagoga u pružanju pomoći i podrške osobama s invaliditetom u odabiru poziva
11.	Zaštita i zapošljavanje osoba s invaliditetom u međunarodnim dokumentima te zakonskoj regulativi BiH
12.	Socijalna i obrazovna uključenost osoba s invaliditetom s akcentom na tržište rada
13.	Saradnja sa mrežom institucija u lokalnoj zajednici koje se bave i promoviraju zapošljavanje osoba s invaliditetom
14.	Praktični rad - prezentacije studenata
15.	Evaluacija i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I i II ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike.																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="432 555 1414 763"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Praktična vježba</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Portfolio - mapa djeteta</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktična vježba - za realizaciju ovog zadatka studenti će dobiti upute na početku semestra. Studenti predaju zadatak u 13. sedmici nastave. Prezentovanje najznačajnijih nalaza je planirano za 14. sedmicu nastave. Ova aktivnost nosi 40 bodova i obavezna je za sve redovne, redovne samofinansirajuće i vanredne studente. • Portfolio Mapa djeteta se realizira tokom semestra i nosi 30 bodova. Upute za rad studenti će dobiti na početku semestra. Aktivnost je obavezna za sve redovne, redovne samofinansirajuće i vanredne studente. • Završni ispit se realizira na kraju semestra, nakon završenih nastavnih aktivnosti na osnovu cjelokupnog sadržaja rađenog tokom semestra. Ispit je eliminatoran i nosi 30 bodova. 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Praktična vježba	40	40%	2.	Portfolio - mapa djeteta	30	30%	3.	Završni ispit	30	30%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Praktična vježba	40	40%																		
2.	Portfolio - mapa djeteta	30	30%																		
3.	Završni ispit	30	30%																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura	<p><i>Obavezna literatura:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Chiriacescu, M. (2006). <i>Obezbeđivanje pristupa osoba s invaliditetom socijalnim uslugama: Potreba za regulatornim mehanizmima u jugoistočnoj Evropi</i>, Handicap international - regionalna kancelarija za Jugoistočnu Evropu. 2. Guralnick M. J. (2011). Why Early Intervention Works: A Systems Perspective. <i>Infants and young children</i>, 24(1), 6-28. 3. Lazor, M., Isakov, M., Nevena, I. (2012). <i>Asistivna tehnologija</i>. Novi Sad: Praktikum. 4. Kafedžić, L., Bjelan-Guska, S., Smajović, A. i Muharemagić, E. (2019). <i>Zapošljavanje osoba s Down sindromom: izazovi i perspektive</i>. Sarajevo: Udruženje Život sa Down sindromom FBiH. 5. Lutar, Z., Ogresta, J., Milić-Babić, M. (2008). <i>Obitelj osoba s invaliditetom i mreža podrške</i>. Zagreb: Pravni fakultet. 6. Radovanović, D. (ur). <i>Nove tendencije u specijalnoj edukaciji i rehabilitaciji</i>. 7. Rangelov-Jusović, R. (2007). <i>Od saradnje ka partnerstvu - Kako izgraditi</i> 																				

	<p><i>partnerske odnose između vrtića, škole i porodice</i>, Priručnik za odgajatelje i nastavnike, Sarajevo: COI Step By Step.</p> <p>8. Rozman, B. (2013). <i>Osobno usmjereno planiranje</i>. Zagreb: Udruga za promicanje inkluzije, Centar za obrazovanje odraslih Validus.</p> <p>9. Zuković, S. (2012). <i>Porodica kao sistem-funkcionalnost i resursi osnaživanja</i>, Novi Sad: Pedagoško društvo Vojvodine.</p> <p><i>Dodatna literatura:</i></p> <p>1. Jendron, J. (2013). <i>SC Curriculum Access through Assistive Technology</i>. Columbia: University Center for Excellence.</p> <p>2. Rasheed, S. A., Fore, C., Miller, S. (2006). Person-Centered Planning: Practices, Promises and Provisos. <i>The Journal of Vocational Special Needs Education</i>, 28 (3), 47-59.</p> <p>3. Towell, D. i Sanderson, H. (2004). Person-centred planning in its strategic context: Reframing the mansell/beadle-brown critique. <i>Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities</i>, 17(1), 17-21.</p> <p>4. Žižak, A., Koller-Trbović, N. (1999). <i>Odgoj i tretman u institucijama socijalne skrbi</i>. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet.</p> <p>5. Pedagoški časopisi</p> <p>6. Materijal sa nastave</p>
Napomene	<p>Studenti su obavezni sve predispitne aktivnosti predati/završiti u skladu sa naznačenim rokovima.</p>

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija-Specijalna pedagogija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom s teškoćama u razvoju				
Šifra/kod	FIL SPED 531	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	II ciklus	Semestar	III (treći)	Ak. godina	2023/24.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	BHS jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof. dr. Lejla Kafedžić, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: lejla.kafedzic@ff.unsa.ba lejla.kafedzic@pedagogijaffsa.com Telefon: 033 253 142	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	Viša asistentica Amina Smajović, MA,			
	Kontakt podaci	Kabinet: 101/II E-mail: amina.smajovic@ff.unsa.ba; smajovic.amina@outlook.com Telefon: 033 253 139	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2 seminar		vježbe 2		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru kolegija studenti razvijaju znanja, vještine i stavove u vezi sa specifičnostima djece s teškoćama u razvoju i strategijama za odgojno-obrazovni rad s njima.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je pripremiti studente za aktivno učešće u provedbi inkluzivnog odgoja i obrazovanja, te osposobiti za odgojno-obrazovni rad sa različitim grupama djece s teškoćama u razvoju.				
Ishodi učenja	Nakon odslušanog predmeta i položenog ispita studenti će moći: <ul style="list-style-type: none">• Primijeniti strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom s intelektualnim teškoćama.• Primijeniti strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom u autističnom spektru.• Primijeniti strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom s tjelesnim invaliditetom i hroničnim bolestima.• Primijeniti strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom sa senzornim teškoćama.• Primijeniti strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom sa specifičnim teškoćama u učenju.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Programska shema i upoznavanje: očekivanja grupa – nastavnik
2.	
3.	Razumijevanje modela ljudskih prava
4.	
5.	Razumijevanje koncepta pristupačnosti i razumne prilagodbe
6.	
7.	Odgojno-obrazovne potrebe djece s teškoćama u razvoju
8.	
9.	Odgojno-obrazovne potrebe djece s teškoćama u razvoju
10.	
11.	Pedagoški profil djece s teškoćama u razvoju
12.	
13.	Pedagoški profil djece s teškoćama u razvoju
14.	
15.	Polusestrialna provjera znanja studenata
16.	
17.	Osnovne strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom u autističnom spektru
18.	
19.	Specifične strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom s intelektualnim teškoćama
20.	
21.	Primjena asistivne tehnologije u odgojno-obrazovnom procesu u radu s djece s teškoćama u razvoju
22.	
23.	Primjena razumne prilagodbe u odgojno-obrazovnom radu s djecom s teškoćama u razvoju
24.	
25.	Primjena razumne prilagodbe u odgojno-obrazovnom radu s djecom s teškoćama u razvoju
26.	
27.	<i>Prezentacija studentskih radova</i>
28.	
29.	Evaluacija i potpisi
30.	
31.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
32.	
33.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
34.	
35.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike.																
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="443 483 1401 656"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Praktični rad</td> <td>60 bodova</td> <td>60%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Završni ispit</td> <td>40 bodova</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktični rad je obavezna aktivnost za sve studente. Upute za praktični rad studenti će dobiti na prvom susretu. Ova aktivnost se boduje maksimalno 60 bodova, te će se realizirati kontinuirano tokom semestra. • Završni ispit se realizira na kraju semestra, nakon završenih nastavnih aktivnosti na osnovu cjelokupnog sadržaja predviđenog na osnovu silabusa. Ispit je eliminatoran. 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Praktični rad	60 bodova	60%	2.	Završni ispit	40 bodova	40%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)														
1.	Praktični rad	60 bodova	60%														
2.	Završni ispit	40 bodova	40%														
Ukupno: 100 bodova			100%														
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																
Literatura	<p><i>Obavezna literatura (određena poglavlja)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Abdulović, A. i dr. (2013); Svi pripadamo-podrška inkluzivnoj školskoj praksi; Sarajevo: Udruženje Život s Down sindromom 2. Duranović M, Smythe I. (2010); Disleksija. Tuzla: Harfograf 3. Guberina-Abramović, D. (2008); Priručnik za rad s učenicima s posebnim potrebama integriranim u razrednu nastavu u osnovnoj školi; Zagreb: Školska knjiga 4. Ivanković, K. (2003); Downov sindrom u obitelji: Priručnik za roditelje i stručnjake; Zagreb: FoMa 5. Jensen, E. (2003); Različiti mozgovi, različiti učenici: kako doprijeti do onih do kojih se teško dopire; Zagreb: Educa 6. Kostelnik, J.M; Onaga, E; Rohde, B. i Whiren, A. (2004); Djeca s posebnim potrebama; Priručnik za odgajatelje, učitelje i roditelje; Zagreb: Educa 7. Pecikoza, A. (2013); Govorim, jer želim reći; Sarajevo: Život sa Down sindromom 8. Vajnbrener, S. (2010); Podučavanje dece s teskoćama u učenju u redovnoj nastavi, Beograd: Kreativni centar Davis, R. i Braun, E. (2001) Dar disleksije: zašto neki od najpametnijih ljudi ne znaju čitati i kako mogu naučiti. 																

	<p><i>Dodatna literatura:</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Sellin, B. (1998); Neću više biti zarobljen u sebi: poruke iz jednog autističnog zatvora; Zagreb: Udruga za autizam2. Specijalno izvješće o stanju prava djece sa posebnim potrebama/smetnjama u psihofizičkom razvoju, Institucija ombudsmena/ombudsmana za ljudska prava BiH.3. Stavrić, A. i Redžić, M. (2005); Autizam (priručnik za roditelje); Sarajevo: centar "Vladimir Nazor"4. Stručni radovi5. Materijali sa nastave
Napomene	Studenti su obavezni predati sve predispitne zadatke u skladu sa predviđenim rokovima datim u uputama.

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija-Specijalna pedagogija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom s neprihvatljivim oblicima ponašanja				
Šifra/kod	FIL PED 505	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	II ciklus	Semestar	III (treći)	Ak. godina	2022./23.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	BHS jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof. dr. Lejla Kafedžić, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: lejla.kafedzic@ff.unsa.ba lejla.kafedzic@pedagogijaffsa.com Telefon: 033 253 142	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	-			
	Kontakt podaci	-	Termin konsultacija	-	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 1	seminar	vježbe 1		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Osnovna znanja o neprihvatljivim oblicima ponašanja. Strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom s neprihvatljivim oblicima ponašanja.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studente sa karakteristikama djece sa neprihvatljivim oblicima ponašanja. Osposobiti studente da koriste strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom koja ispoljavaju neprihvatljive oblike ponašanja.				
Ishodi učenja	Nakon odslušanog predmeta i položenog ispita, student će moći: <ul style="list-style-type: none">• Nabrojati karakteristike djece s neprihvatljivim oblicima ponašanja• Predložiti strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom s neprihvatljivim oblicima ponašanja• Primijeniti strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom s neprihvatljivim oblicima ponašanja• Kreirati plan podrške djeci sa neprihvatljivim oblicima ponašanja• Uticati na poboljšanje slike djeteta sa neprihvatljivim oblicima ponašanja				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Programska shema i upoznavanje: očekivanja grupa – nastavnik
2.	Razumijevanje neprihvatljivih oblika ponašanja
3.	Rizični faktori neprihvatljivih oblika ponašanja
4.	Pasivni i aktivni oblici neprihvatljivog ponašanja
5.	Prevenција neprihvatljivih oblika ponašanja
6.	Odgojno-obrazovne potrebe djeteta s neprihvatljivim oblicima ponašanja
7.	Pedagoški profil djeteta s neprihvatljivim oblicima ponašanja
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Osnovne strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom s neprihvatljivim oblicima ponašanja
10.	Specifične strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom s neprihvatljivim oblicima ponašanja
11.	Primjena Programa sekundarne prevencije
12.	Kreiranje IPP-a
13.	Kreiranje IPB-a
14.	<i>Prezentacija studentskih radova</i>
15.	Evaluacija i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike.																
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="443 443 1401 616"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Praktični rad</td> <td>60 bodova</td> <td>60%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Završni ispit</td> <td>40 bodova</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktični rad je obavezna aktivnost za sve studente. Upute za praktični rad studenti će dobiti na prvom susretu. Ova aktivnost se boduje maksimalno 60 bodova, te će se realizirati kontinuirano tokom semestra. • Završni ispit se realizira na kraju semestra, nakon završenih nastavnih aktivnosti na osnovu cjelokupnog sadržaja predviđenog na osnovu silabusa. Ispit je eliminatoran. 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Praktični rad	60 bodova	60%	2.	Završni ispit	40 bodova	40%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)														
1.	Praktični rad	60 bodova	60%														
2.	Završni ispit	40 bodova	40%														
Ukupno: 100 bodova			100%														
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																
Literatura	<p><i>Obavezna literatura (određena poglavlja)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bašić J., Koller-Trbović N., Uzelac S. (2004). Poremećaji u ponašanju i rizična ponašanja: pristupi i pojmovna određenja. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet 2. Rumpf J. (2006); Vikati, udarati, uništavati - kako postupati sa agresivnom djecom. Jastrebarsko: Naklada Slap 3. Kuorelahti, M. (2004); Rad škole sa djecom i omladinom sa emocionalnim problemima i/ili poremećajima u ponašanju; u zborniku radova: Inkluzija u školstvu Bosne i Hercegovine; Sarajevo: TEPD i Filozofski fakultet u Sarajevu 4. Stojanović, R. i Macanović, N. (2022). Nasilje putem interneta. Banja Luka: Centar modernih znanja 5. Winkel, R. (1996). Djeca koju je teško odgajati, Zagreb: Educa. <p><i>Dodatna literatura:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nikolić, S. (1997); Svijet dječje psihe; Zagreb: Prosvjeta. 2. Dettmer, P., Thurston, L.P. & Dyck, N.J. (2005). Consultation, collaboration, and teamwork for students with special needs, 5/e ALLYN & BACON/LONGMAN 3. Materijali sa nastave 																
Napomene	Studenti su obavezni predati sve predispitne zadatke u skladu sa predviđenim rokovima datim u uputama.																

FILOZOFSKI FAKULTET UNIVERZITETA U SARAJEVU

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija - Specijalna pedagogija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom koja su nadarena				
Šifra/kod	FIL PED 542	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	II ciklus	Semestar	IV (četvrti)	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	/				
Jezik izvođenja nastave	BHS jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr. Lejla Kafedžić, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 103/II E-mail: lejla.kafedzic@pedagogijaffsa.com, lejla.kafedzic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 141	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	v. asist. Amina Smajović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 101/II E-mail: amina.smajovic@ff.unsa.ba; smajovic.amina@outlook.com Telefon: 033 253 139	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 1 seminar: 1 vježbe: 2				
Kratak opis kolegija/nastavnog predmeta	U okviru kolegija će razvijati znanja, vještine i stavove u vezi sa osnovnim i specifičnim strategijama u odgojno-obrazovnom radu sa djecom koja su nadarena i talentirana. Osnajivanje studenata za kreiranje okruženja koje podupire aktivno učenje i učešće učenika koji su nadareni i talentirani. Poticanje studenata na saradnju s drugima u cilju kreiranja poticajnog okruženja.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osposobiti studente da koriste specifične strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom koja su nadarena i talentirana.				
Ishodi učenja	Studenti će nakon odslušanog predmeta i položenog ispita moći: <ul style="list-style-type: none">• preporučiti strategije i aktivnosti za rad s djecom koja su nadarena• primijeniti adekvatne strategije u odgojno-obrazovnom radu s djecom koja su nadarena i talentirana• kreirati poticajno okruženje za učenje i podučavanje s ciljem razvoja najviših mogućih nivoa nadarenosti				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Programska shema i upoznavanje: očekivanja grupa – nastavnik
2.	
3.	Osnovni pojmovi u oblasti nadarenosti
4.	Razumijevanje nadarenosti i faktori koji utiču na nadarenost
5.	Uloga okoline u razvoju nadarenosti: obitelj i škola
6.	Karakteristike djece koja su nadarena
7.	Identifikacija kao faza u radu s djecom koja su nadarena
8.	Odgojno-obrazovni rad sa učenicima koji su nadareni: odgojno-obrazovne potrebe
9.	Polusemestralna provjera znanja studenata
10.	
11.	Osnovne strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom koja su nadarena
12.	Osnovne strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom koja su nadarena
13.	Specifične strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom koja su nadarena
14.	Specifične strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom koja su nadarena
15.	Strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom koja su dvostruko izuzetna
16.	Praktični zadaci - prezentacije studenata
17.	Evaluacija i potpisi
18.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
19.	Završni ispit za studente I i II ciklusa po Bolonjskom procesu
20.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike.																
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="448 488 1401 663"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Praktični zadatak 1</td> <td>40</td> <td>%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Praktični zadatak 2</td> <td>60</td> <td>%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktični zadatak 1 studenti će upute za ovaj zadatak dobiti na prvom susretu nastave. • Praktični zadatak 2 studenti će upute za ovaj zadatak dobiti na prvom susretu nastave. 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Praktični zadatak 1	40	%	2.	Praktični zadatak 2	60	%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)														
1.	Praktični zadatak 1	40	%														
2.	Praktični zadatak 2	60	%														
Ukupno: 100 bodova			100%														
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																
Literatura	<p><i>Obavezna literatura:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cvetkovic, L. J. (2002). <i>Darovito je, što ću sa sobom?</i> Zagreb: Alinea. 2. Dai, Y. D. (2019). Toward A New Era of Gifted Education: Principles, Policies, and Strategies. <i>Turkish Journal of Giftedness and Education</i>, 9(1), 2-15. 3. Drasković, B. (1998). <i>Daroviti i obrazovna odiseja</i>. Beograd: A. B. C. Grafika. 4. Furlan, I. i Kobola, A. (1971). <i>Ubrzano napredovanje nadarenih učenika osnovne škole</i>. Zagreb: Školska knjiga. 5. Gojkov, G. (2008). <i>Didaktika darovitih</i>. Vršac: Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje. Dostupno na: http://www.uskolavrsac.edu.rs/KnjigeGG/G%20Gojkov%20Didaktika%20darovitih%20r.pdf <p><i>Dodatna literatura:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Altaras Dimitrijević, A. i Tatić Janevski, S. (2018). <i>Obrazovanje učenika izuzetnih sposobnosti: Naučne osnove i smernice za školsku praksu</i>. Beograd: Zavod za unapređenje obrazovanja i vaspitanja. Dostupno na: https://www.skolskaupravacacak.rs/images/stories/pdf/obrazovanje-darovitih-03.pdf 2. Čudina Obradović M. (1991). <i>Nadarenost, razumijevanje, prepoznavanje i razvijanje</i>. Zagreb: Školska knjiga. 3. Davis, G. A., i Rimm, S. A. (2004). <i>Education of the gifted and talented</i>. Boston: Allyn & Bacon. 4. Department of Defense Education Activity, DoDEA (2006). <i>Gifted Education: Program Guide</i>. Arlington County: Department of Defense Education Activity. 																

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Diezmann, C. M., i Watters, J. J. (1997). Bright but bored: Optimising the environment for gifted children. <i>Australian Journal of Early Childhood</i>, 22(2), 17-21. http://dx.doi.org/10.1177/183693919702200205 6. Duvnjak, K., i Cvetković Lay, J. (2017). <i>Priručnik za rad s darovitim učenicima u razrednoj nastavi: Mali vodič za provedbu projektne nastave u prirodoslovlju</i>. Zagreb: Bioteka - udruga za promicanje biologije i srodnih znanosti. 7. Đorđević, B. (1998). Daroviti učenici i (ne)uspeh. Beograd: Učiteljski fakultet. 8. Elijah, K. (2011). Meeting the Guidance and Counseling Needs of Gifted Students in School Settings. <i>Journal of School Counseling</i>, 9(14), 1-19. 9. Gallagher, J., Harradine, C. C., i Coleman, M. R. (1997). Challenge or boredom? Gifted students' views on their schooling, <i>Roeper Review</i>, 19(3), 132-136. https://doi.org/10.1080/02783199709553808 10. Gross, M. U. M. (2003). <i>Gifted and Talented Education</i>. The University of New South Wales, Australia. 11. Grupa autora (1988). <i>Uspostavljanje sistema rada sa talentovanom djecom i omladinom</i>. Beograd: Republički zavod za unapređenje vaspitanja i obrazovanja. 12. Koren, I. (1988). <i>Nastavnik i nadareni učenici</i>. Sisak: USIZ za zapošljavanje. 13. Koren, I. (1989). <i>Kako prepoznati i identificirati nadarenog učenika</i>. Zagreb: Školske novine. 14. Mildrum, K. N. (2000). Creativity Workshops in the Regular Classroom, <i>Roeper Review</i>, 22(3), 162-164. 15. Radeka, I. (ur.) (2018). <i>Odgoj i obrazovanje darovitih učenika: Suvremene pedagoške implikacije</i>. Zadar: Sveučilište u Zadru. 16. Winner, E. (2005). <i>Darovita djeca: Mitovi i stvarnost</i>. Lekenik: Ostvarenje 17. Stručni radovi 18. Materijali sa nastave
Napomene	<p>Studenti su obavezni sve aktivnosti predati/završiti u skladu sa naznačenim rokovima.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Uvod u pedagogiju				
Šifra/kod	FIL PED 113	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	I	Semestar	I	Ak. godina	2023/24. 2024/25.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski i srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr. Lejla Osmić, vanredna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 105 E-mail: lejla.osmic@ff.unsa.ba lejla.osmic.ffsa@gmail.com Telefon: + 387 33 253 151	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	v.ass. Meliha Karić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 107 E-mail: meliha.karic@ff.unsa.ba Telefon: + 387 33 253 109	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 vježbe: 3				
Kratak opis kolegija/ Nastavnog predmeta	Kolegij Uvod u pedagogiju je usmjeren na razumijevanje odnosa pedagogijske teorije i pedagogijske prakse te upoznavanje sa stručnom terminologijom. Sintezom i analizom spoznaja suvremene pedagogijske znanosti omogućava se znanstveno promišljanje odgojno – obrazovnog područja.				
Cilj kolegija/ Nastavnog predmeta	<ul style="list-style-type: none">• Omogućiti studentima da upoznaju i usvoje najrelevantniju znanstvenu i stručnu terminologiju iz područja odgoja i obrazovanja;• Osposobiti studente za razumijevanje ciljeva odgoja i obrazovanja te kritičko gledanje na opća pitanja i probleme suvremene odgojno-obrazovne teorije i prakse kod nas i u svijetu;• Upoznati studente sa temeljnim karakteristikama odgojno – obrazovnog procesa sagledavanog sa mikropedagoškog aspekta znanstvene pedagogije,				

	<p>njenim teorijskim okvirima i polazištima;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osposobiti studente za kritičko promišljanje pitanja vezanih za mogućnost odgoja i obrazovanja kao najvažnije infrastrukturne društvene djelatnosti u suvremenom društvu.
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog ispita studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razumjeti odnos pedagogijske teorije i pedagogijske prakse; • objasniti karakteristike i specifičnosti pedagogijske znanosti i znanstvenog promišljanja pojedinih teorijskih okvira i/ili koncepata; • definirati temeljne pedagoške pojmove • objasniti odgojno – obrazovni rad u različitim odgojno - obrazovnim ustanovama.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje studenata sa sadržajem programa, očekivanim ishodima te semestralnim obavezama studenata Zašto pedagogija – očekivanja i izazovi
2.	Znanost ili znanosti o odgoju Struktura znanosti i znanstvenih disciplina o odgoju i obrazovanju
3.	Historijski razvoj pedagoške misli
4.	Odnos teorije i prakse odgoja; multidisciplinarnost, interdisciplinarnost, transdisciplinarnost u pedagogiji
5.	Metodologija istraživanja odgoja i obrazovanja
6.	Odgoj – temeljna polazišta Moć i granice odgojnog djelovanja
7.	Ciljevi, sadržaji i područja odgoja
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	
10.	Tri aspekta odgoja

	Interakcijsko – komunikacijski aspekt odgoja
11.	Komunikacija u odgoju i obrazovanju
12.	Medijski odgoj
13.	Prezentacija pročitano djela
14.	Prezentacija pročitano djela
15.	Povratak očekivanjima, evaluacija i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I i II ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	S obzirom na sadržaj nastavnog predmeta, nastava je interaktivnog karaktera. Oblici rada koji se primjenjuju su: frontalni, grupni, individualni i individualizirani. Metode nastavnog rada su verbalno – tekstualne i ilustrativno – demonstrativne uz primjenu kreativnih tehnika učenja i podučavanja.
---	---

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:																				
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>aktivnost na nastavi</td> <td>5</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>prezentacija pročitane djela</td> <td>5</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>polusemestralni ispit</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>završni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>ukupno</td> <td>100</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table>			Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	aktivnost na nastavi	5	5%	prezentacija pročitane djela	5	5%	polusemestralni ispit	40	40%	završni ispit	50	50%	ukupno	100	100%
	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
aktivnost na nastavi	5	5%																			
prezentacija pročitane djela	5	5%																			
polusemestralni ispit	40	40%																			
završni ispit	50	50%																			
ukupno	100	100%																			
<table border="1"> <tr> <td>Praktična nastava</td> <td colspan="2">1 ECTS</td> </tr> </table>			Praktična nastava	1 ECTS																	
Praktična nastava	1 ECTS																				
Skala ocjenjivanja	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost na nastavi: podrazumijeva aktivno učešće studenata u nastavnom procesu kroz diskusiju i razgovore, praktične primjere i ilustracije • Prezentacija pročitane djela: studenti su obavezni pročitati jedno djelo sa popisa šire literature, pripremiti ppt i usmeno prezentirati tokom nastave. • Polusemestralni ispit: pismena provjera znanja (ZOT – zadaci objektivnog tipa) • Završni ispit: pismena provjera znanja (ZOT - zadaci objektivnog tipa) • Praktična nastava: Prema Nastavnom planu i programu, studenti su obavezni obaviti praktičnu nastavu iz predmeta Uvod u pedagogiju, a koja nosi 1 ECTS. O realizaciji praktične nastave, studenti će biti informirani tokom nastave. <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik aktivnosti te položiti polusemestralni ispit. U konačnu ocjenu ulaze prisustvo i angažiranost studenata tokom nastave, ocjena radnih zadataka i/ili njihova usmena prezentacija (individualno i/ili u paru i/ili u manjim grupama) te rezultati polusemestralnog i završnog pismenog ispita.</p>																				
	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura	<p>Obavezna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Matijević, M., Bilić, V., Opić, S. (2016). <i>Pedagogija za učitelje i nastavnike</i>. Zagreb: Školska knjiga. 2. Vukasović, A. (2001). <i>Pedagogija</i>. Zagreb: Hrvatski katolički zbor "MI". 3. Bratanić, M. (1993). <i>Mikropedagogija</i>. Zagreb: Školska knjiga. 																				

	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lenzen, D. (2002). <i>Vodič znanosti o odgoju</i>. Zagreb: Educa. 2. Mialaret, G. (1989). <i>Uvod u edukacijske znanosti</i>, Zagreb: Školske novine. 3. Mijatović, A. /ur. / (1999). <i>Osnove suvremene pedagogije</i>. Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni zbor. (odabrana poglavlja) <p>Shodno potrebama nastavnog procesa studenti će se upućivati na druge dostupne relevantne izvore.</p>
Napomene	<p>Od studenata se očekuje da odgovorno pristupaju svim zadacima i obavezama, te da postupaju u skladu sa pravilima studiranja i kodeksom ponašanja. Studenti imaju pravo na profesionalni odnos s nastavnikom, a koji se temelji na međusobnom povjerenju i pristojnom ponašanju.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Prava djeteta i obrazovno pravo				
Šifra/kod	FIL PED 151	Status (obavezni ili izborni)	izborni	ECTS	3
Ciklus studija	I	Semestar	I	Ak. godina	2023/24. 2024/25.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski i srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr. Lejla Osmić, vanredna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 105 E-mail: lejla.osmic@ff.unsa.ba lejla.osmic.ffsa@gmail.com Telefon: 253 151	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 1 vježbe: 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Filozofsko-pravni temelji nastanka i postojanja prava djece; Društveni (demografski) faktori koji utiču na prepoznavanje dječjih potreba i nastanak njihovih prava; međunarodni dokumenti relevantni za prava djece; Konvencija o pravima djeteta – značenje, doseg i vrijednost; Pravo djeteta na obrazovanje - dostupnost i kvaliteta obrazovanja; Prava djeteta unutar sistema obrazovanja: prava sudjelovanja kao temelj suvremenog odgoja i obrazovanja i odgoj i obrazovanje za prava djeteta i ljudska prava.				

Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je da uvede studente u problematiku prava djeteta koja se tiče svih područja života, rada i djelovanja djeteta, a koja je najsvobuhvatnije data u Konvenciji o pravima djeteta usvojenoj na Generalnoj skupštini Ujedinjenih nacija od 20. 11. 1989. godine. Pored upoznavanja sa odredbama Konvencije cilj ovog izbornog predmeta usmjeren je na izgradnju svijesti o potrebi njihovog poštovanja i uvažavanja kako u zakonima, pravnim aktima, tako i u njihovoj primjeni, kao i veće osjetljivosti za uočavanje i reagiranje na pojave kršenja prava djeteta u svakodnevnom životnim situacijama koje nastaju na relacijama društvo-dijete, škola-dijete, roditelj-dijete i sl.
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog ispita studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opisati prava djece kao podskupine ljudskih prava • Prepoznavati društvene utjecaje koji determiniraju ostvarivanje prava djece posebno prava na obrazovanje • Demonstrirati mogućnosti neposredne primjene međunarodnih dokumenata u zaštiti prava djece na obrazovanje • Opisati primjer kršenja prava na obrazovanje

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Predstavljanje sadržaja programa i upoznavanje studenata sa obavezama
2.	Definicija djeteta: pravo na život, opstanak i razvoj
	Gradanska prava i slobode: <ul style="list-style-type: none"> • Ime i državljanstvo (djeca u BiH koja nisu upisana u knjige rođenih (član 7) • Pristup odgovarajućim informacijama (član 17) • Zaštita privatnosti (član 16)
	Osnovna zdravstvena i socijalna zaštita <ul style="list-style-type: none"> • Zdravstvo i zdravstvene usluge (član 24) • Socijalna zaštita i kapaciteti službi za brigu o djeci (član 26)
	Obitelj i poštovanje prava djeteta: <ul style="list-style-type: none"> • Djeca lišena porodične sredine (član 20), • Usvajanje (član 21) • Zanemarivanje i zlostavljanje (član 19) • Seksualna eksploatacija i seksualna zloupotreba (član 34)
3.	Socijalna isključenost, siromaštvo i prava djeteta
4.	Zakonske pretpostavke za ostvarivanje prava na obrazovanje
	<ul style="list-style-type: none"> • Pravo na obrazovanje u međunarodnim dokumentima • Pravo na obrazovanje u nacionalnom zakonodavnom okviru

5.	Inkluzivno obrazovanje - obrazovanje za sve
6.	Marginalizirane skupine djece i pravo na obrazovanje
7.	Inkluzivno obrazovanje kao društveni imperativ i njegove temeljne pretpostavke
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Stručno usavršavanje nastavnika za inkluzivno obrazovanje
10.	Podrška studentima s invaliditetom u visokoškolskoj ustanovi
11.	Konsultativni rad
12.	Prezentacija radova i diskusija
13.	Prezentacija radova i diskusija
14.	Prezentacija radova i diskusija
15.	Nastavna jedinica prema potrebama i interesovanjima studenata
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	S obzirom na sadržaj nastavnog predmeta, nastava je interaktivnog karaktera. Oblici rada koji se primjenjuju su: frontalni, grupni, individualni i individualizirani. Metode nastavnog rada su verbalno – tekstualne i ilustrativno – demonstrativne uz primjenu kreativnih tehnika učenja i podučavanja.															
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="435 510 1437 667"> <thead> <tr> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Pedagoška praksa</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>Praktičan samostalan rad</td> <td>70</td> <td>70%</td> </tr> <tr> <td>Prezentacija rada</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>ukupno</td> <td>100</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <ul style="list-style-type: none"> • Pedagoška praksa: studenti su obavezni posjetiti odabranu odgojno – obrazovnu ustanovu (Ured za podršku studentima, Odgojni centar za maloljetnike u Sarajevu ili neku drugu ustanovu u dogovoru sa nastavnikom), ostvariti uvid u područja rada koja se temelje na stvaranju pretpostavki za ostvarivanje prava te sačiniti izvještaj, koji će biti sastavnim dijelom Praktičnog samostalnog rada; • Praktičan samostalan rad: studenti pišu rad na temu, koja tretira pravo na obrazovanje, u formi seminarskog rada i predaju ga u 11. sedmici nastave • Usmena prezentacija rada praćena ppt <p>Napomena: Za izvođenje konačne ocjene student mora dostići minimalnih 55% od ukupnog broja bodova za svaku pojedinu aktivnost.</p>	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	Pedagoška praksa	20	20%	Praktičan samostalan rad	70	70%	Prezentacija rada	10	10%	ukupno	100	100%
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)														
Pedagoška praksa	20	20%														
Praktičan samostalan rad	70	70%														
Prezentacija rada	10	10%														
ukupno	100	100%														
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>															
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konvencija UN o pravima djeteta, UNICEF (bez godine izdavanja) 2. Kafedžić, L. (2020). <i>Da niko ne izostane</i>. Sarajevo: Lejla Kafedžići 3. Kafedžić, L., Bjelan-Guska, S., Osmić, L. i Zukić, M. (2018): <i>Pedagoško – didaktički aspekti obrazovanja studenata s invaliditetom</i>, Dobra knjiga, Sarajevo 4. Osmić, L. i Kafedžić, L. (2019): <i>Obuka akademskog osoblja za inkluzivno obrazovanje: model dobre prakse</i>, u Zbornik radova/Konferencija Promjenjiva priroda obrazovanja nastavnika, praksa i potrebe u Bosni i Hercegovini 2018, Zenica, str. 135-149, dostupno na: https://www.osce.org/files/f/documents/9/c/439760_0.pdf 5. Slapšak, S. (1995). <i>Dječija prava</i>. Ljubljana: CIVIK LINK <p><i>Dodatna</i> Članci i dokumenti koji se bave pravima djeteta i obrazovnim pravom.</p>															

Napomene	Od studenata se očekuje da odgovorno pristupaju svim zadacima i obavezama, te da postupaju u skladu sa pravilima studiranja i kodeksom ponašanja. Studenti imaju pravo na profesionalni odnos s nastavnikom, a koji se temelji na međusobnom povjerenju i pristojnom ponašanju.

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za pedagogiju, studij Specijalne pedagogije				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Uvod u pedagogiju				
Šifra/kod	FIL PED 113	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	I	Semestar	I	Ak. godina	2023/24, 2024/25.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski i srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr. Lejla Osmić, vanredna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 105 E-mail: lejla.osmic@ff.unsa.ba lejla.osmic.ffsa@gmail.com Telefon: + 387 33 253 151	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	v.ass. Meliha Karić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 107 E-mail: meliha.karic@ff.unsa.ba Telefon: + 387 33 253 109	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 vježbe: 3				
Kratak opis kolegija/ Nastavnog predmeta	Kolegij Uvod u pedagogiju je usmjeren na razumijevanje odnosa pedagogijske teorije i pedagogijske prakse te upoznavanje sa stručnom terminologijom. Sintezom i analizom spoznaja suvremene pedagogijske znanosti omogućava se znanstveno promišljanje odgojno – obrazovnog područja.				
Cilj kolegija/ Nastavnog predmeta	<ul style="list-style-type: none">• Omogućiti studentima da upoznaju i usvoje najrelevantniju znanstvenu i stručnu terminologiju iz područja odgoja i obrazovanja;• Osposobiti studente za razumijevanje ciljeva odgoja i obrazovanja te kritičko gledanje na opća pitanja i probleme suvremene odgojno-obrazovne teorije i prakse kod nas i u svijetu;• Upoznati studente sa temeljnim karakteristikama odgojno – obrazovnog				

	<p>procesa sagledavanog sa mikropedagoškog aspekta znanstvene pedagogije, njenim teorijskim okvirima i polazištima;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osposobiti studente za kritičko promišljanje pitanja vezanih za mogućnost odgoja i obrazovanja kao najvažnije infrastrukturne društvene djelatnosti u suvremenom društvu.
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog ispita studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisati odnos pedagogijske teorije i pedagogijske prakse; • objasniti karakteristike i specifičnosti pedagogijske znanosti i znanstvenog promišljanja pojedinih teorijskih okvira i/ili koncepata; • definirati temeljne pedagoške pojmove • objasniti odgojno – obrazovni rad u različitim odgojno - obrazovnim ustanovama.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje studenata sa sadržajem programa, očekivanim ishodima te semestralnim obavezama studenata Zašto pedagogija – očekivanja i izazovi
2.	Znanost ili znanosti o odgoju Struktura znanosti i znanstvenih disciplina o odgoju i obrazovanju
3.	Historijski razvoj pedagoške misli
4.	Odnos teorije i prakse odgoja; multidisciplinarnost, interdisciplinarnost, transdisciplinarnost u pedagogiji
5.	Metodologija istraživanja odgoja i obrazovanja
6.	Odgoj – temeljna polazišta Moć i granice odgojnog djelovanja
7.	Ciljevi, sadržaji i područja odgoja
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	

10.	Tri aspekta odgoja Interakcijsko – komunikacijski aspekt odgoja
11.	Komunikacija u odgoju i obrazovanju
12.	Medijski odgoj
13.	Prezentacija pročitano djela
14.	Prezentacija pročitano djela
15.	Povratak očekivanjima, evaluacija i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I i II ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	S obzirom na sadržaj nastavnog predmeta, nastava je interaktivnog karaktera. Oblici rada koji se primjenjuju su: frontalni, grupni, individualni i individualizirani. Metode nastavnog rada su verbalno – tekstualne i ilustrativno – demonstrativne uz primjenu kreativnih tehnika učenja i podučavanja.
---	---

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:																				
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>aktivnost na nastavi</td> <td>5</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>prezentacija pročitane djela</td> <td>5</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>polusemestralni ispit</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>završni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>ukupno</td> <td>100</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table>			Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	aktivnost na nastavi	5	5%	prezentacija pročitane djela	5	5%	polusemestralni ispit	40	40%	završni ispit	50	50%	ukupno	100	100%
	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
aktivnost na nastavi	5	5%																			
prezentacija pročitane djela	5	5%																			
polusemestralni ispit	40	40%																			
završni ispit	50	50%																			
ukupno	100	100%																			
<table border="1"> <tr> <td>Praktična nastava</td> <td colspan="2">1 ECTS</td> </tr> </table>			Praktična nastava	1 ECTS																	
Praktična nastava	1 ECTS																				
Skala ocjenjivanja	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost na nastavi: podrazumijeva aktivno učešće studenata u nastavnom procesu kroz diskusiju i razgovore, praktične primjere i ilustracije • Prezentacija pročitane djela: studenti su obavezni pročitati jedno djelo sa popisa šire literature, pripremiti ppt i usmeno prezentirati tokom nastave. • Polusemestralni ispit: pismena provjera znanja (ZOT – zadaci objektivnog tipa) • Završni ispit: pismena provjera znanja (ZOT - zadaci objektivnog tipa) • Praktična nastava: Prema Nastavnom planu i programu, studenti su obavezni obaviti praktičnu nastavu iz predmeta Uvod u pedagogiju, a koja nosi 1 ECTS. O realizaciji praktične nastave, studenti će biti informirani tokom nastave. <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik aktivnosti te položiti polusemestralni ispit. U konačnu ocjenu ulaze prisustvo i angažiranost studenata tokom nastave, ocjena radnih zadataka i/ili njihova usmena prezentacija (individualno i/ili u paru i/ili u manjim grupama) te rezultati polusemestralnog i završnog pismenog ispita.</p>																				
	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura	<p>Obavezna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Matijević, M., Bilić, V., Opić, S. (2016). <i>Pedagogija za učitelje i nastavnike</i>. Zagreb: Školska knjiga. 2. Vukasović, A. (2001). <i>Pedagogija</i>. Zagreb: Hrvatski katolički zbor "MI". 3. Bratanić, M. (1993). <i>Mikropedagogija</i>. Zagreb: Školska knjiga. 																				

	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lenzen, D. (2002). <i>Vodič znanosti o odgoju</i>. Zagreb: Educa. 2. Mialaret, G. (1989). <i>Uvod u edukacijske znanosti</i>, Zagreb: Školske novine. 3. Mijatović, A. /ur. / (1999). <i>Osnove suvremene pedagogije</i>. Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni zbor. (odabrana poglavlja) <p>Shodno potrebama nastavnog procesa studenti će se upućivati na druge dostupne relevantne izvore.</p>
Napomene	<p>Od studenata se očekuje da odgovorno pristupaju svim zadacima i obavezama, te da postupaju u skladu sa pravilima studiranja i kodeksom ponašanja. Studenti imaju pravo na profesionalni odnos s nastavnikom, a koji se temelji na međusobnom povjerenju i pristojnom ponašanju.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Školska pedagogija 1				
Šifra/kod	FIL PED 271	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	I	Semestar	III	Ak. godina	2023/24. 2024/25.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski i srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr. Lejla Osmić, vanredna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 105 E-mail: lejla.osmic@ff.unsa.ba lejla.osmic.ffsa@gmail.com Telefon: 253 151	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	v. ass. Meliha Karić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 107 E-mail: meliha.karic@ff.unsa.ba Telefon: 253 109	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 vježbe: 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Pojmovno terminološka određenja: školska pedagogija, škola, školski kurikulum; Školska pedagogija kao znanstvena disciplina: predmet i metode istraživanja fenomena školskog odgoja i obrazovanja, kvantitativne i kvalitativne metode; ciljevi i zadaci škole: funkcije ciljeva, modeli legitimiranja i operacioniziranja (taksonomije, obrazovni standard, kompetencije); organizacija života i rada škole; multiple uloge pedagoga u školi;				

Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenata sa predmetom, razvojem i metodama istraživanja školskog odgoja i obrazovanja; Upoznavanje osnovnih pristupa organiziranju školskih sistema (nacionalni i internacionalni kontekst); Sticanje općih znanja o organizaciji života i rada škole kroz historiju; Upoznavanje vodećih teorija škole, teorijskih utemeljenja organizacije školskog odgoja i obrazovanja; Razvijanje sposobnosti komparacije različitih koncepcija i teorijskih razumijevanja slike škole;
Ishodi učenja	Nakon položenog ispita studenti će moći: <ul style="list-style-type: none"> • opisati fenomen škole • definirati ključne pojmove školske pedagogije • opisati razvoj suvremenih teorija škole • opisati suvremene promjene u organizaciji institucionalnog odgoja i obrazovanja; • predstaviti organizaciju života i rada škole • primijeniti metode istraživanja školske pedagogije u proučavanju odgojno – obrazovnog rada u školi • demonstrirati istraživanje kvalitete različitih tipova škole

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Predstavljanje sadržaja programa predmeta, očekivanja i potrebe
2.	Školska pedagogija kao naučna disciplina
3.	Metodološke specifičnosti proučavanja školske pedagogije: angažirano posmatranje, objektivnost i višeslojnost u istraživanju školske stvarnosti;
4.	Akcijsko istraživanje u školama: pedagog kao reflektivni praktičar
5.	Teorije škole
6.	Škola kao socijalni fenomen – odgoj i socijalizacija
7.	Organizacija života i rada škole

	Struktura i organizacija rada škole; stručni organi škole
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Pedagoško-psihološka služba i multiple uloge pedagoga
10.	„Pisci slobode“
11.	Pedagog - moć i granice njegova djelovanja
12.	Partnerstva škole sa ključnim akterima na mikro, mezo i makro nivou (roditelji, lokalna zajednica, nadležne vlasti...)
13.	Prezentacija praktičnog rada
14.	Prezentacija praktičnog rada
15.	Povratak očekivanjima, evaluacija i potpis
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	S obzirom na sadržaj nastavnog predmeta, nastava je interaktivnog karaktera. Oblici rada koji se primjenjuju su: frontalni, grupni, individualni i individualizirani. Metode nastavnog rada su verbalno – tekstualne i ilustrativno – demonstrativne uz primjenu kreativnih tehnika učenja i podučavanja.
---	---

<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="432 376 1437 539"> <thead> <tr> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>5</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>polusestrialni ispit</td> <td>45</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td>završni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>ukupno</td> <td>100</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <table border="1" data-bbox="432 568 1437 607"> <tr> <td>Praktična nastava</td> <td>1 ECTS</td> </tr> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost na nastavi: podrazumijeva aktivno učešće studenata u nastavnom procesu kroz diskusiju i razgovore, praktične primjere i ilustracije • Polusestrialni ispit: pismena provjera znanja (ZOT – zadaci objektivnog tipa) • Završni ispit: pismena provjera znanja (ZOT - zadaci objektivnog tipa) • Praktična nastava: Prema Nastavnom planu i programu, studenti su obavezni obaviti praktičnu nastavu iz predmeta Školska pedagogija 1. O realizaciji praktične nastave, studenti će biti informirani tokom nastave. <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik aktivnosti te položiti polusestrialni ispit. U konačnu ocjenu ulaze prisustvo i angažiranost studenata tokom nastave, ocjena radnih zadataka i/ili njihova usmena prezentacija (individualno i/ili u paru i/ili u manjim grupama) te rezultati polusestrialnog i završnog pismenog ispita.</p>	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	Aktivnost na nastavi	5	5%	polusestrialni ispit	45	45%	završni ispit	50	50%	ukupno	100	100%	Praktična nastava	1 ECTS
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																
Aktivnost na nastavi	5	5%																
polusestrialni ispit	45	45%																
završni ispit	50	50%																
ukupno	100	100%																
Praktična nastava	1 ECTS																	
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova. 																	
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vrcelj, S. (2000). <i>Školska pedagogija</i>. Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci. 2. Ajanović, Dž. i Stevanović, M. (1999). <i>Školska pedagogija</i>, Sarajevo: Prosvjetni list. 3. Hebib, E. (2009). <i>Škola kako sistem</i>. Beograd: IPA Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu. 4. Hebib, E. (2013). <i>Kako razvijati školu</i>. Beograd: IPA Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu. 5. Bogosavljević, B. i Beljanski, M. (2018). <i>Školska pedagogija</i>. Sombor: Univerzitet u Novom Sadu, Pedagoški fakultet u Somboru. 																	

	<p>6. Bognar, B. (2006). <i>Akcijska istraživanja u školi</i>. <i>Odgojne znanosti</i>, 8 (1(11)), 209-228. Preuzeto s https://hrcak.srce.hr/26189 dostupno na: https://hrcak.srce.hr/file/41429</p>
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gudjons, H. (1994): <i>Pedagogija – temeljna znanja</i>, Educa, Zagreb 2. Kundačina M., Bandur, V. (2004). <i>Akciono istraživanje u školi</i>. Užice 3. Tillmann, K. J. (ur.) (1994). <i>Teorije škole</i>. Zagreb: Educa <p>Shodno potrebama nastavnog procesa studenti će se upućivati na druge dostupne relevantne izvore.</p>
Napomene	<p>Od studenata se očekuje da odgovorno pristupaju svim zadacima i obavezama, te da postupaju u skladu sa pravilima studiranja i kodeksom ponašanja. Studenti imaju pravo na profesionalni odnos s nastavnikom, a koji se temelji na međusobnom povjerenju i pristojnom ponašanju.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija, Specijalna pedagogija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Školska pedagogija 1				
Šifra/kod	FIL PED 271	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	I	Semestar	III	Ak. godina	2023/24. 2024/25.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski i srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr. Lejla Osmić, vanredna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 105 E-mail: lejla.osmic@ff.unsa.ba lejla.osmic.ffsa@gmail.com Telefon: 253 151	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	v. ass. Meliha Karić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 107 E-mail: meliha.karic@ff.unsa.ba Telefon: 253 109	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 vježbe: 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Pojmovno terminološka određenja: školska pedagogija, škola, školski kurikulum; Školska pedagogija kao znanstvena disciplina: predmet i metode istraživanja fenomena školskog odgoja i obrazovanja, kvantitativne i kvalitativne metode; ciljevi i zadaci škole: funkcije ciljeva, modeli legitimiranja i operacionlaiziranja (taksonomije, obrazovni standard, kompetencije); organizacija života i rada škole; multiple uloge pedagoga u školi;				

Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenata sa predmetom, razvojem i metodama istraživanja školskog odgoja i obrazovanja; Upoznavanje osnovnih pristupa organiziranju školskih sistema (nacionalni i internacionalni kontekst); Sticanje općih znanja o organizaciji života i rada škole kroz historiju; Upoznavanje vodećih teorija škole, teorijskih utemeljenja organizacije školskog odgoja i obrazovanja; Razvijanje sposobnosti komparacije različitih koncepcija i teorijskih razumijevanja slike škole;
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog ispita studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisati fenomen škole • definirati ključne pojmove školske pedagogije • opisati razvoj suvremenih teorija škole • opisati suvremene promjene u organizaciji institucionalnog odgoja i obrazovanja; • predstaviti organizaciju života i rada škole • primijeniti metode istraživanja školske pedagogije u proučavanju odgojno – obrazovnog rada u školi • demonstrirati istraživanje kvalitete različitih tipova škole

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Predstavljanje sadržaja programa predmeta, očekivanja i potrebe
2.	Školska pedagogija kao naučna disciplina
3.	Metodološke specifičnosti proučavanja školske pedagogije: angažirano posmatranje, objektivnost i višeslojnost u istraživanju školske stvarnosti;
4.	Akcijsko istraživanje u školama: pedagog kao reflektivni praktičar
5.	Teorije škole
6.	Škola kao socijalni fenomen – odgoj i socijalizacija
7.	Organizacija života i rada škole

	Struktura i organizacija rada škole; stručni organi škole
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Pedagoško-psihološka služba i multiple uloge pedagoga
10.	„Pisci slobode“
11.	Pedagog - moć i granice njegova djelovanja
12.	Partnerstva škole sa ključnim akterima na mikro, mezo i makro nivou (roditelji, lokalna zajednica, nadležne vlasti...)
13.	Prezentacija praktičnog rada
14.	Prezentacija praktičnog rada
15.	Povratak očekivanjima, evaluacija i potpis
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	S obzirom na sadržaj nastavnog predmeta, nastava je interaktivnog karaktera. Oblici rada koji se primjenjuju su: frontalni, grupni, individualni i individualizirani. Metode nastavnog rada su verbalno – tekstualne i ilustrativno – demonstrativne uz primjenu kreativnih tehnika učenja i podučavanja.
---	---

<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="432 371 1437 533"> <thead> <tr> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>5</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>polusemestralni ispit</td> <td>45</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td>završni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>ukupno</td> <td>100</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <table border="1" data-bbox="432 566 1437 600"> <tr> <td>Praktična nastava</td> <td>1 ECTS</td> </tr> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost na nastavi: podrazumijeva aktivno učešće studenata u nastavnom procesu kroz diskusiju i razgovore, praktične primjere i ilustracije • Polusemestralni ispit: pismena provjera znanja (ZOT – zadaci objektivnog tipa) • Završni ispit: pismena provjera znanja (ZOT - zadaci objektivnog tipa) • Praktična nastava: Prema Nastavnom planu i programu, studenti su obavezni obaviti praktičnu nastavu iz predmeta Školska pedagogija 1. O realizaciji praktične nastave, studenti će biti informirani tokom nastave. <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik aktivnosti te položiti polusemestralni ispit. U konačnu ocjenu ulaze prisustvo i angažiranost studenata tokom nastave, ocjena radnih zadataka i/ili njihova usmena prezentacija (individualno i/ili u paru i/ili u manjim grupama) te rezultati polusemestralnog i završnog pismenog ispita.</p>	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	Aktivnost na nastavi	5	5%	polusemestralni ispit	45	45%	završni ispit	50	50%	ukupno	100	100%	Praktična nastava	1 ECTS
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																
Aktivnost na nastavi	5	5%																
polusemestralni ispit	45	45%																
završni ispit	50	50%																
ukupno	100	100%																
Praktična nastava	1 ECTS																	
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																	
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vrcelj, S. (2000). <i>Školska pedagogija</i>. Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci. 2. Ajanović, Dž. i Stevanović, M. (1999). <i>Školska pedagogija</i>, Sarajevo: Prosvjetni list. 3. Hebib, E. (2009). <i>Škola kako sistem</i>. Beograd: IPA Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu. 4. Hebib, E. (2013). <i>Kako razvijati školu</i>. Beograd: IPA Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu. 5. Bogosavljević, B. i Beljanski, M. (2018). <i>Školska pedagogija</i>. Sombor: Univerzitet u Novom Sadu, Pedagoški fakultet u Somboru. 																	

	<p>6. Bognar, B. (2006). <i>Akcijska istraživanja u školi</i>. <i>Odgojne znanosti</i>, 8 (1(11)), 209-228. Preuzeto s https://hrcak.srce.hr/26189 dostupno na: https://hrcak.srce.hr/file/41429</p>
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gudjons, H. (1994): <i>Pedagogija – temeljna znanja</i>, Educa, Zagreb 2. Kundačina M., Bandur, V. (2004). <i>Akciono istraživanje u školi</i>. Užice 3. Tillmann, K. J. (ur.) (1994). <i>Teorije škole</i>. Zagreb: Educa <p>Shodno potrebama nastavnog procesa studenti će se upućivati na druge dostupne relevantne izvore.</p>
Napomene	<p>Od studenata se očekuje da odgovorno pristupaju svim zadacima i obavezama, te da postupaju u skladu sa pravilima studiranja i kodeksom ponašanja. Studenti imaju pravo na profesionalni odnos s nastavnikom, a koji se temelji na međusobnom povjerenju i pristojnom ponašanju.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Školska pedagogija 2				
Šifra/kod	FIL PED 272	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	I	Semestar	IV	Ak. godina	2023/24. 2024/25.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položen ispit iz Školske pedagogije 1				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski i srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr. Lejla Osmić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 105 E-mail: lejla.osmic@ff.unsa.ba lejla.osmic.ffsa@gmail.com Telefon: 253 151	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	v. ass. Meliha Karić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 107 E-mail: meliha.karic@ff.unsa.ba Telefon: 253 109	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2; vježbe: 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Obrazovni sistem i njegove specifičnosti; reforma obrazovanja u kontekstu BiH; školski kurikulum i skriveni kurikulum; upravljanje i rukovođenje školom; modeli rada alternativnih, slobodnih i eksperimentalnih škola; profesionalni razvoj nastavnika – izazovi prakse; digitalizacija u obrazovanju - izmijenjena uloga škole/nastavnika?; praćenje i vrednovanje rada škole (eksterna i interna evaluacija); kompetencije školskog pedagoga; škola i partnerstvo (sa roditeljima, javnim ustanovama, lokalnom zajednicom...)				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osposobiti studente za transfer relevantnih sadržaja iz područja školske pedagogije u širi kontekst raumijevanja pedagoške/školske prakse te njihovu primjenu; osposobiti studente za razumijevanje specifičnosti obrazovnog sistema u BiH te nadležnosti upravljanja u području obrazovanja; osposobiti studente za stvaranje poticajnog školskog okruženja za učenje i podučavanje uz uvažavan-				

	<p>je temeljnih principa alternativnih pravaca; upoznati studente sa različitim pristupima u određivanju funkcije škole s obzirom na različite društvene kontekste; osposobiti studente za kreiranje novih odnosa škole i sredine u kontekstu kulturnih, društveno-političkih uvjeta; upoznati studente sa elementima vrednovanja rada škole (eksterna i interna evaluacija); potaknuti studente na promišljanja i stručno usavršavanje u svjetlu suvremenih pedagoških kompetencija;</p>
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog ispita studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • samostalno interpretirati stručnu literaturu • izraditi plan i program rada školskog pedagoga; • analizirati organizacijska pitanja škole, • argumentirano objasniti fenomene iz školske pedagogije. <p>sistematizirati i kritički koristiti teorijska znanja iz školske pedagogije; prepoznavati strukturu škole i svoju ulogu u tom sustavu te prepoznati i poticati ulogu škole u društvu i analizirati utjecaj društvenih procesa na razvoj škole; analizirati organizacijska pitanja škole, suradnju škole i drugih čimbenika odgojno-obrazovnog procesa uz nezaobilazno poticanje inoviranja škole i suradnju s drugim školama i tržištem rada; usko surađivati s roditeljima, obiteljima, autoritetima i drugim subjektima iz okruženja;</p> <p>bitisposobankreiratipoti- cajnookruženjezaučenjeteprenositiipružatitemeljnevrijednostidruštvaidemokracije; analiziratiobjasnitipostavkedominantnihteoriješkole; kompariratihteoriješkole; analizirati i vrednovati ulogu škole u različitim društvima; analiziratiivrednovatisu- vremenapedagoškazbivanjasaspektarazličitihteorijaškole</p> <ul style="list-style-type: none"> •

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod u kolegij, ciljevi nastave, način realiziranja, očekivanja
2.	Obrazovni sistem i njegove specifičnosti
3.	Reforma obrazovanja u kontekstu BiH
4.	Školska administracija

5.	Školski kurikulum
6.	Modeli rada alternativnih, slobodnih i eksperimentalnih škola
7.	Kvalitetna škola – škola za djelotvorno obrazovanje
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	
10.	Upravljanje i rukovođenje školom – školski menadžment
11.	Praćenje i vrednovanje rada škole
12.	Profesionalni razvoj i stručno usavršavanje nastavnika
13.	Stručno usavršavanje nastavnika za inkluzivno obrazovanje
14.	Pedagoška futurologija - prema školi budućnosti
15.	Priprema za završni ispit/evaluacija nastavnog rada/povratak očekivanjima
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<p>S obzirom na sadržaj nastavnog predmeta, nastava je interaktivnog karaktera. Oblici rada koji se primjenjuju su: frontalni, grupni, individualni i individualizirani. Metode nastavnog rada su verbalno – tekstualne i ilustrativno – demonstrativne uz primjenu kreativnih tehnika učenja i podučavanja.</p>																	
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="416 701 1425 864"> <thead> <tr> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>aktivnost na nastavi</td> <td>5</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>polusestrialni ispit</td> <td>45</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td>završni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>ukupno</td> <td>100</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <table border="1" data-bbox="416 896 1425 931"> <tr> <td>Praktična nastava</td> <td>1 ECTS</td> </tr> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost na nastavi: podrazumijeva aktivno učešće studenata u nastavnom procesu kroz diskusiju i razgovore, praktične primjere i ilustracije • Polusestrialni ispit: pismena provjera znanja (ZOT – zadaci objektivnog tipa) • Završni ispit: pismena provjera znanja (ZOT - zadaci objektivnog tipa) • Praktična nastava je, prema Nastavnom planu i programu, obavezna za sve studente. O načinu realizacije praktične nastave studenti će biti obaviješteni tokom nastavnog procesa. <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik aktivnosti te položiti polusestrialni ispit. U konačnu ocjenu ulaze prisustvo i angažiranost studenata tokom nastave, ocjena radnih zadataka i/ili njihova usmena prezentacija (individualno i/ili u paru i/ili u manjim grupama) te rezultati polusestrialnog i završnog pismenog ispita.</p>	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	aktivnost na nastavi	5	5%	polusestrialni ispit	45	45%	završni ispit	50	50%	ukupno	100	100%	Praktična nastava	1 ECTS
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																
aktivnost na nastavi	5	5%																
polusestrialni ispit	45	45%																
završni ispit	50	50%																
ukupno	100	100%																
Praktična nastava	1 ECTS																	
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova. 																	

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vrcelj, S. (2000). <i>Školska pedagogija</i>. Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci(odabrana poglavlja) 2. Marsh, C. (1994). <i>Kurikulum</i>. Educa: Zagreb 3. Cindrić, I., Miljković, D. i Strugar, V. (2016). <i>Didaktika i kurikulum</i>. Zgreb: Učiteljski fakultet 4. Mijatović, A. (ur.) i dr. (1999). <i>Osnove suvremene pedagogije</i>. Zagreb:Hrvatski pedagoško-književni zbor (odabrana poglavlja) 5. Kiryakou, C. (1995). <i>Temeljna nastavna umijeća</i>. Zagreb: Educa (odabrana poglavlja) 6. Ledić, J., Staničić, M. i Turk, M. (2013), <i>Kompetencije školskih pedagoga</i>. Rijeka: Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci. 7. Matijević, M. (2001). <i>Alternativne škole</i>. Zagreb: TIPEX. 8. Vrcelj, S. i Mušanović, M. (2001). <i>Prema pedagoškoj futurologiji (škola budućnosti)</i>. Rijeka: Hrvatski pedagoško – književni zbor.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gudjons, H. (1994). <i>Pedagogija – temeljna znanja</i>. Zagreb: Educa 2. Glasser, W. (2005). <i>Kvalitetna škola</i>. Zagreb: Educa 3. Stoll, L. i Fink, D (2000). <i>Mijenjajmo naše škole</i>. Zagreb: Educa 4. Von Hentig, H. (1997). <i>Humana škola</i>. Zagreb: Educa 5. Neill, A. S. (1988). <i>Slobodna deca Samerhila</i>, Beograd: Beogradski izdavačko-grafički zavod 6. Illich, I. (1972). <i>Dole škole</i>. Beograd: Duga.
Napomene	<p>Od studenata se očekuje da odgovorno pristupaju svim zadacima i obavezama, te da postupaju u skladu sa pravilima studiranja i kodeksom ponašanja. Studenti imaju pravo na profesionalni odnos s nastavnikom, a koji se temelji na međusobnom povjerenju i pristojnom ponašanju.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija, Specijalna pedagogija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Školska pedagogija 2				
Šifra/kod	FIL PED 272	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	I	Semestar	IV	Ak. godina	2023/24. 2024/25.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položen ispit iz Školske pedagogije 1				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski i srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr. Lejla Osmić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 105 E-mail: lejla.osmic@ff.unsa.ba lejla.osmic.ffsa@gmail.com Telefon: 253 151	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	v. ass. Meliha Karić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 107 E-mail: meliha.karic@ff.unsa.ba Telefon: 253 109	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2; vježbe: 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Obrazovni sistem i njegove specifičnosti; reforma obrazovanja u kontekstu BiH; školska administracija i praksa studenata; školski kurikulum; upravljanje i rukovođenje školom – školski menadžment; modeli rada alternativnih, slobodnih i eksperimentalnih škola; učenik u novim uvjetima obrazovanja; profesionalni razvoj nastavnika; praćenje i vrednovanje rada škole; škola i partnerstvo (sa roditeljima, javnim ustanovama, lokalnom zajednicom...)				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje osnovnih pristupa organiziranju školskih sistema; teorijska utemeljenja organizacije školskog odgoja i obrazovanja; ostvariti uvide u kritički diskurs o školi kao instituciji; motivirati studente za praćenje rasprava o reformi obrazovnih sistema i organiziranju školskog života u skladu sa				

	zahtjevima razvoja pojedinca.
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog ispita studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • samostalno interpretirati stručnu literaturu, koristiti stručnu terminologiju i pratiti razvoj suvremenih teorija škole; • Interpretirati temeljne sadržaje školske pedagogije • izraditi plan i program rada školskog pedagoga; • analizirati organizacijska pitanja škole, suradnju škole i drugih faktora odgojno-obrazovnog procesa • objasniti fenomene iz školske pedagogije.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod u kolegij, ciljevi nastave, način realiziranja, očekivanja
2.	Obrazovni sistem i njegove specifičnosti
3.	Reforma obrazovanja u kontekstu BiH
4.	Školska administracija
5.	Školski kurikulum
6.	Modeli rada alternativnih, slobodnih i eksperimentalnih škola
7.	Kvalitetna škola – škola za djelotvorno obrazovanje
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata

9.	Pedagoško-psihološka služba i multiple uloge pedagoga
10.	Upravljanje i rukovođenje školom – školski menadžment
11.	Praćenje i vrednovanje rada škole
12.	Profesionalni razvoj i stručno usavršavanje nastavnika
13.	Stručno usavršavanje nastavnika za inkluzivno obrazovanje
14.	Pedagoška futurologija - prema školi budućnosti
15.	Priprema za završni ispit/evaluacija nastavnog rada/povratak očekivanjima
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	S obzirom na sadržaj nastavnog predmeta, nastava je interaktivnog karaktera. Oblici rada koji se primjenjuju su: frontalni, grupni, individualni i individualizirani. Metode nastavnog rada su verbalno – tekstualne i ilustrativno – demonstrativne uz primjenu kreativnih tehnika učenja i podučavanja.															
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="416 730 1428 891"> <thead> <tr> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>aktivnost na nastavi</td> <td>5</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>polusestrialni ispit</td> <td>45</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td>završni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>ukupno</td> <td>100</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost na nastavi: podrazumijeva aktivno učešće studenata u nastavnom procesu kroz diskusiju i razgovore, praktične primjere i ilustracije • Polusestrialni ispit: pismena provjera znanja (ZOT – zadaci objektivnog tipa) • Završni ispit: pismena provjera znanja (ZOT - zadaci objektivnog tipa) <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik aktivnosti te položiti polusestrialni ispit. U konačnu ocjenu ulaze prisustvo i angažiranost studenata tokom nastave, ocjena radnih zadataka i/ili njihova usmena prezentacija (individualno i/ili u paru i/ili u manjim grupama) te rezultati polusestrialnog i završnog pismenog ispita.</p>	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	aktivnost na nastavi	5	5%	polusestrialni ispit	45	45%	završni ispit	50	50%	ukupno	100	100%
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)														
aktivnost na nastavi	5	5%														
polusestrialni ispit	45	45%														
završni ispit	50	50%														
ukupno	100	100%														
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 10 (A) - izuzetan uspjeh bez greškama ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova. 															
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vrcelj, S. (2000), <i>Školska pedagogija</i>. Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci (odabrana poglavlja) 2. Marsh, C. (1994): <i>Kurikulum</i>. Educa: Zagreb 3. Cindrić, I., Miljković, D. i Strugar, V. (2016): <i>Didaktika i kurikulum</i>. Zgreb: Učiteljski fakultet 4. Mijatović, A. (ur.) i dr. (1999): <i>Osnove suvremene pedagogije</i>. Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni zbor (odabrana poglavlja) 															

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Kiryakou, C. (1995): <i>Temeljna nastavna umijeća</i>. Zagreb: Educa (odabrana poglavlja) 6. Matijević, M. (2001): <i>Alternativne škole</i>. Zagreb: TIPEX. 7. Vrcelj, S. i Mušanović, M. (2001): <i>Prema pedagoškoj futurologiji (škola budućnosti)</i>. Rijeka: Hrvatski pedagoško – književni zbor.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gudjons, H. (1994): <i>Pedagogija – temeljna znanja</i>. Zagreb: Educa 2. Glasser, W. (2005): <i>Kvalitetna škola</i>. Zagreb: Educa 3. Stoll, L. i Fink, D (2000): <i>Mijenjajmo naše škole</i>. Zagreb: Educa 4. Von Hentig, H. (1997): <i>Humana škola</i>. Zagreb: Educa 5. Neill, A. S. (1988), <i>Slobodna deca Samerhila</i>, Beograd: Beogradski izdavačko-grafički zavod 6. Illich, I. (1972): <i>Dole škole</i>. Beograd: Duga.
Napomene	<p>Od studenata se očekuje da odgovorno pristupaju svim zadacima i obavezama, te da postupaju u skladu sa pravilima studiranja i kodeksom ponašanja. Studenti imaju pravo na profesionalni odnos s nastavnikom, a koji se temelji na međusobnom povjerenju i pristojnom ponašanju.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Uvod u pedagojska istraživanja				
Šifra/kod	FIL PED 345	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	I	Semestar	V	Ak. godina	2023/24. 2024/25.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski i srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr. Lejla Osmić, vanredna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 105 E-mail: lejla.osmic@ff.unsa.ba lejla.osmic.ffsa@gmail.com Telefon: 253 151	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	Doc.dr. Amina Isanović Hadžiomerović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 101 E-mail: amina.isanovic@ff.unsa.ba Telefon: 253 139	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2		seminar: /	vježbe: 3	
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Uvod u opću metodologiju znanstvenog istraživanja - osnovna pojmovna određenja; karakteristike i problemi znanstvene spoznaje; granice i mogućnosti pedagoških istraživanja; vrste i metode pedagoških istraživanja; etape pedagoškog istraživanja; nacrt istraživanja i njegovi elementi; metode, tehnike i instrumenti istraživanja; hipoteze i istraživačka pitanja; akademsko pisanje i metod prezentiranja prikupljenih podataka;				

Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj programa je razviti temeljnu metodološku pismenost studenata odnosno osposobiti studente za početnu samostalnu i uspješnu provedbu znanstveno - istraživačkog rada, korištenje znanstvene literature i rezultata istraživanja tokom studija i u budućem radu te za samostalno pisanje stručnog i znanstvenog rada.
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog ispita studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identificirati i objasniti temeljne metodološke pojmove i paradigme u istraživanju pojava u odgoju i obrazovanju; • prosuditi potrebu interdisciplinarnog i transdisciplinarnog pristupa pri istraživanju pedagoških pojava; • razlikovati vrste istraživanja; • objasniti karakteristike znanstvene spoznaje • na osnovu problema istraživanja samostalno izraditi nacrt istraživanja

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Predstavljanja sadržaja programa, očekivanja i potrebe
2.	Uvod u opću metodologiju znanstvenog istraživanja - znanost i znanstvene metode
3.	Vrste pedagoškog istraživanja (deskriptivna i empirijska, primijenjena i akcijska, longitudinalna i transverzalna, kvantitativna i kvalitativna, eksperimentalna i neeksperimentalna, operativna i razvojna)
4.	Temeljni elementi istraživačkog procesa (istraživački problem - 'izvor istraživačkih ideja, pravila izbora problema istraživanja, odnos problem - predmet - cilj istraživanja, <i>sljepilo za probleme</i>); istraživačka logika i nacrt istraživanja
5.	Nacrt istraživanja i njegovi elementi
6.	Uzorkovanje u pedagoškim istraživanjima
7.	Hipoteze i istraživačka pitanja

8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Metode pedagoških istraživanja
10.	Tehnike i instrumenti u pedagoškim istraživanjima
11.	Istraživački instrumenti (pravila konstruiranja Likertove, Bogardusove i Osgoodove skale, sociometrijski postupak, strukturirani intervju)
12.	Akademsko pisanje (pravila korištenja izvora, podjela izvora (primarni, sekundarni, tercijarni), citiranje i parafraziranje, stilovi navođenja literature i pozivanje na izvore);
13.	Predstavljanje praktičnog rada studenata
14.	Predstavljanje praktičnog rada studenata
15.	Povratak očekivanjima, evaluacija rada i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	S obzirom na sadržaj nastavnog predmeta, nastava je interaktivnog karaktera. Oblici rada koji se primjenjuju su: frontalni, grupni, individualni i individualizirani. Metode nastavnog rada su verbalno – tekstualne i ilustrativno – demonstrativne uz primjenu kreativnih tehnika učenja i podučavanja.
---	---

<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="432 412 1444 607"> <thead> <tr> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>aktivnost na nastavi</td> <td>5</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>praktičan rad</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>polusemestralni ispit</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>završni ispit</td> <td>45</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td>ukupno</td> <td>100</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost na nastavi: podrazumijeva aktivno učešće studenata u nastavnom procesu kroz diskusiju i razgovore, praktične primjere i ilustracije • Praktičan rad: konstrukcija i predstavljanje istraživačkog instrumenta; studenti rade u paru a rad se prezentira tokom nastave • Polusemestralni ispit: pismena provjera znanja (ZOT - zadaci objektivnog tipa) • Završni ispit: pismena provjera znanja (ZOT - zadaci objektivnog tipa) <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik aktivnosti te položiti polusemestralni ispit. U konačnu ocjenu ulaze prisustvo i angažiranost studenata tokom nastave, ocjena radnih zadataka i/ili njihova usmena prezentacija (individualno i/ili u paru i/ili u manjim grupama) te rezultati polusemestralnog i završnog pismenog ispita.</p>	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	aktivnost na nastavi	5	5%	praktičan rad	20	20%	polusemestralni ispit	30	30%	završni ispit	45	45%	ukupno	100	100%
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																	
aktivnost na nastavi	5	5%																	
praktičan rad	20	20%																	
polusemestralni ispit	30	30%																	
završni ispit	45	45%																	
ukupno	100	100%																	
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																		
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Knežević Florić, O. i Ninković, S. (2012). <i>Horizonti istraživanja u obrazovanju</i>. Novi Sad: Filozofski fakultet, Odsek za pedagogiju, dostupno na: http://digitalna.ff.uns.ac.rs/sites/default/files/db/books/HORIZONTI%20ISTRAZIVANJA%20U%20OBRAZOVANJU.pdf 2. Fajgelj, S. (2004). <i>Metode istraživanja ponašanja</i>. Beograd: Centar za primenjenu psihologiju. 3. Milas, G. (2005). <i>Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap (odabrana poglavlja) 4. Mužić, V. (2004.). <i>Uvod u metodologiju istraživanja odgoja i obrazovanja</i>. Zagreb: Educa. 																		

	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Breakwell, G.M. (2001). <i>Vještine vođenja intervjua</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap 2. Collins, T.W. (1999). <i>Fokus grupe</i>. Sarajevo: Studentska štamparija Univerziteta u Sarajevu. 3. Kant, I. (2008). <i>Logika</i>. Beograd: Feniks i Zemun: Neven 4. Milić, V. (1996/2014). <i>Sociološki metod</i>. Beograd: Zavod za udžbenike (poglavlje Razgovor i anketiranje, str. 477-531) 5. Stojak, R. (1990). <i>Metodad analize sadržaja</i>. Tuzla: Grafičar <p>Shodno potrebama nastavnog procesa studenti će se upućivati na druge dostupne relevantne izvore.</p>
Napomene	<p>Od studenata se očekuje da odgovorno pristupaju svim zadacima i obavezama, te da postupaju u skladu sa pravilima studiranja i kodeksom ponašanja. Studenti imaju pravo na profesionalni odnos s nastavnikom, a koji se temelji na međusobnom povjerenju i pristojnom ponašanju.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Obrazovanje i socijalna isključenost				
Šifra/kod	FIL PED 353	Status (obavezni ili izborni)	izborni	ECTS	3
Ciklus studija	I	Semestar	VI	Ak. godina	2023/24. 2024/25.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski i srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr. Lejla Osmić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 105 E-mail: lejla.osmic@ff.unsa.ba lejla.osmic.ffsa@gmail.com Telefon: 253 151	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	/			
	Kontakt podaci	/	Termin konsultacija	/	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja:1 vježbe: 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Socijalna isključenost – pristup, pojam i operacionalizacija; objektivna i subjektivna socijalna isključenost; socijalna inkluzija; uloga obrazovanja (formalnog i neformalnog) u procesu socijalnog uključivanja; inkluzija u obrazovanje i/ili inkluzivno obrazovanje; marginalizirane skupine;				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje sa konceptom socijalne isključenosti; razumijevanje osnovnih karakteristika SI: multidimenzionalnost, kontekstualnost, relacijska priroda; Razumijevanje uloge obrazovanja u kontesktu socijalnog uključivanja – preveniranje i suzbijanje socijalne isključenosti;				

Ishodi učenja	<p>Nakon položenog ispita studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objasniti koncept socijalne isključenosti • Identificirati indikatore SI u oblasti obrazovanja • Opisati proces socijalne inkuzije kroz prizmu uključivanja u redovan obrazovni sistem • Identificirati marginalizirane skupine, koje podliježu rizicima socijalnog isključivanja • Identificirati faktore socijalnog isključivanja
---------------	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod u kolegij, ciljevi nastave, način realiziranja, očekivanja
2.	Socijalna isključenost – pojam, pristup i operacionalizacija I
3.	Socijalna isključenost – pojam, pristup i operacionalizacija II
4.	Indikatori socijalne isključenosti
5.	Strateški dokumenti u borbi protiv socijalnog isključivanja
6.	Marginalizirane skupine i rizici socijalnog isključivanja
7.	Subjektivna socijalna isključenost
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Uloga obrazovanja u procesu socijalnog uključivanja

10.	Inkluzivno obrazovanje – imperativ socijalne inkluzije
11.	Stereotipi i predrasude – prepreke u stvaranju inkluzivne zajednice i inkluzivnog društva
12.	Tema prema potrebama studenata
13.	Prezentacija radova
14.	Prezentacija radova
15.	Priprema za završni ispit/evaluacija nastavnog rada/povratak očekivanjima
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<p>S obzirom na sadržaj nastavnog predmeta, nastava je interaktivnog karaktera. Oblici rada koji se primjenjuju su: frontalni, grupni, individualni i individualizirani. Metode nastavnog rada su verbalno – tekstualne i ilustrativno – demonstrativne uz primjenu kreativnih tehnika učenja i podučavanja.</p>																		
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="467 595 1474 786"> <thead> <tr> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>5</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>Portfolij</td> <td>35</td> <td>35%</td> </tr> <tr> <td>Samostalni pisani rad</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>Prezentacija rada</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>ukupno</td> <td>100</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost na nastavi: podrazumijeva aktivno učešće studenata u nastavnom procesu kroz diskusiju i razgovore, praktične primjere i ilustracije • Portfolij: sadržaj obuhvata prikupljene materijale i pripadajuće anotacije, članke i ostale materijale koji se odnose na obrazovanje u kontekstu socijalne isključenosti/inkluzije • Samostalni pisani rad: studenti pišu rad na temu, koja tretira ulogu obrazovanja u procesu socijalnog uključivanja i predaju ga u 11. sedmici nastave • Usmena prezentacija rada praćena ppt <p>Za izvođenje konačne ocjene student mora dostići minimalnih 55% od ukupnog broja bodova za svaku pojedinu aktivnost (osim aktivnosti na nastavi).</p> <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik ativnostii te položiti poluemestralni ispit. U konačnu ocjenu ulaze prisustvo i angažiranost studenata tokom nastave, ocjena radnih zadataka i/ili njihova usmena prezentacija te rezultati polusemestralnog i završnog pismenog ispita.</p>	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	Aktivnost na nastavi	5	5%	Portfolij	35	35%	Samostalni pisani rad	50	50%	Prezentacija rada	10	10%	ukupno	100	100%
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																	
Aktivnost na nastavi	5	5%																	
Portfolij	35	35%																	
Samostalni pisani rad	50	50%																	
Prezentacija rada	10	10%																	
ukupno	100	100%																	
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova. 																		

Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Camović, Dž. and Hodžić, L. (2017). <i>An analysis of preschool education in Bosnia and Herzegovina: Fairness and equal opportunities for all children</i>, Journal of Contemporary Educational Studies – <i>Preschool education in the states of the former Yugoslavia: How far have we come</i>, Vol. 68, issue 3. 154 – 172 2. Hodžić, L. (2016). <i>Pedagoške implikacije socijalne isključenosti Roma</i>, u Zbornik radova sa znanstveno-stručne međunarodne konferencije „Ka novim iskoracima u odgoju i obrazovanju“. Sarajevo: Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, str. 99 - 105 3. Hodžić, L. (2017). <i>Glasovi mladih koji izlaze iz brige – izvještaj o stanju i potrebama</i>. Sarajevo: SOS Dječija sela Bosna i Hercegovina: Nautilus 4. Hodžić, L., Kafedžić, L., Zukić, M., Šušnjara, S. i Bjelan Guska, S. (2017). <i>Studenti s invaliditetom i tržište rada u Bosni i Hercegovini: stanje i potrebe</i>. Radovi, knjiga XX, Filozofski fakultet u Sarajevu, Sarajevo, 147 - 161 5. Ilišin, V., Mendeš, I., i Potočnik, D. (2003). <i>Politike prema mladima u obrazovanju i zapošljavanju</i>, Politička misao, 40(3), str. 58-89. Dostupno na: https://hrcak.srce.hr/23076 6. Matković, T. (2009). <i>Mladi između obrazovanja i zapošljavanja: isplati li se školovati?</i>. Program Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP) u Hrvatskoj. Izvješće. 7. Osmić, L. (2020). <i>Subjektivna socijalna isključenost studenata i rizičnih skupina mladih</i>. Zbornik radova Odsjeka za pedagogiju. (online izdanje). god. 3, br. 3, 8-20 8. Osmić, L. i Kafedžić, L. (2019). <i>Obuka akademskog osoblja za inkluzivno obrazovanje: model dobre prakse</i>. U Zbornik radova. Sarajevo: Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini, str. 135 - 148 9. Šućur, Z. (1995). <i>Koncept socijalne isključenosti</i>. Revija socijalne politike, god II, br. 3, Zagreb, str. 223 - 230 10. Šućur, Z. (2001). <i>Siromaštvo: teorije, koncepti i pokazatelji</i>. Zagreb: Pravni fakultet. 11. Šućur, Z. (2004). <i>Socijalna isključenost: pojam, pristupi i operacionalizacija</i>, dostupno na: www.hsd.hr/revija/pdf/1-2-2004/04-Sucur.pdf 12. Šućur, Z. (2006). <i>Siromaštvo, višedimenzionalna deprivacija i socijalna isključenost u Hrvatskoj</i>, Revija za sociologiju, vol. 37, br. 3-4, str. 131 – 147 13. UNESCO (2002). <i>Youth Vulnerability: Assessment of Risk Factors, Threatening the Well – Being of Youth</i>
Napomene	<p>Od studenata se očekuje da odgovorno pristupaju svim zadacima i obavezama, te da postupaju u skladu sa pravilima studiranja i kodeksom ponašanja. Studenti imaju pravo na profesionalni odnos s nastavnikom, a koji se temelji na međusobnom povjerenju i pristojnom ponašanju.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Sociologija odgoja				
Šifra/kod	FIL PED 435	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	II	Semestar	I	Ak. godina	2023/24. 2024/25.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvastki i srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr. Lejla Osmić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 105 E-mail: lejla.osmic@ff.unsa.ba lejla.osmic.ffsa@gmail.com Telefon: + 387 33 253 151	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	v. ass. Meliha Karić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 107 E-mail: meliha.karic@ff.unsa.ba Telefon: 253 109	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 vježbe: 2				

Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Čovjek, društvo i fenomen odgoja; Sociološki relevantni teorijski pristupi odgoju; Višedisciplinarni i interdisciplinarni pristup proučavanju odgoja; Sistem vrijednosti i učenje kulture kao problem Sociologije odgoja; Procesi i struktura konfluentnog obrazovanja u društvenoj zajednici; Društvena i historijska aktuelnost interkulturalnog odgoja i neka pitanja etnopedagogije (narodne umotvorine, običaji i navike - poučne priče, pjesme, uspavanke, sklapanje braka, svadbeni običaji...); Spoznaje međukulturalne pedagogije, psihologije i antropologije u Sociologiji odgoja; Interkulturalni odgoj kao pluralno razumijevanje, uvažavanje, snošljivost, prijateljstvo, mir i građansko pravo. Škola kao sociokulturalni sistem (skriveni kurikulum, rituali, uloge, odnosi.); »Paralelna škola« (radio, TV, film, štampa, knjige); Religija i religijski odgoj.
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je uvesti studente u teorijski i analitički prostor sociologije odgoja te osposobiti studente za insterdisciplinarni pristup u proučavanju i razumijevanju odgojnog procesa te njegove društvene uvjetovanosti. Studente upoznati sa procesima konfluencije koji »sabiru« društvenu »rasutost« učenja i odgajanja naglašavajući univerzalne vrijednosti.
Ishodi učenja	<p>Nakon poleženog ispita studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisati interdisciplinarnost odgojnog fenomena; • objasniti odnos društva i odgoja; • objasniti proces i strukturu konfluentnog obrazovanja u društvenoj zajednici; • primijeniti temeljne vrijednosti interkulturalnog odgoja i obrazovanja.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Predstavljanje sadržaja programa predmeta, očekivanja i potrebe
2.	Sociologija odgoja u sistemu pedagogijske znanosti
3.	Odnos kultura – društvo
4.	Ljudska priroda i odgoj
	Izvorni akti ljudske prirode
	Odgojivost djeteta

5.	Čovjek kao biće potreba i čovjek kao biće koje uči
6.	Paradigma i procesi konfluentnog obrazovanja Struktura i principi konfluentnog obrazovanja
7.	Ciklus kultura – odgoj – ličnost
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Interkulturalni odgoj i obrazovanje
10.	Odgoj i demokratsko građanstvo
11.	Kolokvij
12.	Kolokvij
13.	Religija i religijski odgoj u kontekstu promocije interkulturalizma
14.	Socijalna inteligencija i njena uloga u međuljudskim odnosima
15.	Evaluacija rada i povratak očekivanjima
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	S obzirom na sadržaj nastavnog predmeta, nastava je interaktivnog karaktera. Oblici rada koji se primjenjuju su: frontalni, grupni, individualni i individualizirani. Metode nastavnog rada su verbalno – tekstualne i ilustrativno – demonstrativne uz primjenu kreativnih tehnika učenja i podučavanja.																		
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="427 611 1439 837"> <thead> <tr> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>aktivnost na nastavi</td> <td>5</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>kolokvij</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>polusemestralni ispit</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>završni ispit</td> <td>45</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td>ukupno</td> <td>100</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p style="text-align: center;">Praktična nastava</p> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost na nastavi: podrazumijeva aktivno učešće studenata u nastavnom procesu kroz diskusiju i razgovore, praktične primjere i ilustracije • Kolokvij: studenti su obavezni pročitati dvije knjige sa popisa šire literature i usmeno prezentirati/diskutirati tokom nastave. • Polusemestralni ispit: pismena provjera znanja (ZOT – zadaci objektivnog tipa) • Završni ispit: pismena provjera znanja (ZOT - zadaci objektivnog tipa) • Praktična nastava: Prema Nastavnom planu i programu, studenti su obavezni obaviti praktičnu nastavu iz predmeta Sociologija odgoja. O realizaciji praktične nastave, studenti će biti informirani tokom nastave. <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik ativnosti te položiti polusemestralni ispit. U konačnu ocjenu ulaze prisustvo i angažiranost studenata tokom nastave, ocjena radnih zadataka i/ili njihova usmena prezentacija (individualno i/ili u paru i/ili u manjim grupama) te rezultati polusemestralnog i završnog pismenog ispita.</p>	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	aktivnost na nastavi	5	5%	kolokvij	10	10%	polusemestralni ispit	40	40%	završni ispit	45	45%	ukupno	100	100%
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																	
aktivnost na nastavi	5	5%																	
kolokvij	10	10%																	
polusemestralni ispit	40	40%																	
završni ispit	45	45%																	
ukupno	100	100%																	
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez greškaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova. 																		

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Slatina, M. (2006). <i>Od individue do ličnosti – Uvođenje u teoriju konfluentnog obrazovanja</i>. Zenica: Dom štampe 2. Haralambos, M. I Holborn, M. (2002). <i>Sociologija - teme i perspektive</i>. Zagreb, Golden marketing (dostupna digitalna verzija: http://www.academia.edu/6446216/Michael_Haralambos_Martin_Holborn_S_O_C_I_O_L_O_G_I_J_A_Teme_i_perspektive) 3. Goleman, D. (2008). <i>Socijalna inteligencija – nova nauka o ljudskim odnosima</i>. Beograd: Geopoetika 4. Perotti, A. (1995). <i>Pledoaje za interkulturalni odgoj i obrazovanje</i>. Zagreb: Educa 5. Vujičić, L. (2011): Istraživanje kulture odgojno – obrazovne ustanove, Sveučilište u Rijeci, Rijeka, dostupno na: http://inet1.ffst.hr/_download/repository/prvi_dio._Istrazivanje_kulture_odgojno-obrazovne_ustanove%2C_Lidija_Vujicic.pdf
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fočo, S. (2002). <i>Sociologija odgoja i obrazovanja</i>. Zenica: Dom štampe. 2. Canivez, P. (1999). <i>Odgajiti građanina</i>. Zagreb: Educa. 3. Salovey, P. i Sluyter, D. (1999). <i>Emocionalni razvoj i emocionalna inteligencija – pedagoške implikacije</i>. Zagreb: Educa 4. Mougnotte, A. (1995). <i>Odgajati za demokraciju</i>, Zagreb: Educa. 5. Savater, F. (1998). <i>Etika za Amadora</i>. Zagreb: Educa. <p>Shodno potrebama nastavnog procesa studenti će se upućivati na druge dostupne relevantne izvore.</p>
Napomene	<p>Od studenata se očekuje da odgovorno pristupaju svim zadacima i obavezama, te da postupaju u skladu sa pravilima studiranja i kodeksom ponašanja. Studenti imaju pravo na profesionalni odnos s nastavnikom, a koji se temelji na međusobnom povjerenju i pristojnom ponašanju.</p>

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Sociologija obrazovanja				
Šifra/kod	FIL PED 436	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	II	Semestar	II	Ak. godina	2023/24. 2024/25.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Sociologija odgoja				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski i srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr. Lejla Osmić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 105 E-mail: lejla.osmic@ff.unsa.ba lejla.osmic.ffsa@gmail.com Telefon: 253 151	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	v. ass. Meliha Karić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 107 E-mail: meliha.karic@ff.unsa.ba Telefon: 253 109	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2 seminar: / vježbe: 3				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet i konstituiranje sociologije obrazovanja; Globalne, regionalne i lokalne karakteristike društvenog razvoja obrazovanja; Dobne, etničke, religijske, spolne i druge društvene skupine i obrazovanje (društvene razlike i nejednakosti); Demokracija i građansko obrazovanje (obrazovanje za ljudska prava, obrazovanje za mir, obrazovanje za socijalnu pravdu, ekološko obrazovanje); Socijalna isključenost kao naučni i društveni problem; Obrazovanje u procesu socijalnog uključivanja; Radikalne teorije i radikalne kritike teorija odgoja i obrazovanja; Proces profesionalizacije nastavnog poziva;				

Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je osposobiti studente da identificiraju temeljna znanja o sociološkim karakteristikama obrazovanja putem samostalnog i kritičkog proučavanja literature te raspravama na predavanjima i vježbama. Razvoj sposobnosti kritičkog razmatranja pluralizma u obrazovanju i osjetljivosti za toleranciju prema različitim obrazovnim konceptima i rezultatima koji su društveno uvjetovani. Osposobiti studente za razumijevanje i anticipaciju promjena koje su sastavni dio suvremenog svijeta, te da kroz prizmu demokracijskih procesa procjenjuju postojeću obrazovnu praksu.
Ishodi učenja	<p>Nakon poleženog ispita studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opisati teorijska polazišta suvremenog društva (kulture) i obrazovanja (škole) • Objasniti odnos između društvenih ciljeva i smisla odgoja i obrazovanja • Identificirati uticaj socijalnih sistema na pojave u obrazovnom sistemu • Primijeniti stručna znanja u kontekstu odraza društvenih fenomena na one u odgoju i obrazovanju.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Predmet i konstituiranje sociologije obrazovanja
2.	Konceptualizacija osnovnih pojmova
3.	Obrazovanje i razvoj društva
4.	Socijalna isključenost kao naučni i društveni problem
5.	Obrazovanje u procesu socijalnog uključivanja
6.	Globalne, regionalne i lokalne karakteristike društvenog razvoja obrazovanja Evropeizacija obrazovanja

7.	Dobne, etničke, religijske, spolne i druge društvene skupine i obrazovanje (društvene razlike i nejednakosti)
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Demokracija i građansko obrazovanje (obrazovanje za ljudska prava, obrazovanje za mir, obrazovanje za socijalnu pravdu, ekološko obrazovanje)
10.	Radikalne teorije i radikalne kritike teorija odgoja i obrazovanja
11.	Kolokvij
12.	Kolokvij
13.	Pedagogija obespravljenih
14.	Proces profesionalizacije nastavnog poziva
15.	Evaluacija nastavnog rada i povratak očekivanjima
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	S obzirom na sadržaj nastavnog predmeta, nastava je interaktivnog karaktera. Oblici rada koji se primjenjuju su: frontalni, grupni, individualni i individualizirani. Metode nastavnog rada su verbalno – tekstualne i ilustrativno – demonstrativne uz primjenu kreativnih tehnika učenja i podučavanja.
---	---

<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="416 371 1430 600"> <thead> <tr> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>aktivnost na nastavi</td> <td>5</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>kolokvij</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>polusemestralni ispit</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>završni ispit</td> <td>45</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td>ukupno</td> <td>100</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost na nastavi: podrazumijeva aktivno učešće studenata u nastavnom procesu kroz diskusiju i razgovore, praktične primjere i ilustracije • Kolokvij: studenti su obavezni pročitati dvije knjige sa popisa šire literature i usmeno prezentirati/diskutirati tokom nastave. • Polusemestralni ispit: pismena provjera znanja (ZOT – zadaci objektivnog tipa) • Završni ispit: pismena provjera znanja (ZOT - zadaci objektivnog tipa) • Praktična nastava: Prema Nastavnom planu i programu, studenti su obavezni obaviti praktičnu nastavu iz predmeta Sociologija odgoja. O realizaciji praktične nastave, studenti će biti informirani tokom nastave. <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik ativnosti te položiti polusemestralni ispit. U konačnu ocjenu ulaze prisustvo i angažiranost studenata tokom nastave, ocjena radnih zadataka i/ili njihova usmena prezentacija (individualno i/ili u paru i/ili u manjim grupama) te rezultati polusemestralnog i završnog pismenog ispita.</p>	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	aktivnost na nastavi	5	5%	kolokvij	10	10%	polusemestralni ispit	40	40%	završni ispit	45	45%	ukupno	100	100%
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																	
aktivnost na nastavi	5	5%																	
kolokvij	10	10%																	
polusemestralni ispit	40	40%																	
završni ispit	45	45%																	
ukupno	100	100%																	
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.. 																		

Literatura

Obavezna

1. Liessmann, K.P. (2008). *Teorija neobrazovanosti - zablude društva znanja*, Zagreb: Nklada Jesenski i Turk.
2. Liessmann, K.P. (2019). *Obrazovanje kao izazov*. Zagreb: Školska knjiga
3. Pastuović, N. (2012). *Obrazovanje i razvoj*. Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja
4. Gvozdencovic, S., *Predmet i konstituisanje sociologije obrazovanja - Ponudeno u digital. Formi*
5. Pilić, Š., ur. (2008): *Obrazovanje u kontekstu tranzicije: prilozi sociologiji obrazovanja*, Hrvatski pedagoško – književni zbor, Split (određena poglavlja)
6. Ilich, I. (1980): *Dole škole*, Beograd, BIGZ
7. Freire, P. (2002): *Pedagogija obespravljenih*, Zagreb, ODRAZ
8. Duerr, K.; Spajić-Vrkaš, V. i Ferreira Martins, I. (2002), *Učenje za demokratsko građanstvo u Europu*. Zagreb: Centar za istraživanje, izobrazbu i dokumentaciju u obrazovanju za ljudska prava i demokratsko građanstvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Ponudeno u digital. formi.
9. Camović, Dž. i Hodžić, L. (2017), *An analysis of preschool education in Bosnia and Herzegovina: Fairness and equal opportunities for all children*, u *Journal of Contemporary Educational Studies – Preschool Education in the states of former Yugoslavia: How far have we come?*, Vol. 68, br. 3, Ljubljana: Association of Slovenian Educationalists, str. 154 – 171
10. Hodžić, L. (2013): *(Anti)diskriminacija romske djece u osnovnim školama – analiza stanja*, Udruženje Kali Sara – RIC, Sarajevo
11. Hodžić, L. (2016): *Pedagoške implikacije socijalne isključenosti Roma*, u *Zbornik radova Odsjeka za pedagogiju*, god. 1, br., Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, dostupno na: http://www.ff-eizdavastvo.ba/Books/SerialPubl/ped/ZR_odsjeka_za_pedagogiju.pdf

Dodatna

1. Perotti, A. (1995): *Pledoaje za interkulturalni odgoj i obrazovanje*, Educa, Zagreb.
2. Lesourne, J. J. (1993), *Obrazovanje i društvo*, Zagreb, Educa
3. Mijatović, A. (2002), *Obrazovna revolucija*, Samobor, Hrvatski zemljopis
4. Polić, M. (2005), *Odgoj i pluralizam* - Ponudeno u digital. formi.
5. Slatina, M. (2011), *Ishodi učenja/studiranja ubolonjskoj edukacijskoj ponudi*, 5 savjetovanje – Reforma visokog obrazovanja - Primjena Bolonjskih principa na Univezitetu u Sarajevu - Ponudeno u digital. formi
6. Slatina, M. (2009): *Dileme i sporenja oko sticanja kompetencija za nastavni rad*, III savjetovanje – Reforma visokog obrazovanja - Primjena Bolonjskih principa na Univezitetu u Sarajevu, III (str.109-126). - Ponudeno u digital. formi.
7. Slatina, M. () *Socijalna isključenost mladih kaodruštveni i znanstveni problem*, Zbornik radova 7, Islamski pedagoškifakultet u Zenici - Ponudeno u digital. formi.
8. Slatina, M. (2006), *Odgoj i obrazovanje između političke i kulturne demokratije*, Godišnjak, Fakultet političkih nauka u Sarajevu.

Shodno potrebama nastavnog procesa studenti će se upućivati na druge dostupne

	relevantne izvore.
Napomene	Od studenata se očekuje da odgovorno pristupaju svim zadacima i obavezama, te da postupaju u skladu sa pravilima studiranja i kodeksom ponašanja. Studenti imaju pravo na profesionalni odnos s nastavnikom, a koji se temelji na međusobnom povjerenju i pristojnom ponašanju.

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija, Specijalna pedagogija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Sociologija obrazovanja				
Šifra/kod	FIL PED 436	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	II	Semestar	II	Ak. godina	2023/24. 2024/25.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Sociologija odgoja				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski i srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr. Lejla Osmić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 105 E-mail: lejla.osmic@ff.unsa.ba lejla.osmic.ffsa@gmail.com Telefon: 253 151	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	v. ass. Meliha Karić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 107 E-mail: meliha.karic@ff.unsa.ba Telefon: 253 109	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2 seminar: / vježbe: 3				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet i konstituiranje sociologije obrazovanja; Globalne, regionalne i lokalne karakteristike društvenog razvoja obrazovanja; Dobne, etničke, religijske, spolne i druge društvene skupine i obrazovanje (društvene razlike i nejednakosti); Demokracija i građansko obrazovanje (obrazovanje za ljudska prava, obrazovanje za mir, obrazovanje za socijalnu pravdu, ekološko obrazovanje); Socijalna isključenost kao naučni i društveni problem; Obrazovanje u procesu socijalnog uključivanja; Radikalne teorije i radikalne kritike teorija odgoja i obrazovanja; Proces profesionalizacije nastavnog poziva;				

Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je osposobiti studente da identificiraju temeljna znanja o sociološkim karakteristikama obrazovanja putem samostalnog i kritičkog proučavanja literature te raspravama na predavanjima i vježbama. Razvoj sposobnosti kritičkog razmatranja pluralizma u obrazovanju i osjetljivosti za toleranciju prema različitim obrazovnim konceptima i rezultatima koji su društveno uvjetovani. Osposobiti studente za razumijevanje i anticipaciju promjena koje su sastavni dio suvremenog svijeta, te da kroz prizmu demokracijskih procesa procjenjuju postojeću obrazovnu praksu.
Ishodi učenja	<p>Nakon poleženog ispita studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opisati teorijska polazišta suvremenog društva (kulture) i obrazovanja (škole) • Objasniti odnos između društvenih ciljeva i smisla odgoja i obrazovanja • Identificirati uticaj socijalnih sistema na pojave u obrazovnom sistemu • Primijeniti stručna znanja u kontekstu odraza društvenih fenomena na one u odgoju i obrazovanju.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Predmet i konstituiranje sociologije obrazovanja
2.	Konceptualizacija osnovnih pojmova
3.	Obrazovanje i razvoj društva
4.	Socijalna isključenost kao naučni i društveni problem
5.	Obrazovanje u procesu socijalnog uključivanja
6.	Globalne, regionalne i lokalne karakteristike društvenog razvoja obrazovanja Evropeizacija obrazovanja

7.	Dobne, etničke, religijske, spolne i druge društvene skupine i obrazovanje (društvene razlike i nejednakosti)
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Demokracija i građansko obrazovanje (obrazovanje za ljudska prava, obrazovanje za mir, obrazovanje za socijalnu pravdu, ekološko obrazovanje)
10.	Radikalne teorije i radikalne kritike teorija odgoja i obrazovanja
11.	Kolokvij
12.	Kolokvij
13.	Pedagogija obespravljenih
14.	Proces profesionalizacije nastavnog poziva
15.	Evaluacija nastavnog rada i povratak očekivanjima
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	S obzirom na sadržaj nastavnog predmeta, nastava je interaktivnog karaktera. Oblici rada koji se primjenjuju su: frontalni, grupni, individualni i individualizirani. Metode nastavnog rada su verbalno – tekstualne i ilustrativno – demonstrativne uz primjenu kreativnih tehnika učenja i podučavanja.
---	---

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
aktivnost na nastavi	5	5%
kolokvij	10	10%
polusemestralni ispit	40	40%
završni ispit	45	45%
ukupno	100	100%

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra

(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Aktivnost na nastavi: podrazumijeva aktivno učešće studenata u nastavnom procesu kroz diskusiju i razgovore, praktične primjere i ilustracije
- Kolokvij: studenti su obavezni pročitati dvije knjige sa popisa šire literature i usmeno prezentirati/diskutirati tokom nastave.
- Polusemestralni ispit: pismena provjera znanja (ZOT – zadaci objektivnog tipa)
- Završni ispit: pismena provjera znanja (ZOT - zadaci objektivnog tipa)
- Praktična nastava: Prema Nastavnom planu i programu, studenti su obavezni obaviti praktičnu nastavu iz predmeta Sociologija odgoja. O realizaciji praktične nastave, studenti će biti informirani tokom nastave.

Napomena:

Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik aktivnosti te položiti polusemestralni ispit. U konačnu ocjenu ulaze prisustvo i angažiranost studenata tokom nastave, ocjena radnih zadataka i/ili njihova usmena prezentacija (individualno i/ili u paru i/ili u manjim grupama) te rezultati polusemestralnog i završnog pismenog ispita.

Skala ocjenjivanja

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

- 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;
- 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;
- 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;
- 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;
- 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;
- 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova..

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liessmann, K.P. (2008). <i>Teorija neobrazovanosti - zablude društva znanja</i>, Zagreb: Nklada Jesenski i Turk. 2. Liessmann, K.P. (2019). <i>Obrazovanje kao izazov</i>. Zagreb: Školska knjiga 3. Pastuović, N. (2012). <i>Obrazovanje i razvoj</i>. Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja 4. Gvozdenovic, S., <i>Predmet i konstituisanje sociologije obrazovanja - Ponuđeno u digital. Formi</i> 5. Pilić, Š., ur. (2008): <i>Obrazovanje u kontekstu tranzicije: prilozi sociologiji obrazovanja</i>, Hrvatki pedagoško – književni zbor, Split (određena poglavlja) 6. Ilich, I. (1980): <i>Dole škole</i>, Beograd, BIGZ 7. Freire, P. (2002): <i>Pedagogija obespravljenih</i>, Zagreb, ODRAZ 8. Duerr, K.; Spajić-Vrkaš, V. i Ferreira Martins, I. (2002), <i>Učenje za demokratsko građanstvo u Europ</i>. Zagreb: Centar za istraživanje, izobrazbu i dokumentaciju u obrazovanju za ljudska prava i demokratsko građanstvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Ponuđeno u digital. formi. 9. Camović, Dž. i Hodžić, L. (2017), <i>An analysis of preschool education in Bosnia and Herzegovina: Fairness and equal opportunities for all children</i>, u <i>Journal of Contemporary Educational Studies – Preschool Education in the states of former Yugoslavia: How far have we come?</i>, Vol. 68, br. 3, Ljubljana: Association of Slovenian Educationalists, str. 154 – 171 10. Hodžić, L. (2013): <i>(Anti)diskriminacija romske djece u osnovnim školama – analiza stanja</i>, Udruženje Kali Sara – RIC, Sarajevo 11. Hodžić, L. (2016): <i>Pedagoške implikacije socijalne isključenosti Roma</i>, u <i>Zbornik radova Odsjeka za pedagogiju</i>, god. 1, br., Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, dostupno na: http://www.ff-eizdavastvo.ba/Books/SerialPubl/ped/ZR_odsjeka_za_pedagogiju.pdf
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Perotti, A. (1995): <i>Pledoaje za interkulturalni odgoj i obrazovanje</i>, Educa, Zagreb. 2. Lesourne, J. J. (1993), <i>Obrazovanje i društvo</i>, Zagreb, Educa 3. Mijatović, A. (2002), <i>Obrazovna revolucija</i>, Samobor, Hrvatski zemljopis 4. Polić, M. (2005), <i>Odgoj i pluralizam - Ponuđeno u digital. formi.</i> 5. Slatina, M. (2011), <i>Ishodi učenja/studiranja ubolonjskoj edukacijskoj ponudi</i>, 5 savjetovanje – Reforma visokog obrazovanja - Primjena Bolonjskih principa na Univezitetu u Sarajevu - Ponuđeno u digital. formi 6. Slatina, M. (2009): <i>Dileme i sporenja oko sticanja kompetencija za nastavni rad</i>, III savjetovanje – Reforma visokog obrazovanja - Primjena Bolonjskih principa na Univezitetu u Sarajevu, III (str.109-126). - Ponuđeno u digital. formi. 7. Slatina, M. () <i>Socijalna isključenost mladih kaodruštveni i znanstveni problem</i>, Zbornik radova 7, Islamski pedagoškifakultet u Zenici - Ponuđeno u digital. formi. 8. Slatina, M. (2006), <i>Odgoj i obrazovanje između političke i kulturne demokratije</i>, Godišnjak, Fakultet političkih nauka u Sarajevu. <p>Shodno potrebama nastavnog procesa studenti će se upućivati na druge dostupne</p>

	relevantne izvore.
Napomene	Od studenata se očekuje da odgovorno pristupaju svim zadacima i obavezama, te da postupaju u skladu sa pravilima studiranja i kodeksom ponašanja. Studenti imaju pravo na profesionalni odnos s nastavnikom, a koji se temelji na međusobnom povjerenju i pristojnom ponašanju.

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za pedagogiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	ODGOJ ZA GRAĐANSKE KOMPETENCIJE				
Šifra/kod	FIL PED 153	Status (obavezni ili izborni)	izborni	ECTS	3
Ciklus studija	I ciklus	Semestar	I; zimski	Ak. godina	2023./2024. 2024./2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema preduvjeta za upis predmeta.				
Jezik izvođenja nastave	B/H/S jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Sandra Bjelan			
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: sandra.bjelan@pedagogijaffsa.com sandra.bjelan@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 142	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	-			
	Kontakt podaci		Termin konsultacija	-	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 1		seminar: 0	vježbe: 1	
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru kolegija <i>Odgoj za građanske kompetencije</i> naglasak će biti na mogućnostima odgoja za građansku kompetenciju, te promoviranja razvoja kod različitih subjekata. Razvijati samosvijest i samopouzdanje uz poštovanje drugih i drugačijih kao polazište aktivnog i odgovornog građanstva; poticati razvoj etičkih stavova i ponašanja, osobito usvajanje vrijednosti nezavisnosti, pravednosti, solidarnosti, mirotvorstva, nepotkupljivosti, poštovanja svojega i tuđeg rada te osobne angažiranosti za dobrobit drugih, razumijevanje kodeksa ponašanja i običaja u različitim okruženjima.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenata sa osnovnim pojmovima iz ljudskih prava, te o važnosti građanske kompetencije, koja pojedincu osigurava uspješno ispunjavanje njegove priznate uloge subjekta odlučivanja u demokratskom društvu.				
Ishodi učenja	Studenti će nakon odslušanog nastavnog predmeta moći: <ol style="list-style-type: none">1. definirati temeljne pojmove iz područja ljudskih prava i građanskih kompetencija,2. argumentirati da se ljudska prava odnose na sve ljude pojedinačno kao pripadnike ljudskog roda bez obzira na karakteristike,3. objasniti važnost komunikacije za građansko djelovanje,4. navesti primjere djelovanja u mikrozajednici,5. kritički se odnositi prema nasilnim postupcima,6. pokazivati opredjeljenje za mir, nenasilnim i konstruktivnim rješenjima društvenih i drugih problema i sukoba na svim razinama.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Prijem i upoznavanje sa studentima, načinom rada i očekivanjima
2.	Njegovanje vrijednosti u odgojnom procesu
3.	Razvijanje kritičkog mišljenja i odgovorno građanstvo
4.	Odgoj za ljudska prava
5.	Zakonska regulativa kojom se osiguravaju ljudska prava
6.	Građanska kompetencija: elementi i dimenzije
7.	Odgoj za mir i nenasilno rješavanje sukoba
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Odgoj za sprečavanje predrasuda i diskriminacije
10.	Odgoj za održivi razvoj
11.	Razvoj građanskih vještina kroz volontiranje
12.	Participativne metode i oblici rada s nastavnicima i učenicima
13.	Prezentacija istraživačkih zadataka
14.	Prezentacija istraživačkih zadataka
15.	Sistematizacija gradiva, evaluacija rada u semestru i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
I termin	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
II termin	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<p>Način realizacije nastavnog procesa (predavanja i vježbi) u skladu je s prirodom sadržaja poučavanja i učenja, strukturom i obimom nastavne jedinice. Nastavni sadržaj realizira se kroz frontalni, grupni, individualni i individualizirani oblik rada. Metode nastavnog rada koje se koriste u nastavnom procesu su: verbalno-tekstualne (usmeno izlaganje, razgovor i rad na tekstu), te ilustrativno-demonstrativne uz upotrebu RWCT tehnika poučavanja i učenja.</p>																				
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="448 645 1362 846"> <thead> <tr> <th>Red. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Pojmovnik</td> <td>20 bodova</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Istraživački rad</td> <td>40 bodova</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>40 bodova</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right;">Ukupno:</td> <td>100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pojmovnik je obavezna predispitna aktivnost za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju (redovni, redovni-samofinansirajući i vanredni studij). Pojmovnik treba sadržavati 20 relevantnih pojmova iz najmanje dva izvora. Boduje se maksimalno s 20 bodova. • Istraživački rad je obavezna predispitna individualna aktivnost za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju (redovni, redovni-samofinansirajući i vanredni studij). O temi i načinu realizacije ovog zadatka studenti će biti obaviješteni na prvom nastavnom susretu. Prezentacija istraživačkih zadataka se realizira u 13. i 14. sedmici nastave i boduje maksimalno s 40 bodova. • Završni ispit je aktivnost koja se realizira u pismenoj formi u terminima predviđenim za završnu provjeru znanja studenata. Na završnom ispitu student može osvojiti maksimalno 40 bodova. Završni ispit je eliminatoran. 	Red. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pojmovnik	20 bodova	20%	2.	Istraživački rad	40 bodova	40%	3.	Završni ispit	40 bodova	40%	Ukupno:		100 bodova	100%
Red. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Pojmovnik	20 bodova	20%																		
2.	Istraživački rad	40 bodova	40%																		
3.	Završni ispit	40 bodova	40%																		
Ukupno:		100 bodova	100%																		
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				

Literatura	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bjelan, S. i Kafedžić. L. (ur) (2023). <i>Jačanje kompetencija za odgovorno građanstvo u visokoškolskoj nastavi</i>. Sarajevo: Filozofski fakultet 2. Šalaj, B. i sar (2014). <i>Priručnik za nastavnike: Pomoć u provedbi građanskog odgoja i obrazovanja</i>. Zagreb: Centar za mirovne studije/Mreža mladih Hrvatske 3. Nemet Brust, M. (2014). <i>Građanske kompetencije u europskim i hrvatskim dokumentima</i>. Andragoški glasnik Vol. 18, br. 1, 2014, str. 25 -37 <p>Dopunska:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Materijali s nastave
Napomene	-

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za pedagogiju				
Studijski program	<i>Pedagogija</i>				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	OSNOVI OBITELJSKE PEDAGOGIJE				
Šifra/kod	FIL PED 241	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5 ECTS
Ciklus studija	I ciklus	Semestar	III; zimski	Ak. godina	2023./2024. 2024./2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema preduvjeta za upis kolegija/nastavnog predmeta.				
Jezik izvođenja nastave	B/H/S jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Sandra Bjelan			Prema rasporedu konsultacija
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: sandra.bjelan@pedagogijaffsa.com sandra.bjelan@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 142		Termin konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	-			-
	Kontakt podaci	-			
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2		seminar: -	vježbe: 2	
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru nastavnog predmeta <i>Osnovi obiteljske pedagogije</i> studentima će biti ponuđeni sadržaji o obiteljskoj pedagogiji kao pedagoškoj naučnoj disciplini, njenim ciljevima, zadacima i značaju; sveobuhvatnosti definicija obitelji i obiteljskog odgoja; metodologiji istraživanja obitelji i obiteljskog odgoja; nastanku i razvoju obitelji i njene osnovne faze transformiranja; različitim teorijskim pristupima poimanju obitelji; sistemskom pristupu i cjelovitom razumijevanju obitelji u njenoj dinamici; psihodinamici obitelji i odgoja; obitelji prokreacije i obitelji orijentacije; značaju ranog iskustva i zadovoljavanja potreba u razvoju ličnosti; životnom ciklusu obitelji; morfostazi i morfogenezi obitelji; obitelji u eko-okruženju; te braku i roditeljstvu kao temeljima obiteljskog života.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studente sa predmetom proučavanja ove pedagoške naučne discipline, sa najnovijim naučnim saznanjima i rezultatima istraživanja u oblasti obiteljske pedagogije, sa temeljnim stručnim i naučnim stavovima u toj oblasti te ih osposobljavati da razumiju i primjenjuju sistemski pristup upoznavanju i izučavanju obitelji. Omogućiti studentima da razumiju logiku odnosa društvo-obitelj, kako u njihovom historijskom trajanju, tako i u povremenim transverzalnim presjecima. Kod studenata razviti profesionalnu radoznalost i pozitivnu motivaciju za daljnja proučavanja i samostalni razvoj u ovoj oblasti.				

Ishodi učenja	<p>Studenti će nakon odslušanog nastavnog predmeta moći:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. definirati temeljne pojmove obiteljske pedagogije, 2. obrazložiti važnost sistemskog pristupa i cjelovitog razumijevanja obitelji, 3. primijeniti sistemsku ekološku teoriju u sagledavanju specifičnosti svake obitelji, 4. poštivati tradiciju, običaje, karakteristike i specifičnosti svake obitelji, 5. podržati argumentima stajalište da funkcionalnost obitelji ne ovisi o broju članova, 6. objasniti važnost komunikacije za funkcionalnost obitelji, 7. kritički promišljati o važnosti pripreme za brak i odabir bračnog partnera, 8. navesti primjere posljedica razvoda braka na razvoj djeteta, 9. kreirati program pripreme za roditeljstvo, 10. kompilirati osobna iskustva iz obitelji orijentacije.
---------------	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje studenata sa obavezama i očekivanjima u okviru predmeta
2.	Obiteljska pedagogija kao pedagoška naučna disciplina, ciljevi, zadaci i značaj
3.	Temeljni pojmovi obiteljske pedagogije
4.	Obitelj u pravnim aktima
5.	Sistemski pristup i cjelovito razumijevanje obitelji u njenoj dinamici
6.	Sistemski pristup i cjelovito razumijevanje obitelji u njenoj dinamici
7.	Funkcionalnost i disfunkcionalnost obitelji
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Pripremanje za brak i roditeljstvo kod nas i u svijetu
10.	Formiranje braka i bračne zajednice
11.	Stilovi uzajamnih odnosa i dinamičnost odnosa u braku
12.	Zadovoljstvo brakom – uspjeh nasuprot neuspjehu
13.	Razvod braka

14.	Uticaj razvoda braka na odgoj djeteta i funkcioniranje obitelji
15.	Sistematizacija gradiva i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
I termin	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
II termin	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<p>Način realizacije nastavnog procesa (predavanja i vježbi) u skladu je s prirodom sadržaja poučavanja i učenja, strukturom i obimom nastavne jedinice.</p> <p>Nastavni sadržaj realizira se kroz frontalni, grupni, individualni i individualizirani oblik rada. Metode nastavnog rada koje se koriste u nastavnom procesu su: verbalno-tekstualne (usmeno izlaganje, razgovor i rad na tekstu), te ilustrativno-demonstrativne uz kreativnu upotrebu RWCT tehnika poučavanja i učenja.</p>																								
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Vježba: Moji eko-krugovi</td> <td>15 bodova</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prezentacija</td> <td>15 bodova</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit: portfolij</td> <td>25 bodova</td> <td>25%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>45 bodova</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vježba: Moji eko-krugovi, kao element kontinuiranog praćenja rada studenata u toku semestra, je obavezna predispitna individualna aktivnost za sve studente. Upute o realizaciji vježbe studenti će dobiti blagovremeno. Vježba se predaje u 13. sedmici nastave. Boduje se maksimalno s 15 bodova. • Prezentacija je obavezna predispitna aktivnost za sve studente. Prezentacije će biti realizirane u okviru vježbi iz nastavnog predmeta, a o temama će studenti blagovremeno biti informirani. Boduje se maksimalno s 15 bodova. • Polusemestralni ispit je obavezna predispitna aktivnost za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju (redovni, redovni-samofinansirajući i 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Vježba: Moji eko-krugovi	15 bodova	15%	2.	Prezentacija	15 bodova	15%	3.	Polusemestralni ispit: portfolij	25 bodova	25%	4.	Završni ispit	45 bodova	45%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Vježba: Moji eko-krugovi	15 bodova	15%																						
2.	Prezentacija	15 bodova	15%																						
3.	Polusemestralni ispit: portfolij	25 bodova	25%																						
4.	Završni ispit	45 bodova	45%																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

	<p>vanredni studij). Polusemestralni ispit se realizira u formi portfolija i bode se maksimalno s 25 bodova. Teme za kreiranje portfolija studenti će dobiti na prvom nastavnom susretu. Polusemestralni ispit u formi portfolija studenti predaju u sedmici predviđenoj za polusemestralnu provjeru znanja tj. u 8. sedmici nastave.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Završni ispit je aktivnost koja se realizira u pismenoj formi u terminima predviđenim za završnu provjeru znanja studenata. Na završnom ispitu student može ostvariti maksimalno 45 bodova. Završni ispit je eliminatoran.
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pašalić-Kreso, A. (2012), <i>Koordinate obiteljskog odgoja</i>, Sarajevo: Filozofski fakultet 2. Hrestomatija*
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kafedžić, L; Bjelan-Guska, S; Kapetanović, A. i Perković. M. (2019). <i>Odgajam jer znam - priručnik za roditelje djece predškolskog uzrasta</i>. Sarajevo: DUGA 2. Šušnjara, S. (2017), <i>Pedagoške mrvice</i>, Sarajevo: Svjetlo riječi 3. Zuković, S. (2012), <i>Porodica kao sistem – funkcionalnost i resursi osnaživanja</i>, Novi Sad 4. Grandić, R. (2006), <i>Prilozi porodičnoj pedagogiji</i>, Novi Sad 5. Le Vine, Robert, A. (2003), <i>Childhood Socialization</i>, Hong Kong: CERC 6. Jesper, J. (2001), <i>Vaše kompetentno dijete</i>, Zagreb: Educa 7. Stevanović, M. (2000), <i>Obiteljska pedagogija</i>, Varaždinske Toplice: Tonimir 8. Bronfenbrenner, J. (1997), <i>Ekologija ljudskog razvoja</i>, Beograd: ZZUINS 9. Ekermen, N. (1996), <i>Psihodinamika porodičnog života</i>, Titograd: Grafički zavod 10. Tofler, A. (1983), <i>Treći talas</i>, Beograd: Prosveta 11. Golubović, Z. (1981), <i>Porodica kao ljudska zajednica</i>, Zagreb: Naprijed 12. Fromm, E. (1980), <i>Umijeće ljubavi</i>, Zagreb: Naprijed
Napomene	<p>*Odabrana poglavlja iz dodatne literature dostupna su u Hrestomatiji pripremljenoj za potrebe studenata u zimskom semestru.</p>

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za pedagogiju				
Odsjek na kojem se realizira kolegij	Odsjek za germanistiku				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	DIDAKTIKA				
Šifra/kod	FIL PED 304	Status (obavezni ili izborni)	izborni	ECTS	3
Ciklus studija	I ciklus	Semestar	VI; ljetni	Ak. godina	2023./2024. 2024./2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	U skladu s Nastavnim planom i programom.				
Jezik izvođenja nastave	B/H/S jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Sandra Bjelan			
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: sandra.bjelan@pedagogijaffsa.com sandra.bjelan@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 142	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	asist. Belma Alić Ramić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: belma.alic.ramic@ff.unsa.ba; Telefon: 033 253 142	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 1 seminar: 0 vježbe: 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru nastavnog kolegija <i>Didaktika</i> studenti će biti upoznati s predmetom, značenjem i različitim određenjima didaktike kao znanstvene discipline, te njenom osnovnom terminologijom. Nudi se uvid u historijski razvoj didaktičke misli, te upoznaje s raznovrsnim teorijskim pristupima didaktičkim problemima. Studentima će biti ponuđeni sadržaji o didaktičkim teorijama, karakteristikama didaktičkih sistema, faktorima nastavnog procesa i njihovom međusobnom djelovanju, etapama nastavnog procesa, modalitetima kurikuluma, oblicima, metodama i tehnikama nastavnog rada, materijalno-tehničkoj bazi nastave, te osnovnim dokimološkim pretpostavkama, specifičnostima i postupcima u nastavnom radu.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studente s fundamentalnim problemima didaktičke teorije, te suvremenim tokovima i dostignućima u didaktičkoj teoriji i nastavnoj praksi. Specifični cilj je osposobiti studente za planiranje, realizaciju i evaluaciju nastave usmjerene na učenika i ishode učenja uz primjenu optimalnih oblika, metoda i tehnika nastavnog rada, te upotrebu adekvatnih didaktičkih sredstava i nastavne tehnologije. Osnažiti studente za dizajniranje okruženja koje potiče proces učenja, te poticati studente na čitanje znanstvenih i stručnih tekstova, istraživanje didaktičkih problema, primjenu rezultata istraživanja u neposrednoj nastavnoj praksi i kompetentno sudjelovanje u rješavanju teorijskih i praktičnih problema iz ove oblasti.				

Ishodi učenja	<p>Nakon odslušanog sadržaja iz kolegija, realiziranih zadataka i položenog ispita studenti će moći/biti u stanju:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. definirati osnovne didaktičke pojmove, 2. analizirati karakteristike i položaj faktora nastavnog procesa, 3. demonstrirati upotrebu nastavnih oblika, metoda i tehnika u konkretnim nastavnim situacijama, 4. argumentirano primijeniti različita nastavna sredstva i materijale za aktivno podučavanje i učenje, 5. kreirati algoritam korištenja udžbenika, 6. pripemiti različit materijal za procjenu učeničkog postignuća prilagođen razvojnoj fazi i mogućnostima učenika, 7. podržavati podučavanje usmjereno na učenika, 8. povezivati rezultate vrednovanja nastavnog rada s planiranjem osobnog cjeloživotnog učenja i podizanja kvalitete pedagoško-didaktičkih kompetencija.
---------------	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje studenata s obavezama i očekivanjima u okviru nastavnog predmeta
2.	Određenje, predmet i zadaci didaktike; temeljni didaktički pojmovi Historijski razvoj didaktičke misli
3.	Nastavni proces: određenje, karakteristike, struktura i etape
4.	Učenik/student kao faktor nastavnog procesa
5.	Karakteristike nastavničkog poziva i kompetencije nastavnika u nastavnom procesu
6.	Modaliteti kurikulumu, ciljevi podučavanja i ishodi učenja u nastavnom procesu
7.	Odabrane didaktičke teorije i nastavni sistemi
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Oblici organizacije i realizacije nastave
10.	Pojam, klasifikacija i specifičnosti metoda nastavnog rada
11.	Tehnike podučavanja za aktivno učenje
12.	Nastavna tehnologija: didaktički mediji i nastavni objekti, sredstva i pomagala
13.	Dokimologija i vrednovanje učeničkog postignuća

14.	Zakovitosti u didaktici, principi i pravila nastave usmjerene na učenika
15.	Sistematizacija gradiva i evaluacija rada u semestru
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
I TERMIN	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
II TERMIN	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<p>Predavanja i vježbe realiziraju se u skladu s prirodom sadržaja podučavanja i učenja. Nastavni sadržaj realizira se kroz kombinaciju frontalnog, grupnog, rada u paru i individualnog oblika rada uz individualizaciju procesa i pristupa. Metode nastavnog rada koje se koriste u nastavnom procesu su: verbalno-tekstualne (usmeno izlaganje, razgovor i rad na tekstu), te ilustrativno-demonstrativne metode uz praktični rad i primjenu kreativnih RWCT tehnika. S obzirom na prirodu sadržaja i specifičnost nastavnog predmeta, interaktivni, praktični i samostalni rad studenata su najčešći načini realizacije nastavnog procesa u ovom semestru.</p>																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Red. br.</th> <th style="text-align: center;">Elementi praćenja</th> <th style="text-align: center;">Broj bodova</th> <th style="text-align: center;">Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">1.</td> <td>Didaktički praktikum</td> <td style="text-align: center;">25 bodova</td> <td style="text-align: center;">25%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2.</td> <td>Polusemestralni ispit - prezentacija</td> <td style="text-align: center;">25 bodova</td> <td style="text-align: center;">25%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3.</td> <td>Završni ispit</td> <td style="text-align: center;">50 bodova</td> <td style="text-align: center;">50%</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right;">Ukupno:</td> <td style="text-align: center;">100 bodova</td> <td style="text-align: center;">100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Navedene aktivnosti su predispitne aktivnosti, a predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Didaktički praktikum je individualna obavezna predispitna aktivnost za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju (redovni, redovni-samofinansirajući i vanredni studij). Upute za realizaciju ove aktivnosti studenti će dobiti na prvom nastavnom susretu, teme/zadatke kontinuirano u toku semestra realizirati i Didaktički praktikum predati najkasnije u 14. sedmici nastave. Aktivnost se boduje maksimalno s 25 bodova. • Polusemestralni ispit je obavezna aktivnost za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju (redovni, redovni-samofinansirajući i vanredni studij) koja se realizira u formi prezentacije u sedmici predviđenoj za polusemestralnu provjeru znanja studenata. O temi prezentacije studenti će se blagovremeno dogovoriti s predmetnim nastavnikom. Na 	Red. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Didaktički praktikum	25 bodova	25%	2.	Polusemestralni ispit - prezentacija	25 bodova	25%	3.	Završni ispit	50 bodova	50%	Ukupno:		100 bodova	100%
Red. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Didaktički praktikum	25 bodova	25%																		
2.	Polusemestralni ispit - prezentacija	25 bodova	25%																		
3.	Završni ispit	50 bodova	50%																		
Ukupno:		100 bodova	100%																		

	<p>polusestrialnom ispitu student može osvojiti maksimalno 25 bodova. Ova aktivnost nije eliminatorna.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Završni ispit je aktivnost koja se realizira u pismenoj formi u terminima predviđenim za završnu provjeru znanja studenata. Na završnom ispitu student može osvojiti maksimalno 50 bodova. Završni ispit je eliminatoran.
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>

Literatura	<p><i>Obavezna literatura (odabrana poglavlja):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Muminović, H. (2013). <i>Osnovi didaktike</i>. Sarajevo: DES 2. Bognar, L. i Matijević, M. (2002). <i>Didaktika</i>. Zagreb: Školska knjiga 3. Vilotijević, M. (1999). <i>Didaktika 1 2 3</i>. Beograd 4. Filipović, N. (1981 ili 1988). <i>Didaktika 1</i>. Sarajevo: Svjetlost 5. Kiper, H. i Mischke, W. (2008). <i>Uvod u opću didaktiku</i>. Zagreb: Educa. 6. Mattes, W. (2007). <i>Rutinski planirati – učinkovito poučavati</i>. Zagreb: Naklada Ljevak 7. Kafedžić, L. i Bjelan-Guska, S. (2015). <i>Primjer vršnjačkog ocjenjivanja u visokoškolskoj nastavi</i>. u Zbornik radova International conferenece EDUvision 2015 „Modern Approaches to Teaching Coming Generation”, Ljubljana: EDUvision. Dostupno na: https://bib.irb.hr/datoteka/800014.Zbornik_prispevkov_EDUvision_2015.pdf
	<p><i>Dodatna literatura (odabrana poglavlja):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Matijević, M. (ur) (2017). <i>Nastava i škola za net-generacije</i>. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu 2. Cindrić, M., Miljković, D. i Strugar, V. (2010). <i>Didaktika i kurikulum</i>. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu 3. Jensen, E. (2003). <i>Super nastava (nastavna strategija za kvalitetnu školu i uspješno učenje)</i>. Zagreb: Educa 4. Matijević, M. (2005). <i>Ocjenjivanje u osnovnoj školi</i>. Zagreb 5. Grgin, T. (1994). <i>Školska dokimologija</i>. Jasterbarsko: Naklada Slap 6. Meyer, H. (2002). <i>Didaktika razredne kvake</i>. Zagreb: Educa. 7. Gojkov, G. (1995). <i>Kognitivni stil u didaktici</i>. Vršac: Sloboda 8. Klafki, W. i drugi (1994). <i>Didaktičke teorije</i>. Zagreb: Educa 9. Kiryacou, C. (1995). <i>Temeljna nastavna umijeća</i>. Zagreb: Educa 10. Materijali s nastave
Napomene	-

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za pedagogiju				
Studijski program	<i>Pedagogija i Specijalna pedagogija</i>				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	INTRAOBITELJSKA DINAMIKA				
Šifra/kod	FILPED 242	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	5 ECTS
Ciklus studija	I ciklus	Semestar	IV; ljetni	Ak. godina	2023./2024. 2024./2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Prema odrednicama Nastavnog plana i programa				
Jezik izvođenja nastave	B/H/S jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Sandra Bjelan			
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: sandra.bjelan@pedagogijaffsa.com sandra.bjelan@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 142	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	-			
	Kontakt podaci	-	Termin konsultacija	-	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2; vježbe: 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru nastavnog predmeta <i>Intraobiteljska dinamika</i> studentima će biti ponuđeni sadržaji o roditeljstvu i savremenim izazovima; intraobiteljskoj odgojnoj atmosferi, komunikaciji i odgojnim stilovima; individualnom razvojnom ciklusu djeteta; obitelji kao afektivnom, socijalnom i kulturnom miljeu; ulogama majke u odgoju (rani attachment) i oca u odgoju; siblingu, uticaju braće i sestara i drugih srodnika u odgoju u obitelji; različitim mjerenjima obiteljske funkcionalnosti/disfunkcionalnosti; savjetodavnom radu namijenjenom unapređivanju obiteljskih odnosa i odgoja djece; uključivanju obitelji u aktivnosti odgojno-obrazovnih ustanova; te partnerstvu obitelji, odgojno-obrazovnih ustanova i institucija lokalne zajednice.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Nakon što su ovladali osnovama obiteljske pedagogije, najnovijim naučnim saznanjima i stavovima u ovoj oblasti, studenti će biti upoznati s mogućnostima djelovanja kroz različite aktivnosti da prate i procjenjuju obiteljske situacije; da u skladu s tim organiziraju vlastiti odgojno-obrazovni rad; da pomažu roditeljima u kvalitetnijem organiziranju i prakticiranju obiteljskog odgoja; da uspješno organiziraju savjetodavni rad s roditeljima, djecom, kao i s obiteljima u cjelini; da primjenjuju metodologiju istraživanja obitelji i obiteljskog odgoja, te da daju svoj doprinos u obogaćivanju ove znanstvene pedagoške discipline.				

Ishodi učenja	<p>Studenti će nakon odslušanog nastavnog predmeta moći:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. objasniti važnost roditeljskog razumijevanja individualnog razvojnog ciklusa djeteta u kontekstu obiteljskog odgoja, 2. primijeniti sistemsku ekološku teoriju u sagledavanju specifičnosti svake obitelji, 3. poštivati tradiciju, običaje, karakteristike i specifičnosti svake obitelji, 4. podržati argumentima stajalište da funkcionalnost obitelji ne ovisi o broju članova, 5. osmisliti aktivnosti savjetodavnog djelovanja za roditelje o razvijanju (samo)discipline kod djeteta, 6. kritički promišljati o važnosti permanentne izobrazbe za roditeljstvo, 7. argumentirati važnost jedinstvenog uticaja majke i oca na razvoj djeteta, 8. kreirati program razvoja partnerstva obitelji i odgojno-obrazovne institucije, 9. kompilirati osobna iskustva iz obitelji orijentacije.
---------------	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje studenata sa obavezama i očekivanjima u okviru predmeta
2.	Intraobiteljska dinamika: osnovna polazišta
3.	Razumijevanje individualnog razvojnog ciklusa djeteta u kontekstu obiteljskog odgoja
4.	Roditelji i roditeljstvo: izazovi u suvremenom društvu
5.	Roditelji i roditeljstvo: pedagoška kultura i razvijanje discipline
6.	Jedinstvenost uticaja majke na razvoj djeteta
7.	Jedinstvenost uticaja oca na razvoj djeteta
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Uticaj sibringa u obitelji
10.	Drugi odrasli u obitelji
11.	Koordinate intraobiteljske dinamike
12.	Uticaj obiteljskih varijabli na izvanobiteljski uspjeh djeteta

13.	Osnovna polazišta u izgrađivanju partnerstva škole i obitelji
14.	Institucionalna podrška obiteljskom odgoju – mehanizmi u zajednici
15.	Sistematizacija sadržaja
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
I TERMIN	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
II TERMIN	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Način realizacije nastavnog procesa (predavanja, seminara i vježbi) u skladu je s prirodom sadržaja poučavanja i učenja, strukturom i obimom nastavne jedinice. Nastavni sadržaj realizira se kroz frontalni, grupni, individualni i individualizirani oblik rada. Metode nastavnog rada koje se koriste u nastavnom procesu su: verbalno-tekstualne (usmeno izlaganje, razgovor i rad na tekstu), te ilustrativno-demonstrativne uz kreativnu upotrebu RWCT tehnika poučavanja i učenja.																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prezentacija</td> <td>20 bodova</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Polusemestralni ispit: portfolij</td> <td>30 bodova</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50 bodova</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prezentacija je obavezna predispitna aktivnost za sve studente. Boduje se s 20 bodova maksimalno. Prezentacije će biti realizirane u okviru vježbi iz nastavnog predmeta. Teme, način realizacije i termini prezentiranja bit će dogovoreni na prvom nastavnom susretu. • Polusemestralni ispit je obavezna predispitna aktivnost za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju (redovni, redovni-samofinansirajući i vanredni studij). Polusemestralni ispit se realizira u formi portfolija i boduje se s 30 bodova maksimalno. Teme za kreiranje portfolija studenti će dobiti na prvom nastavnom susretu. Polusemestralni ispit, u formi portfolija, studenti predaju u sedmici predviđenoj za polusemestralnu provjeru znanja tj. u 8. sedmici nastave. 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prezentacija	20 bodova	20%	2.	Polusemestralni ispit: portfolij	30 bodova	30%	3.	Završni ispit	50 bodova	50%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Prezentacija	20 bodova	20%																		
2.	Polusemestralni ispit: portfolij	30 bodova	30%																		
3.	Završni ispit	50 bodova	50%																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		

	<ul style="list-style-type: none"> • Završni ispit je aktivnost koja se realizira u pismenoj formi u terminima predviđenim za završnu provjeru znanja studenata. Na završnom ispitu student može osvojiti maksimalno 50 bodova. Završni ispit je eliminatoran.
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pašalić-Kreso, A. (2012), <i>Koordinate obiteljskog odgoja</i>, Sarajevo: Filozofski fakultet 2. Hrestomatija*
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kafedžić, L; Bjelan-Guska, S; Kapetanović, A. i Perković. M. (2019), <i>Odgajam jer znam - priručnik za roditelje djece predškolskog uzrasta</i>, Sarajevo: DUGA 2. Gordon, T. (1997), <i>Umeće roditeljstva - kako podizati odgovornu decu</i>, Beograd: Kreativni centar 3. Covey, S. R. (1998), <i>7 navika uspješnih obitelji</i>, Zagreb: Mozaik knjiga 4. Brott, A. A. (1998), <i>Kako biti tata</i>, Zagreb: Mozaik knjiga 5. Ginott, Haim G. (2005), <i>Između roditelja i djeteta</i>, Zagreb: Ostvarenje 6. Rangelov-Jusović, R. (2007), <i>Od saradnje ka partnerstvu - Kako izgraditi partnerske odnose između vrtića, škole i porodice</i>, Priručnik za odgajatelje i nastavnike, Sarajevo: COI Step By Step 7. Draganović, S. i Šeta, Đ. (2012), <i>I otac odgaja</i>, Sarajevo: Dobra knjiga 8. Tufekčić, A. (2012), <i>Osnove etnopedagogije</i>, Sarajevo: Dobra knjiga 9. Zuković, S. (2012), <i>Porodica kao sistem-funkcionalnost i resursi osnaživanja</i>, Novi Sad: Pedagoško društvo Vojvodine 10. Alić, A. (2012), <i>Struktura i dinamika obiteljske kulture</i>, Sarajevo: CNS
Napomene	<p>* Odabrana poglavlja iz dodatne literature dostupna su u Hrestomatiji pripremljenoj za potrebe studenata u ljetnom semestru.</p> <p>** Sa programom Praktične nastave, a u skladu s odredbama <i>Nastavnog plana i programa</i>, studenti će biti blagovremeno informirani.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za pedagogiju				
Studijski program	Pedagogija i Specijalna pedagogija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	DIDAKTIKA 1				
Šifra/kod	FIL PED 311	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	I ciklus	Semestar	V; zimski	Ak. godina	2023./2024. 2024./2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema preduvjeta za upis predmeta.				
Jezik izvođenja nastave	B/H/S jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Sandra Bjelan			
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: sandra.bjelan@pedagogijaffsa.com sandra.bjelan@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 142	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime	asist. Belma Alić Ramić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: belma.alic.ramic@ff.unsa.ba; Telefon: 033 253 142	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 seminar: 0		vježbe: 3		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru nastavnog kolegija <i>Didaktika 1</i> studenti će biti upoznati s predmetom, značajem i različitim određenjima didaktike kao znanstvene discipline, te njenom osnovnom terminologijom. Nudi se uvid u historijski razvoj didaktičke misli, te upoznaje s raznovrsnim teorijskim pristupima didaktičkim problemima. Studentima će biti ponuđeni sadržaji o didaktičkim teorijama, karakteristikama nastavnih sistema, faktorima nastavnog procesa i njihovom međusobnom djelovanju.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je proučavanje i istraživanje fundamentalnih problema didaktičke teorije i odgojno-obrazovne prakse; upoznavanje studenata sa suvremenim tokovima i dostignućima u didaktičkoj teoriji i nastavnoj praksi; omogućavanje razumijevanja didaktičkih spoznaja, te osposobljavanje za kompetentno sudjelovanje u rješavanju teorijskih i praktičnih problema iz ove oblasti.				
Ishodi učenja	Nakon odslušanog sadržaja iz kolegija, realiziranih zadataka i položenog ispita student će moći: <ol style="list-style-type: none">1. definirati osnovne didaktičke pojmove,2. usporediti karakteristike različitih razdoblja u kontekstu historijskog razvoja didaktičke misli,3. objasniti faktore nastavnog procesa,4. razlikovati nastavne sisteme,5. analizirati položaj učenika u nastavnom procesu,				

	6. povezati karakteristike i kompetencije nastavnika s kvalitetom nastavnog procesa, 7. kritički raspravljati o didaktičkim teorijama, 8. kreirati prijedloge optimalne realizacije nastavnog procesa na temelju praćenja i istraživanja didaktičkih pitanja u neposrednoj nastavnoj praksi.
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Prijem i upoznavanje sa studentima, načinom rada i očekivanjima
2.	Mjesto i položaj didaktike u sustavu znanstvenih disciplina, predmet i zadaci didaktike
3.	Historijski razvoj didaktičke misli
4.	Nastavni proces: određenje, karakteristike i etape
5.	Ciljevi podučavanja i ishodi učenja u nastavnom procesu
6.	Učenik/student u nastavnom procesu
7.	Nastavnik u nastavnom procesu
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Nastavni sadržaj kao faktor nastavnog procesa
10.	Nastavni sistemi
11.	Nastavni sistemi
12.	Didaktička teorija i didaktička metateorija
13.	Didaktičke teorije: W. Klafki i W. Schulz
14.	Didaktičke teorije: R. Winkel, C. Moller i J. Bruner Konstruktivistička teorija nastave
15.	Sistematizacija gradiva, evaluacija rada u semestru i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

I termin	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
II termin	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<p>Predavanja i vježbe realiziraju se u skladu s prirodom sadržaja poučavanja i učenja. Nastavni sadržaj realizira se kroz kombinaciju frontalnog, grupnog, individualnog i individualiziranog oblika rada. Metode nastavnog rada koje se koriste u nastavnom procesu su: verbalno-tekstualne (usmeno izlaganje, razgovor i rad na tekstu), te ilustrativno-demonstrativne uz praktični rad (realizaciju aktivnosti i posjeta u osnovnim i srednjim školama). S obzirom na prirodu sadržaja i specifičnost nastavnog predmeta, grupni i individualni te praktični rad studenata su najčešći načini realizacije nastavnog procesa na vježbama u ovom semestru.</p>																												
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th style="width: 10%;">Red. br.</th> <th style="width: 45%;">Elementi praćenja</th> <th style="width: 25%;">Broj bodova</th> <th style="width: 20%;">Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Didaktička kutija</td> <td>10 bodova</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prezentacija</td> <td>10 bodova</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Kolokvij</td> <td>15 bodova</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusestrialni ispit</td> <td>20 bodova</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završni ispit</td> <td>45 bodova</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Ukupno:</td> <td>100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Navedene aktivnosti od red. broja 1 do 4 su predispitne aktivnosti, a predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vježba Didaktička kutija je individualna obavezna predispitna aktivnost za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju (redovni, redovni-samofinansirajući i vanredni studij). Upute za realizaciju ove aktivnosti studenti će dobiti na prvom nastavnom susretu i predati je u 13. sedmici nastave. Vježba se boduje maksimalno s 10 bodova. • Prezentacija je obavezna predispitna aktivnost za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju (redovni, redovni-samofinansirajući i vanredni studij). Prezentacije će biti realizirane u okviru vježbi iz nastavnog predmeta. Teme, način realizacije i termini prezentiranja bit će dogovoreni s na prvom nastavnom susretu. Boduje se maksimalno s 10 bodova. • Kolokvij je obavezna predispitna aktivnost za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju (redovni, redovni-samofinansirajući i vanredni studij). Realizacija ove nastavne aktivnosti podrazumijeva čitanje dvije 	Red. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Didaktička kutija	10 bodova	10%	2.	Prezentacija	10 bodova	10%	3.	Kolokvij	15 bodova	15%	4.	Polusestrialni ispit	20 bodova	20%	5.	Završni ispit	45 bodova	45%	Ukupno:		100 bodova	100%
Red. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Didaktička kutija	10 bodova	10%																										
2.	Prezentacija	10 bodova	10%																										
3.	Kolokvij	15 bodova	15%																										
4.	Polusestrialni ispit	20 bodova	20%																										
5.	Završni ispit	45 bodova	45%																										
Ukupno:		100 bodova	100%																										

	<p>knjige iz proširene literature i jednog znanstvenog ili stručnog rada/rasprave. Kolokvij se realizira u 11. sedmici nastave i boduje maksimalno s 15 bodova, a o načinu realizacije studenti će bit blagovremeno obaviješteni.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polusemestralni ispit je obavezna aktivnost za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju (redovni, redovni-samofinansirajući i vanredni studij) koja se realizira u pismenoj formi u terminima predviđenim za polusemestralnu provjeru znanja studenata. Na polusemestralnom ispitu student može ostvariti maksimalno 20 bodova. Ova aktivnost nije eliminatorna. • Završni ispit je obavezna aktivnost koja se realizira u pismenoj formi u terminima predviđenim za završnu provjeru znanja studenata. Na završnom ispitu student može ostvariti maksimalno 45 bodova. Završni ispit je eliminatoran.
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna literatura (odabrana poglavlja):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Muminović, H. (2013), <i>Osnovi didaktike</i>, Sarajevo: DES 2. Vilotijević, M. (1999), <i>Didaktika 1 2 3</i>, Beograd 3. Bognar, L. i Matijević, M. (2002), <i>Didaktika</i>, Zagreb: Školska knjiga 4. Kiper, H. i Mischke, W. (2008), <i>Uvod u opću didaktiku</i>, Zagreb: Educa. 5. Jelavić, F. (1998), <i>Didaktika</i>, Jastrebarsko: Naklada Slap 6. Filipović, N. (1981. ili 1988.), <i>Didaktika 1</i>, Sarajevo: Svjetlost 7. Materijali s nastave <p><i>Dodatna i preporučena literatura:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mušanović, M. (2012), <i>Konstruktivistička teorija i obrazovni proces</i> 2. Cindrić, M., Miljković, D., Strugar, V. (2010), <i>Didaktika i kurikulum</i>, Zagreb: IEP-D2 3. Gojkov, G. (2008), <i>Didaktika darovitih</i>, Vršac, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje; Internet izvor: http://www.uskolavrsac.edu.rs/KnjigeGG/G%20Gojkov%20Didaktika%20Odarovitih%20r.pdf 4. Gojkov, G. (1995), <i>Kognitivni stil u didaktici</i>, Vršac: Sloboda 5. Kiryacou, C. (1995), <i>Temeljna nastavna umijeća</i>, Zagreb: Educa 6. Klafki, W. i drugi (1994), <i>Didaktičke teorije</i>, Zagreb: Educa 7. Marsh, J. C. (1994), <i>Kurikulum</i>, Zagreb: Educa 8. Mail, A. (1966), <i>Kreativnost u nastavi</i>, Sarajevo: Svjetlost

Napomene

Tokom V semestra, studenti će u okviru nastavnog predmeta *Didaktika 1* realizirati *Praktičnu nastavu* u ukupnom opterećenju od 1 ECTS.

Praktična nastava predstavlja vrlo značajan dio pripreme i osposobljavanja studenata za obavljanje poslova definiranih Nastavnim planom i programom. O načinu realizacije *Praktične nastave* studenti će biti blagovremeno informirani.

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za pedagogiju				
Odsjek na kojem se realizira kolegij	Odsjek za historiju, Odsjek za romanistiku, Odsjek za slavenske jezike i književnost, Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	DIDAKTIKA				
Šifra/kod	FIL PED 304	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	I ciklus	Semestar	VI; ljetni	Ak. godina	2023./2024. 2024./2025.
Preduvjet za upis kolegija/ nastavnog predmeta	U skladu s Nastavnim planom i programom.				
Jezik izvođenja nastave	B/H/S jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Sandra Bjelan			
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: sandra.bjelan@pedagogijaffsa.com sandra.bjelan@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 142	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	asist. Belma Alić Ramić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: belma.alic.ramic@ff.unsa.ba; Telefon: 033 253 142	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 1 seminar: 0 vježbe: 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru nastavnog kolegija <i>Didaktika</i> studenti će biti upoznati s predmetom, značenjem i različitim određenjima didaktike kao znanstvene discipline, te njenom osnovnom terminologijom. Nudi se uvid u historijski razvoj didaktičke misli, te upoznaje s raznovrsnim teorijskim pristupima didaktičkim problemima. Studentima će biti ponuđeni sadržaji o didaktičkim teorijama, karakteristikama didaktičkih sistema, faktorima nastavnog procesa i njihovom međusobnom djelovanju, etapama nastavnog procesa, modalitetima kurikuluma, oblicima, metodama i tehnikama nastavnog rada, materijalno-tehničkoj bazi nastave, te osnovnim dokimološkim pretpostavkama, specifičnostima i postupcima u nastavnom radu.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studente s fundamentalnim problemima didaktičke teorije, te suvremenim tokovima i dostignućima u didaktičkoj teoriji i nastavnoj praksi. Specifični cilj je osposobiti studente za planiranje, realizaciju i evaluaciju nastave usmjerene na učenika i ishode učenja uz primjenu optimalnih oblika, metoda i tehnika nastavnog rada, te upotrebu adekvatnih didaktičkih sredstava i nastavne tehnologije. Osnažiti studente za dizajniranje okruženja koje potiče proces učenja, te poticati studente na čitanje znanstvenih i stručnih tekstova, istraživanje didaktičkih problema, primjenu rezultata istraživanja u neposrednoj nastavnoj praksi i kompetentno sudjelovanje u rješavanju teorijskih i praktičnih problema iz ove oblasti.				

Ishodi učenja	<p>Nakon odslušanog sadržaja iz kolegija, realiziranih zadataka i položenog ispita studenti će moći/biti u stanju:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. definirati osnovne didaktičke pojmove, 2. analizirati karakteristike i položaj faktora nastavnog procesa, 3. demonstrirati upotrebu nastavnih oblika, metoda i tehnika u konkretnim nastavnim situacijama, 4. argumentirano primijeniti različita nastavna sredstva i materijale za aktivno podučavanje i učenje, 5. kreirati algoritam korištenja udžbenika, 6. pripemiti različit materijal za procjenu učeničkog postignuća prilagođen razvojnoj fazi i mogućnostima učenika, 7. podržavati podučavanje usmjereno na učenika, 8. povezivati rezultate vrednovanja nastavnog rada s planiranjem osobnog cjeloživotnog učenja i podizanja kvalitete pedagoško-didaktičkih kompetencija.
---------------	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje studenata s obavezama i očekivanjima u okviru nastavnog predmeta
2.	Određenje, predmet i zadaci didaktike; temeljni didaktički pojmovi Historijski razvoj didaktičke misli
3.	Nastavni proces: određenje, karakteristike, struktura i etape
4.	Učenik/student kao faktor nastavnog procesa
5.	Karakteristike nastavničkog poziva i kompetencije nastavnika u nastavnom procesu
6.	Modaliteti kurikuluma, ciljevi podučavanja i ishodi učenja u nastavnom procesu
7.	Odabrane didaktičke teorije i nastavni sistemi
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Oblici organizacije i realizacije nastave
10.	Pojam, klasifikacija i specifičnosti metoda nastavnog rada
11.	Tehnike podučavanja za aktivno učenje
12.	Nastavna tehnologija: didaktički mediji i nastavni objekti, sredstva i pomagala
13.	Dokimologija i vrednovanje učeničkog postignuća
14.	Zakovitosti u didaktici, principi i pravila nastave usmjerene na učenika

15.	Sistematizacija gradiva i evaluacija rada u semestru
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
I TERMIN	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
II TERMIN	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja i vježbe realiziraju se u skladu s prirodom sadržaja podučavanja i učenja. Nastavni sadržaj realizira se kroz kombinaciju frontalnog, grupnog, rada u paru i individualnog oblika rada uz individualizaciju procesa i pristupa. Metode nastavnog rada koje se koriste u nastavnom procesu su: verbalno-tekstualne (usmeno izlaganje, razgovor i rad na tekstu), te ilustrativno-demonstrativne metode uz praktični rad i primjenu kreativnih RWCT tehnika. S obzirom na prirodu sadržaja i specifičnost nastavnog predmeta, interaktivni, praktični i samostalni rad studenata su najčešći načini realizacije nastavnog procesa u ovom semestru.																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>Red. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Didaktički praktikum</td> <td>25 bodova</td> <td>25%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>25 bodova</td> <td>25%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50 bodova</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right;">Ukupno:</td> <td>100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Navedene aktivnosti su predispitne aktivnosti, a predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Didaktički praktikum je individualna obavezna predispitna aktivnost za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju (redovni, redovni-samofinansirajući i vanredni studij). Upute za realizaciju ove aktivnosti studenti će dobiti na prvom nastavnom susretu, teme/zadatke kontinuirano u toku semestra realizirati i Didaktički praktikum predati najkasnije u 14. sedmici nastave. Aktivnost se boduje maksimalno s 25 bodova. • Polusemestralni ispit je obavezna aktivnost za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju (redovni, redovni-samofinansirajući i vanredni studij) koja se realizira u sedmici predviđenoj za polusemestralnu provjeru znanja studenata. Na polusemestralnom ispitu student može osvojiti maksimalno 25 bodova. Ova aktivnost nije eliminatorna. • Završni ispit je aktivnost koja se realizira u pismenoj formi u terminima predviđenim za završnu provjeru znanja studenata. Na završnom ispitu student može osvojiti maksimalno 50 bodova. Završni ispit je eliminatoran. 	Red. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Didaktički praktikum	25 bodova	25%	2.	Polusemestralni ispit	25 bodova	25%	3.	Završni ispit	50 bodova	50%	Ukupno:		100 bodova	100%
Red. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Didaktički praktikum	25 bodova	25%																		
2.	Polusemestralni ispit	25 bodova	25%																		
3.	Završni ispit	50 bodova	50%																		
Ukupno:		100 bodova	100%																		

Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna literatura (odabrana poglavlja):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Muminović, H. (2013). <i>Osnovi didaktike</i>. Sarajevo: DES 2. Bognar, L. i Matijević, M. (2002). <i>Didaktika</i>. Zagreb: Školska knjiga 3. Vilotijević, M. (1999). <i>Didaktika 1 2 3</i>. Beograd 4. Filipović, N. (1981 ili 1988). <i>Didaktika 1</i>. Sarajevo: Svjetlost 5. Kiper, H. i Mischke, W. (2008). <i>Uvod u opću didaktiku</i>. Zagreb: Educa. 6. Mattes, W. (2007). <i>Rutinski planirati – učinkovito poučavati</i>. Zagreb: Naklada Ljevak 7. Kafedžić, L. i Bjelan-Guska, S. (2015). <i>Primjer vršnjačkog ocjenjivanja u visokoškolskoj nastavi</i>. u Zbornik radova International conferenece EDUvision 2015 „Modern Approaches to Teaching Coming Generation”, Ljubljana: EDUvision. Dostupno na: https://bib.irb.hr/datoteka/800014.Zbornik_prispevkov_EDUvision_2015.pdf <p><i>Dotatna literatura (odabrana poglavlja):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Matijević, M. (ur) (2017). <i>Nastava i škola za net-generacije</i>. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu 2. Cindrić, M., Miljković, D. i Strugar, V. (2010). <i>Didaktika i kurikulum</i>. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu 3. Jensen, E. (2003). <i>Super nastava (nastavna strategija za kvalitetnu školu i uspješno učenje)</i>. Zagreb: Educa 4. Matijević, M. (2005). <i>Ocjenjivanje u osnovnoj školi</i>. Zagreb 5. Grgin, T. (1994). <i>Školska dokimologija</i>. Jasterbarsko: Naklada Slap 6. Meyer, H. (2002). <i>Didaktika razredne kvake</i>. Zagreb: Educa. 7. Gojkov, G. (1995). <i>Kognitivni stil u didaktici</i>. Vršac: Sloboda 8. Klafki, W. i drugi (1994). <i>Didaktičke teorije</i>. Zagreb: Educa 9. Kiryacou, C. (1995). <i>Temeljna nastavna umijeća</i>. Zagreb: Educa 10. Materijali s nastave
Napomene	-

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za pedagogiju				
Studijski program	<i>Pedagogija i Specijalna pedagogija</i>				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	DIDAKTIKA 2				
Šifra/kod	FIL PED 312	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	I ciklus	Semestar	ljetni; VI	Ak. godina	2023./2024. 2024./2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	U skladu s Nastavnim planom i programom.				
Jezik izvođenja nastave	B/H/S jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Sandra Bjelan			
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: sandra.bjelan@pedagogijaffsa.com sandra.bjelan@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 142	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	asist. Belma Alić Ramić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: belma.alic.ramic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 142	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 seminar: 1 vježbe: 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru nastavnog kolegija <i>Didaktika 2</i> , a nakon realiziranih sadržaja iz nastavnog kolegija <i>Didaktika 1</i> , studenti će biti upoznati sa sadržajima iz oblasti podučavanja i učenja u nastavi; planiranja i programiranja u nastavi; organizacije procesa podučavanja i učenja; oblika, metoda i tehnika nastavnog rada, te nastavnih sredstava i nastavnih pomagala; pripremom za realizaciju nastavnog sata i didaktičku refleksiju. Studenti će biti upoznati i sa specifičnostima dokimoloških procesa, te metodologijom didaktičkih istraživanja.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je proučavanje i istaživanje fundamentalnih problema didaktičke teorije i odgojno-obrazovne nastavne prakse. Osnovni zadaci su: temeljito ovladavanje fundamentalnim sadržajima didaktike, osposobljavanje za uočavanje i procjenjivanje didaktičkih problema, ovladavanje oblicima i metodama nastavnog rada, osposobljavanje za čitanje znanstvenih i stručnih tekstova, kontinuirano praćenje didaktičke teorije, istraživanje didaktičkih problema i primjena rezultata istraživanja za unapređenje nastavne prakse.				
Ishodi učenja	Nakon odslušanog sadržaja iz kolegija, realiziranih zadataka i položenog ispita studenti će moći/biti u stanju:				

	<ol style="list-style-type: none"> 1. definirati osnovne didaktičke pojmove, 2. usporediti karakteristike različitih oblika nastavnog rada, 3. samostalno kreirati pripremu za nastavni sat, 4. demonstrirati upotrebu nastavnih metoda i tehnika u konkretnim nastavnim situacijama/nastavnim satima, 5. argumentirano primijeniti različita nastavna sredstva i pomagala, 6. kreirati algoritam korištenja udžbenika, 7. pripemiti materijal za procjenu učeničkog postignuća, 8. kreirati prijedloge optimalne realizacije nastavnog procesa na temelju praćenja i istraživanja didaktičkih pitanja u neposrednoj nastavnoj praksi.
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje studenata s obavezama i očekivanjima u okviru nastavnog predmeta
2.	Zakovitosti u didaktici, principi i pravila nastave
3.	Odabrane neurodidaktičke teme
4.	Temeljna nastavna umijeća: planiranje i programiranje u nastavi
5.	Artikulacija nastavnog sata i konstruktivno povezivanje elemenata
6.	Oblici organizacije i realizacije nastave
7.	Pojam, klasifikacija i specifičnosti metoda nastavnog rada
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Tehnike podučavanja za aktivno učenje
10.	Nastavna tehnologija: didaktički mediji i nastavni objekti, sredstva i pomagala
11.	Uloga školskog pedagoga u praćenju i unapređenju nastavnog rada
12.	Dokimologija i vrednovanje učeničkog postignuća
13.	Visokoškolska didaktika: specifičnosti i izazovi
14.	Metodologija didaktičkog istraživanja
15.	Sistematizacija gradiva i evaluacija rada u semestru

16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
I TERMIN	
II TERMIN	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<p>Predavanja, seminar i vježbe realiziraju se u skladu s prirodom sadržaja podučavanja i učenja. Nastavni sadržaj realizira se kroz kombinaciju frontalnog, grupnog, rada u paru i individualnog oblika rada uz individualizaciju procesa i pristupa. Metode nastavnog rada koje se koriste u nastavnom procesu su: verbalno-tekstualne (usmeno izlaganje, razgovor i rad na tekstu), te ilustrativno-demonstrativne uz praktični rad (realizaciju aktivnosti i posjeta u osnovnim i srednjim školama) uz primjenu kreativnih RWCT tehnika. S obzirom na prirodu sadržaja i specifičnost nastavnog predmeta, interaktivni i praktični rad studenata su najčešći načini realizacije nastavnog procesa u ovom semestru.</p>																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Red. br.</th> <th style="text-align: center;">Elementi praćenja</th> <th style="text-align: center;">Broj bodova</th> <th style="text-align: center;">Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">1.</td> <td>Izveštaj</td> <td style="text-align: center;">15 bodova</td> <td style="text-align: center;">15%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2.</td> <td>Didaktički praktikum</td> <td style="text-align: center;">20 bodova</td> <td style="text-align: center;">20%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td style="text-align: center;">20 bodova</td> <td style="text-align: center;">20%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">4.</td> <td>Završni ispit</td> <td style="text-align: center;">45 bodova</td> <td style="text-align: center;">45%</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right;">Ukupno:</td> <td style="text-align: center;">100 bodova</td> <td style="text-align: center;">100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Navedene aktivnosti od red. broja 1 do 3 su predispitne aktivnosti, a predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izveštaj o posjeti instituciji je individualna obavezna predispitna aktivnost za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju (redovni, redovni-samofinansirajući i vanredni studij). Studenti će u toku semestra napisati izvještaj nakon posjete instituciji koja će biti realizirana u okviru nastavnih aktivnosti i realizirati pripadajući zadatak. Upute o realizaciji ove aktivnosti studenti će dobiti blagovremeno. Izvještaj je potrebno predati u 13. sedmici nastave. Ova aktivnost boduje se maksimalno s 15 bodova. • Didaktički praktikum je individualna obavezna predispitna aktivnost za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju. Praktikum sadrži 10 različitih primjera razrađenih nastavnih priprema (različit uzrast i različiti nastavni predmeti u osnovnoj i srednjoj školi) i 2 samostalno napisane 	Red. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Izveštaj	15 bodova	15%	2.	Didaktički praktikum	20 bodova	20%	3.	Polusemestralni ispit	20 bodova	20%	4.	Završni ispit	45 bodova	45%	Ukupno:		100 bodova	100%
Red. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Izveštaj	15 bodova	15%																						
2.	Didaktički praktikum	20 bodova	20%																						
3.	Polusemestralni ispit	20 bodova	20%																						
4.	Završni ispit	45 bodova	45%																						
Ukupno:		100 bodova	100%																						

	<p>nastavne pripreme (za osnovnu školu i za srednju školu). Detaljne upute bit će date na prvom nastavnom susretu. Didaktički praktikum je potrebno predati u 15. sedmici nastave. Ova aktivnost boduje se maksimalno s 20 bodova.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polusemestralni ispit je obavezna aktivnost za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju (redovni, redovni-samofinansirajući i vanredni studij) koja se realizira u pismenoj formi u terminima predviđenim za polusemestralnu provjeru znanja studenata. Na polusemestralnom ispitu student može osvojiti maksimalno 20 bodova. Ova aktivnost nije eliminatorna. • Završni ispit je aktivnost koja se realizira u pismenoj formi u terminima predviđenim za završnu provjeru znanja studenata. Na završnom ispitu student može osvojiti maksimalno 45 bodova. Završni ispit je eliminatoran.
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>

Literatura	<p><i>Obavezna literatura (odabrana poglavlja):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Muminović, H. (2013). <i>Osnovi didaktike</i>. Sarajevo: DES 2. Filipović, N. (1981 ili 1988). <i>Didaktika 1</i>. Sarajevo: Svjetlost 3. Bognar, L. i Matijević, M. (2002). <i>Didaktika</i>. Zagreb: Školska knjiga 4. Vilotijević, M. (1999). <i>Didaktika 3</i>. Beograd. 5. Kiper, H. i Mischke, W. (2008). <i>Uvod u opću didaktiku</i>. Zagreb: Educa. 6. Mattes, W. (2007). <i>Rutinski planirati – učinkovito poučavati</i>. Zagreb: Naklada Ljevak 7. Bjelan-Guska, S. i Manko, A. (2020). <i>Okruženje koje podstiče individualizirano učenje</i>. Modul 3. Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu 8. Šušnjara, S; Bjelan-Guska, S; Kafedžić, L; Dedić Bukvić, E. I Dizdar, S. (2019). <i>Priručnik za visokoškolsku nastavu</i>. Sarajevo: Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu; Način pristupa (URL): http://www.ff-eizdavstvo.ba/Books/Prirucnik-za-visokoskolsku-nastavu.pdf 9. Bjelan-Guska, S; Buzuk, E; Katavić, I; Klepić D. (2017). <i>Izazovi savjetodavnog rada školskog pedagoga s nastavnicima u funkciji unaprjeđenja kvalitete nastavnog procesa</i>. u <i>Suvremeni izazovi u radu (školskog) pedagoga – zbornik u čast Stjepana Staničića</i> ur. Marko Turk, Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci 10. Kafedžić, L. i Bjelan-Guska, S. (2015). <i>Primjer vršnjačkog ocjenjivanja u visokoškolskoj nastavi</i>. u <i>Zbornik radova International conferenece</i>
------------	---

	<p>EDUvision 2015 „Modern Approaches to Teaching Coming Generation”, Ljubljana: EDUvision. Dostupno na: https://bib.irb.hr/datoteka/800014.Zbornik_prispevkov_EDUvision_2015.pdf</p>
	<p><i>Dodatna literatura (odabrana poglavlja):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Matijević, M. (ur) (2017). <i>Nastava i škola za net-generacije</i>. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu 2. Desforges, C. (2001). <i>Uspješno učenje i poučavanje</i>. Educa: Zagreb 3. Jensen, E. (2003). <i>Super nastava (nastavna strategija za kvalitetnu školu i uspješno učenje)</i>. Zagreb: Educa 4. Matijević, M. (2005). <i>Ocjenjivanje u osnovnoj školi</i>. Zagreb 5. Grgin, T. (1987). <i>Školska dokimologija</i>. Školska knjiga: Zagreb 6. Meyer, H. (2002). <i>Didaktika razredne kvake</i>. Zagreb: Educa. 7. Muminović, H. (2000). <i>Mogućnosti efikasnijeg učenja u nastavi</i>. Sarajevo: DES 8. Kiryacou, C. (1995). <i>Temeljna nastavna umijeća</i>. Zagreb: Educa 9. Časopisi i pedagoška periodika 10. Materijali s nastave
<p>Napomene</p>	<p>Tokom VI semestra, studenti će u okviru nastavnog predmeta <i>Didaktika 2</i> realizirati <i>Praktičnu nastavu</i> u ukupnom opterećenju od 2 ECTS (smjer Pedagogija) i 1 ECTS (smjer Specijalna pedagogija).</p> <p>Praktična nastava predstavlja vrlo značajan dio pripreme i osposobljavanja studenata za obavljanje poslova definiranih Nastavnim planom i programom. O načinu realizacije <i>Praktične nastave</i> studenti će biti blagovremeno informirani.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za pedagogiju					
Odsjek na kojem se realizira kolegij	Odsjek za romanistiku Odsjek za slavenske jezike i književnost					
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	METODIKA NASTAVNOG RADA					
Šifra/kod	FIL PED 402	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	4	
Ciklus studija	II ciklus	Semestar	I; zimski	Ak. godina	2023./2024. 2024./2025.	
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema preduvjeta za upis kolegija/nastavnog predmeta.					
Jezik izvođenja nastave	B/H/S jezik					
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Sandra Bjelan			Termin konsultacija	Prema rasporedu
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: sandra.bjelan@pedagogijaffsa.com sandra.bjelan@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 142				
Saradnik	Ime i prezime	asist. Belma Alić Ramić, MA			Termin konsultacija	-
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: belma.alic.ramic@ff.unsa.ba; Telefon: 033 253 142				
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 1		seminar: -	vježbe: 2		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Nastavni predmet <i>Metodika nastavnog rada</i> nudi studentima sadržaje o metodici nastavnog rada u teoriji i praksi odgoja i obrazovanja, mjestu metodika nastavnog rada u odgojno-obrazovnom radu, razvijenosti pojedinih metodika nastavnog rada i trendovima u razvoju savremenih metodika nastavnog rada. Nastavnim predmetom se studentima nudi uvid i u sljedeće sadržaje: mogućnosti efikasnijeg podučavanja i učenja u nastavi, modeli individualizacije u nastavi, problemsko učenje u nastavi, učenje putem otkrivanja, algoritimizacija procesa učenja, učenje pomoću udžbenika, učenje pomoću mašina za učenje, učenje na daljinu,...					
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenta sa savremenim teorijskim i praktičnim problemima metodike nastavnog rada. Studenti će biti informirani o specifičnostima procesa učenja i podučavanja unutar predmetnog područja, specifičnostima metoda i tehnika nastavnog rada, različitim pristupima u organizaciji nastave i učenja. Specifični ciljevi predmeta odnose se na upoznavanje studenata s najefikasnijim strategijama i modelima učenja i podučavanja u nastavi, te osposobljavanje studenata za primjenu savremenih modela nastave u pojedinim nastavnim područjima.					

Ishodi učenja	<p>Nakon odslušanog sadržaja iz kolegija, realiziranih zadataka i položenog ispita student će moći:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. objasniti mjesto metodike nastavnog rada u teoriji i praksi odgoja i obrazovanja, 2. argumentirati interdisciplinarnu prirodu metodika nastavnog rada, 3. argumentirati odabir najefikasnijih strategija i modela učenja i poučavanja, 4. kritički promišljati o trendovima u razvoju metodika, 5. artikulirati didaktičko-metodičke elemente u pismenoj pripremi za realizaciju nastavnog sata u skladu s nastavnim koncepcijama, 6. osmisliti realizaciju nastavnog sata primjenjujući različite koncepcije, 7. primijeniti tehnike smprocjene nastavnog sata s ciljem unapređenja nastavnog procesa.
---------------	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	-
2.	Upoznavanje studenata sa obavezama i očekivanjima u okviru predmeta
3.	Metodika nastavnog rada u teoriji i praksi odgoja i obrazovanja: određene metodike nastavnog rada; predrasude o metodikama i trendovi u razvoju metodika
4.	Nastava usmjerena na učenika: podučavanje i učenje u nastavi
5.	Odabrane neurodidaktičke teme i metodičke implikacije
6.	Interaktivno učenje u tandemu i malim grupama
7.	Problemsko učenje u nastavi i učenje putem rješavanja problema u nastavi
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Projektna nastava
10.	Algoritmizacija procesa učenja
11.	Učenje pomoću udžbenika, poluprogramirano i programirano učenje
12.	Učenje na tri razine napredovanja učenika
13.	E-okruženje za učenje, učenje na daljinu, e-učenje

14.	Strategije i tehnike efikasnijeg učenja - inovacije u nastavi
15.	Sistematizacija gradiva, evaluacija rada u semestru i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
I termin	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
II termin	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<p>Predavanja i vježbe realiziraju se u skladu s prirodom sadržaja poučavanja i učenja. Nastavni sadržaj realizira se kroz kombinaciju frontalnog, grupnog, individualnog i individualiziranog oblika rada. Metode nastavnog rada koje se koriste u nastavnom procesu su: verbalno-tekstualne (usmeno izlaganje, razgovor i rad na tekstu), te ilustrativno-demonstrativne uz praktični rad (realizaciju nastavnih sati u osnovnim i srednjim školama). S obzirom na prirodu sadržaja i specifičnost nastavnog predmeta, individualni i praktični rad studenata su najčešći načini realizacije nastavnog procesa u ovom semestru.</p>																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Metodički portfolij</td> <td>30 bodova</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prezentacija</td> <td>20 bodova</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>20 bodova</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>30 bodova</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Navedene aktivnosti su predispitne aktivnosti, a predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Metodički portfolij je individualna predispitna aktivnost koja je obavezna za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju. Detaljne upute o sadržaju portfolija bit će date na prvom nastavnom susretu. Ova aktivnost boduje se s maksimalno 30 bodova. <p>Prezentacija je individualna predispitna aktivnost koja je obavezna za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju. Detaljne upute o temi i datumu prezentiranja bit će date na prvom nastavnom susretu. Ova aktivnost boduje se s maksimalno 20 bodova.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Metodički portfolij	30 bodova	30%	2.	Prezentacija	20 bodova	20%	3.	Polusemestralni ispit	20 bodova	20%	4.	Završni ispit	30 bodova	30%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Metodički portfolij	30 bodova	30%																						
2.	Prezentacija	20 bodova	20%																						
3.	Polusemestralni ispit	20 bodova	20%																						
4.	Završni ispit	30 bodova	30%																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

	<ul style="list-style-type: none"> • Polusemestralni ispit je obavezna aktivnost za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju (redovni, redovni-samofinansirajući i vanredni studij) koja se realizira u pismenoj formi u terminima predviđenim za polusemestralnu provjeru znanja studenata. Na polusemestralnom ispitu student može ostvariti maksimalno 20 bodova. Ova aktivnost nije eliminatorna. • Završni ispit je obavezna aktivnost koja se realizira u pismenoj formi u terminima predviđenim za završnu provjeru znanja studenata. Na završnom ispitu student može ostvariti maksimalno 30 bodova. Završni ispit je eliminatoran.
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p>Obavezna (odabrana poglavlja):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bežen, A. (2008), <i>Metodika znanost o poučavanju nastavnog predmeta</i>, Učiteljski fakultet, Zagreb: Profil 2. Jensen, E. (2003), <i>Super nastava (nastavne strategije za kvalitetnu školu i uspješno učenje)</i>, Educa, Zagreb (str. 131-145; 183-197; 221-235) 3. Ivić, I., Pešikan A. i Antić, S (2001), <i>Aktivno učenje - priručnik za pripremu metoda aktivnog učenja /nastave</i>, Beograd: Institut za psihologiju (str. 19-55 i 114-139) (e-izdanje: http://www.pefja.kg.ac.rs/preuzimanje/Materijali_za_nastavu/Prirucnik.pdf) 4. Desforjes, C. (2001), <i>Uspješno učenje i poučavanje</i>, Zagreb: Educa (str. 145-158) 5. Dryden, G. i Vos, J. (2001), <i>Revolucija u učenju</i>, Zagreb: Educa (str. 297-341; 401-435) 6. Klippert, H. (2001), <i>Kako uspješno učiti u timu</i>, Zagreb: Educa (str. 22-44) 7. Muminović, H. (2000), <i>Mogućnosti efikasnijeg učenja u nastavi</i>, Sarajevo: DES (str. 117-149) 8. Furlan, I. (1990), <i>Psihologija podučavanja</i>, Zagreb: Školska knjiga (str. 18-51) 9. xxx (1986), <i>Metodike u sustavu znanosti i obrazovanja</i>, Zagreb: Školske novine 10. xxx (1984), <i>Problemsko učenje u nastavi</i>, Zbornik radova, Loznica (str. 32-35) 11. Krkljuš, S. (1977), <i>Učenje putem otkrića</i>, Novi Sad: Radnički univerzitet (str. 33-45; 128-129)

	<p><i>Dodatna i preporučena (odabrana poglavlja):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mihajlović, T. (2017), <i>Osposobljenost učenika za samostalno učenje i njihova obrazovna postignuća</i>, časopis Učenje i nastava, godina III, 2. Matijević, M. i Radovanović, D. (2011), <i>Nastava usmjerena na učenika</i>, Zagreb: Školske novine (str. 153-174) broj 1 (e-izdanje) 3. Killen, R. (2005), <i>Effective teaching strategies: Lessons from Research and Practice</i>, Australija: Viktorija (prijevod Magdalene i Milana Živkovića: Rješavanje problema kao nastavna strategija) (str. 176-193) 4. Miljević, S. (2005), <i>Osnovni problemi metodike univerzitetske nastave</i>, u: Inovacije u univerzitetskoj nastavi, Banja Luka 5. xxx (2004), <i>Savremena univerzitetska nastava – zbornik radova</i>, Banja Luka: Prirodno-matematički fakultet 6. Terhart, E. (2001), <i>Metode poučavanja i učenja</i>, Zagreb: Educa 7. Landa, L.N. (1975), <i>Kibernetika i pedagogija (2)</i>, Beograd: Beogradski izdavačko-grafički zavod 8. Pedagoška periodika i časopisi 9. Odabrani radovi iz stručnih i znanstvenih časopisa 10. Materijali s nastave
Napomene	-

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za pedagogiju					
Studijski program	<i>Pedagogija i Specijalna pedagogija</i>					
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	METODIKA VANNASTAVNOG RADA					
Šifra/kod	FIL PED 453	Status (obavezni ili izborni)	izborni	ECTS	3	
Ciklus studija	II ciklus	Semestar	I, zimski	Ak. godina	2023./2024. 2024./2025.	
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema preduvjeta za upis kolegija.					
Jezik izvođenja nastave	B/H/S jezik					
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Sandra Bjelan			Termin konsultacija	Prema rasporedu
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: sandra.bjelan@pedagogijaffsa.com sandra.bjelan@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 142				
Saradnik	Ime i prezime	asist. Belma Alić Ramić, MA			Termin konsultacija	Prema rasporedu
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: belma.alic.ramic@ff.unsa.ba; Telefon: 033 253 142				
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 1 seminar: 0 vježbe: 1					
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru nastavnog predmeta <i>Metodika vannastavnog rada</i> , studenti će biti upoznati sa osnovnim pojmovima znanstvene discipline; ciljevima i zadacima vannastavnog rada učenika. Posebna pozornost obratit će se na ulogu pedagoga i nastavnika (promijenjene uloga, zadovoljavanje potreba, pedagoško vođenje kao stvaralački proces, modeli ponašanja); zatim na važnost kreiranja partnerskih odnosa s roditeljima. Studenti će imati priliku realizirati sadržaje koji se odnose na vannastavni rad usmjeren na interesovanja učenika; igru u vannastavnim aktivnostima; planiranje i programiranje vannastavnih aktivnosti; organizaciju, pripremanje i realizaciju vannastavnog rada; oblike, metode i sadržaje vannastavnog rada; vannastavne aktivnosti u oblasti nauke, kulture, umjetnosti i sporta, tehnike i društvenog života u zajednici; školi u prirodi, te načinima evidencije, evaluacije efekata i istraživanje vannastavnog rada.					
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je pedagoško-didaktičko i metodičko osposobljavanje studenata za samostalno istraživanje u području vannastavnih aktivnosti u profesionalnoj djelatnosti pedagoga. Cilj sadržaja koji će se realizirati u okviru nastavnog predmeta <i>Metodika vannastavnog rada</i> je sticanje znanja i razvijanje sposobnosti i vještina za adekvatan izbor i metodičku interpretaciju sadržaja vannastavnih aktivnosti, za otkrivanje i razvijanje učeničkih dispozicija.					

Ishodi učenja	<p>Nakon odslušanog sadržaja iz kolegija, realiziranih zadataka i položenog ispita student će moći:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. definirati osnovne pojmove iz oblasti metodike vannastavnog rada, 2. razlikovati okolnosti koje su promijenile ulogu pedagoga i nastavnika u vannastavnim aktivnostima, 3. primijeniti različite tehnike otkrivanja i prepoznavanja učeničkih dispozicija u područjima za koje učenici pokazuju interesovanje i sposobnosti, 4. argumentirati neophodnost povezanosti etapa planiranja, programiranja, realizacije i evaluacije vannastavnog rada, 5. kreirati plan realizacije vannastavne aktivnosti za osnovnoškolski i srednjoškolski uzrast učenika iz određenog područja ljudske djelatnosti, 6. kritički prosuđivati nastavnu praksu tj. načine vođenja evidencije vannastavnih aktivnosti i praćenja razvoja učenika, 7. voditi učenike u vannastavnim aktivnostima u cilju razvijanja inicijativnosti, smisla za samoorganizaciju i samovođenje u kontekstu adekvatnog provođenja slobodnog vremena učenika.
---------------	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje studenata s načinom rada, obavezama i očekivanjima
2.	Metodika vannastavnog rada kao pedagoška znanstvena disciplina: temeljna polazišta
3.	Slobodno vrijeme kao pedagoška kategorija
4.	Planiranje i programiranje vannastavnog rada: sposobnosti, interesovanja, resursi, izazovi i prilagodba
5.	Planiranje i programiranje vannastavnog rada: oblici, metode i sadržaji rada, interdisciplinarnost u vannastavnom radu
6.	Vannastavne aktivnosti usmjerene na interesovanje učenika: znanstvene, kulturno-umjetničke, sportske, radno-proizvodne i ostale rekreativne aktivnosti
7.	Globalni pristup sadržajima vannastavnih aktivnosti učenika: škola u prirodi
8.	Polusestralna provjera znanja studenata
9.	Obitelj u ekološkoj sistemskoj teoriji: roditelji i slobodno vrijeme učenika, roditelji kao partneri u vannastavnom radu
10.	Pedagog u savjetodavnom radu s učenicima: vođenje, refleksija i supervizija
11.	Pedagog u savjetodavnom radu s nastavnicima: refleksija i supervizija
12.	Evidencija i evaluacija efekata vannastavnih aktivnosti

13.	Metodološka kompleksnost proučavanja vannastavnih aktivnosti - istraživanja u vannastavnim aktivnostima
14.	<i>Festival vannastavnih aktivnosti – izlaganja studenata</i>
15.	Sistematizacija gradiva, evaluacija rada u semestru i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
I termin	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
II termin	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava se realizira putem predavanja, vježbi i samostalnog rada studenata. U nastavi će se primjenjivati metode: usmenog izlaganja (verbalno izlaganje nastavnog sadržaja-predavanje, objašnjavanje, opisivanje), metoda razgovora (pitanja otvorenog tipa, divergentna pitanja, heuristički/istraživački razgovor), metoda rada s tekstom, metoda demonstracije (upotreba materijala za rješavanje određene vrste zadataka, plakati, prezentacije, videozapisi), metoda pismenih radova. Nastava će biti realizirana kombinacijom frontalnog oblika rada, individualnog rada, rada u paru, te grupnog oblika rada zbog podsticanja kooperativnosti-suradnje studenata, razvoja odgovornosti za vlastiti uspjeh i uspjeh ostalih članova grupe, te podsticanja zdravog natjecateljskog duha. Individualizirani rad i pristup bit će realiziran u situacijama koje takav pristup budu zahtijevale.																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Dnevnik vannastavne aktivnosti</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Istraživački zadatak</td> <td>35</td> <td>35%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusestrialni ispit</td> <td>25</td> <td>25%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Navedene aktivnosti su obavezne aktivnosti, a predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dnevnik vannastavne aktivnosti je obavezna individualna aktivnost za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju (redovni, redovni-samofinansirajući i vanredni studij). Studenti će se u toku semestra aktivno baviti vannastavnom aktivnošću/hobijem prema osobnom izboru i o tome će voditi dnevnik aktivnosti. Elemente i sadržaj Dnevnika 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Dnevnik vannastavne aktivnosti	40	40%	2.	Istraživački zadatak	35	35%	3.	Polusestrialni ispit	25	25%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Dnevnik vannastavne aktivnosti	40	40%																		
2.	Istraživački zadatak	35	35%																		
3.	Polusestrialni ispit	25	25%																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		

	<p>dogovoriti će s predmetnim nastavnikom na prvom nastavnom susretu u semestru. Presentacija Dnevnika bit će realizirana u 14. sedmici nastave. Dnevnik se boduje maksimalno s 40 bodova.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Istraživački zadatak je obavezna aktivnost za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju (redovni, redovni-samofinansirajući i vanredni studij). Studenti će u istraživačkim parovima realizirati istraživački zadatak na temu „Evidencija i evaluacija efekata vannastavnih aktivnosti“. Zadatak sadrži teorijski i praktični dio istraživanja temeljen na svim metodološkim pretpostavkama, a detaljne upute bit će date na prvom nastavnom susretu. Zadatak je potrebno predati u 12. sedmici nastave. Istraživački zadatak se boduje maksimalno s 35 bodova. • Polusestrialni ispit je obavezna individualna aktivnost za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju (redovni, redovni-samofinansirajući i vanredni studij). Studenti će osmisliti vannastavnu aktivnost (sekciju, klub, udruženje), napisati elaborat o opravdanosti osnivanja i realizacije aktivnosti, izraditi godišnji plan i program, opisati očekivane ishode, dati didaktičko-metodičke upute za realizaciju planiranih aktivnosti, te predvidjeti način vrednovanja postignuća. Dodatne upute bit će date na prvom nastavnom susretu. Zadatak je potrebno predati u 8. sedmici tj. u sedmici predviđenoj za polusestrialnu provjeru znanja. Polusestrialni ispit boduje se maksimalno s 25 bodova i nije eliminatoran.
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna (odabrana poglavlja):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pejić Papak, P. i Vidulin, S. (2016), <i>Izvannastavne aktivnosti u suvremenoj školi</i>, Zagreb: Školska knjiga 2. Ajanović, Dž. i Stevanović, M. (2004), <i>Metodika vannastavnih aktivnosti učenika</i>, Zenica: PF 3. Pehar, L. (2003), <i>Slobodno vrijeme mladih</i>, Sarajevo: Svjetlost 4. Janković, V. (1987), <i>Slobodno vrijeme u suvremenoj pedagoškoj teoriji i praksi</i>, HPKZ 5. Bunčić, K. , Ivković, I. i ostali (1994), <i>Igrom do sebe-102 igre za rad u grupi</i>, Zagreb: Alinea 6. Odabrani radovi iz stručnih i znanstvenih časopisa 7. Materijali s nastave <p><i>Dodatna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Božović, R. (1975), <i>Iskušnja slobodnog vremena</i>, Beograd: Mala edicija ideja 2. Filipović, N. (1969), <i>Vannastavne aktivnosti učenika</i>, Svjetlost, Sarajevo

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Perry Good, E. (1995), <i>U potrazi za srećom – saznajte što želite – dobit ćete što trebate</i>, Zagreb: Alinea 4. Bilopavlović, T. , Čudina, M. i ostali (1997), <i>Dosadno mi je – šta da radim?</i>, Priručnik za razvijanje dječije kreativnosti, Zagreb: Školska knjiga 5. Peašinović, R. (1986), <i>Metodika odgojnog rada u funkciji samorealizacije ličnosti</i>, Zagreb: Obrazovanje i rad
Napomene	-

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za pedagogiju				
Odsjek na kojem se realizira kolegij	Odsjek za historiju/katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	METODIKA NASTAVE HISTORIJE UMJETNOSTI				
Šifra/kod	FIL HUM 550	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5 ECTS
Ciklus studija	II ciklus	Semestar	III; zimski	Ak. godina	2023./2024. 2024./2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema preduvjeta za upis kolegija/nastavnog predmeta.				
Jezik izvođenja nastave	B/H/S jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Sandra Bjelan			
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: sandra.bjelan@pedagogijaffsa.com sandra.bjelan@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 142	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime	Andrea Mekić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131/II E-mail: andrea.mekic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 seminar: 1		vježbe: 2		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Nastavni predmet <i>Metodika nastave historije umjetnosti</i> nudi studentima sadržaje o metodici nastavnog rada u teoriji i praksi odgoja i obrazovanja, mjestu metodika nastavnog rada u odgojno-obrazovnom radu, razvijenosti pojedinih metodika nastavnog rada, trendovima u razvoju savremenih metodika nastavnog rada, te specifičnostima metodike umjetničkog područja. Studenti će biti upoznati sa temeljnim nastavnim umijećima, načinima realizacije pojedinih nastavnih cjelina definiranih aktualnim nastavnim planovima i programa za srednje škole, te strategijama nastavnog rada koje afirmiraju umjetnost.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenta sa savremenim teorijskim i praktičnim problemima metodike nastave historije umjetnosti. Studenti će sagledati specifičnost procesa učenja i podučavanja unutar umjetničkog područja, specifičnost metoda i tehnika nastavnog rada, različite pristupe u organizaciji sadržaja i učenika, te različite postupke i tehnike praćenja, evaluacije i ocjenjivanja učeničkog postignuća.				
Ishodi učenja	Nakon odslušanog sadržaja iz kolegija, realiziranih zadataka i položenog ispita student će moći/biti u stanju: <ol style="list-style-type: none">1. definirati osnovne pojmove iz oblasti metodike nastavnog rada,2. objasniti mjesto metodike nastavnog rada u teoriji i praksi odgoja i obrazovanja,				

3. argumentirati interdisciplinarnu prirodu metodika nastavnog rada,
4. kritički promišljati o trendovima u razvoju metodika,
5. raspravljati o metodici nastave historije umjetnosti,
6. kreirati pismenu pripremu za realizaciju nastavnog sata,
7. realizirati nastavni sat u srednjoj školi.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje studenata sa obavezama i očekivanjima u okviru predmeta
2.	Odabrane teme iz didaktike
3.	Metodika nastavnog rada u teoriji i praksi odgoja i obrazovanja: određenje metodika nastavnog rada
4.	Razvoj i interdisciplinarnost pojedinih metodika nastavnog rada Predrasude o metodikama i trendovi u razvoju metodika
5.	Specifičnost spoznaje u umjetničkom nastavnom području
6.	Metodika nastave historije umjetnosti i njene specifičnosti
7.	Metodika nastave historije umjetnosti i njene specifičnosti
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Oblici nastavnog rada u nastavi historije umjetnosti
10.	Metode i tehnike nastavnog rada u nastavi historije umjetnosti
11.	Didaktički mediji i sredstva u nastavi historije umjetnosti
12.	Vrednovanje u nastavi historije umjetnosti
13.	Nastavna umijeća i metodika nastave historije umjetnosti
14.	Refleksija na realizirani nastavni sat
15.	Sistematizacija gradiva, evaluacija rada u semestru i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

I termin	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
II termin	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<p>Predavanja i vježbe realiziraju se u skladu s prirodom sadržaja poučavanja i učenja. Nastavni sadržaj realizira se kroz kombinaciju frontalnog, grupnog, individualnog i individualiziranog oblika rada. Metode nastavnog rada koje se koriste u nastavnom procesu su: verbalno-tekstualne (usmeno izlaganje, razgovor i rad na tekstu), te ilustrativno-demonstrativne uz praktični rad (realizaciju nastavnih sati u osnovnim i srednjim školama). S obzirom na prirodu sadržaja i specifičnost nastavnog predmeta, individualni i praktični rad studenata su najčešći načini realizacije nastavnog procesa u ovom semestru.</p>																												
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Didaktička kutija</td> <td>10 bodova</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Metodički portfolij</td> <td>15 bodova</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Izvođenje/realizacija pripremnog nastavnog sata</td> <td>20 bodova</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>15 bodova</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završni ispit</td> <td>40 bodova</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Navedene aktivnosti su predispitne aktivnosti, a predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Didaktička kutija je individualna obavezna predispitna aktivnost za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju (redovni, redovni-samofinansirajući i vanredni studij). Upute za realizaciju ove aktivnosti studenti će dobiti na prvom nastavnom susretu i predati je u 13. sedmici nastave. Vježba se boduje se maksimalno s 10 bodova. • Metodički portfolij je individualna predispitna aktivnost koja je obavezna za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju. U portfolij je potrebno priložiti 10 različitih primjera razrađenih nastavnih priprema i 2 samostalno napisane nastavne pripreme (za srednju školu iz oblasti historije umjetnosti). Ova aktivnost boduje se s maksimalno 15 bodova. • Realizacija pripremnog nastavnog sata je obavezna predispitna aktivnost za sve studente u ovom semestru. Studenti će se blagovremeno, s predmetnim nastavnikom i saradnikom, dogovoriti o mjestu, vremenu i sadržaju hospitacije u srednoj školi i realizacije pripremnog nastavnog sata. Ova aktivnost boduje se maksimalno s 20 bodova. 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Didaktička kutija	10 bodova	10%	2.	Metodički portfolij	15 bodova	15%	3.	Izvođenje/realizacija pripremnog nastavnog sata	20 bodova	20%	4.	Polusemestralni ispit	15 bodova	15%	5.	Završni ispit	40 bodova	40%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Didaktička kutija	10 bodova	10%																										
2.	Metodički portfolij	15 bodova	15%																										
3.	Izvođenje/realizacija pripremnog nastavnog sata	20 bodova	20%																										
4.	Polusemestralni ispit	15 bodova	15%																										
5.	Završni ispit	40 bodova	40%																										
Ukupno: 100 bodova			100%																										

	<ul style="list-style-type: none"> • Polusemestralni ispit je obavezna aktivnost za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju, a koja se realizira u pismenoj formi u terminima predviđenim za polusemestralnu provjeru znanja studenata. Na polusemestralnom ispitu student može ostvariti maksimalno 15 bodova. Ova aktivnost nije eliminatorna. • Završni ispit je obavezna aktivnost koja se realizira u pismenoj formi u terminima predviđenim za završnu provjeru znanja studenata. Na završnom ispitu student može ostvariti maksimalno 40 bodova. Završni ispit je eliminatoran.
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna (odabrana poglavlja):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Handukić, I. (2008), <i>Metodika i kultura likovnog odgoja</i>, Sarajevo: Sarajevo Publishing 2. Bežen, A. (2008), <i>Metodika znanost o poučavanju nastavnog predmeta</i>, 3. Grgurić, N. Jakubin, M. (1996), <i>Vizuelno-likovni odgoj i obrazovanje</i>, Zagreb: Educa 4. xxx (1986), <i>Metodike u sustavu znanosti i obrazovanja</i>, Zagreb: Školske novine 5. Rosandić, D. (1986), <i>Metodika književnog odgoja i obrazovanja</i>, Zagreb, Školska knjiga 6. Damjanov, J. (1991), <i>Vizualni jezik i likovna umjetnost</i>, Zagreb: Školska knjiga 7. Odobreni nastavni planovi i programi za srednje škole u Bosni i Hercegovini 8. Materijali s nastave 9. Internet materijali: http://195.29.243.219/avangarda-msp/ <p><i>Dodatna i preporučena (odabrana poglavlja):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Muminović, H. (2013), <i>Osnovi didaktike</i>, Sarajevo: DES 2. Vilotijević, M. (1999), <i>Didaktika 1 2 3</i>, Beograd 3. Terhart, E. (2001), <i>Metode poučavanja i učenja</i>, Zagreb: Educa 4. Kiryacou, C. (1995). <i>Temeljna nastavna umijeća</i>. Zagreb: Educa 5. Grgin, T. (1987). <i>Školska dokimologija</i>. Školska knjiga: Zagreb 6. Desforges, C. (2001). <i>Uspješno učenje i poučavanje</i>. Educa: Zagreb 7. Jensen, E. (2003). <i>Super nastava (nastavna strategija za kvalitetnu školu i uspješno učenje)</i>. Zagreb: Educa
Napomene	-

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za pedagogiju				
Studijski program	<i>Pedagogija i Specijalna pedagogija</i>				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	METODIKA NASTAVNOG RADA				
Šifra/kod	FILPED 511	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	II ciklus	Semestar	III; zimski	Ak. godina	2023./2024. 2024./2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema preduvjeta za upis kolegija/nastavnog predmeta.				
Jezik izvođenja nastave	B/H/S jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Sandra Bjelan			
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: sandra.bjelan@pedagogijaffsa.com sandra.bjelan@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 142	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime	asist. Belma Alić Ramić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: belma.alic.ramic@ff.unsa.ba; Telefon: 033 253 142	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2		seminar: -	vježbe: 3	
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Nastavni predmet <i>Metodika nastavnog rada</i> nudi studentima sadržaje o metodici nastavnog rada u teoriji i praksi odgoja i obrazovanja, mjestu metodika nastavnog rada u odgojno-obrazovnom radu, razvijenosti pojedinih metodika nastavnog rada, trendovima u razvoju savremenih metodika nastavnog rada, specifičnostima metodike razredne nastave, nastave prirodno-matematičkog područja, nastave društvenog područja, nastave jezičko-umjetničkog područja, vjeronaučne nastave, te specifičnostima spoznaje u pojedinim nastavnim područjima i nastavnim umijećima. Također, kroz nastavni predmet će biti ponuđeni i sadržaji o suvremenim koncepcijama poučavanja i učenja.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenta sa savremenim teorijskim i praktičnim problemima metodika nastavnog rada. Studenti će sagledati specifičnost procesa učenja i poučavanja unutar različitih predmeta, specifičnost metoda i tehnika nastavnog rada, različite pristupe u organizaciji poučavanja sadržaja, učenja učenika, postizanja ishoda učenja, te različite postupke i tehnike praćenja i valorizacije. Također, cilj je upoznavanje studenata s efikasnim strategijama i modelima poučavanja i učenja u nastavi, te osposobljavanje za primjenu suvremenih koncepcija nastave.				

Ishodi učenja	<p>Nakon odslušanog sadržaja iz kolegija, realiziranih zadataka i praktične nastave, te položenog ispita student će moći/biti u stanju:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. definirati osnovne pojmove iz oblasti metodike nastavnog rada, 2. objasniti mjesto metodike nastavnog rada u teoriji i praksi odgoja i obrazovanja, 3. argumentirati interdisciplinarnu prirodu i specifičnosti metodika nastavnog rada na svim razinama obrazovanja, 4. kritički promišljati o trendovima u razvoju metodika, 5. kritički promišljati o strategijama i modelima učenja i podučavanja 6. osmisliti realizaciju nastavnog sata primjenjujući različite koncepcije nastave, 7. napisati scenarij za realizaciju pedagoške radionice, 8. demonstrirati nastavna umijeća u konkretnoj nastavnoj situaciji.
---------------	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	-
2.	Upoznavanje studenata sa obavezama i očekivanjima u okviru predmeta
3.	Metodika nastavnog rada u teoriji i praksi odgoja i obrazovanja: određenje metodika nastavnog rada Razvoj i interdisciplinarnost pojedinih metodika nastavnog rada Predrasude o metodikama i trendovi u razvoju metodika
4.	Nastava usmjerena na učenika: podučavanje i učenje u nastavi Interaktivno učenje u tandemu i malim grupama
5.	Pedagoške radionice i odjeljenska zajednica – metodičke specifičnosti
6.	Metodika razredne nastave – osnovni problemi i specifičnosti metodike razredne nastave
7.	Metodika predmetne nastave - osnovni problemi i specifičnosti metodika nastavnih predmeta jezičnog područja: maternji jezik i strani jezik
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Metodika predmetne nastave - osnovni problemi i specifičnosti metodika nastavnih predmeta prirodno-matematičkog i društvenog područja
10.	Metodika predmetne nastave - osnovni problemi i specifičnosti metodika nastavnih predmeta tjelesnog, umjetničkog i vjeronaučnog područja
11.	Specifičnosti metodika nastave u srednjoj školi i metodika visokoškolske nastave
12.	Problemsko učenje u nastavi Učenje putem rješavanja problema u nastavi

13.	Projektna nastava Učenje pomoću udžbenika, poluprogramirano i programirano učenje
14.	E-okruženje za učenje, učenje na daljinu, e-učenje
15.	Sistematizacija gradiva, evaluacija rada u semestru i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
I termin	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
II termin	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja i vježbe realiziraju se u skladu s prirodom sadržaja poučavanja i učenja. Nastavni sadržaj realizira se kroz kombinaciju frontalnog, grupnog, individualnog i individualiziranog oblika rada. Metode nastavnog rada koje se koriste u nastavnom procesu su: verbalno-tekstualne (usmeno izlaganje, razgovor i rad na tekstu), te ilustrativno-demonstrativne uz praktični rad (realizaciju nastavnih sati u osnovnim i srednjim školama, te pedagoških radionica). S obzirom na prirodu sadržaja i specifičnost nastavnog predmeta, individualni i praktični rad studenata su najčešći načini realizacije nastavnog procesa u ovom semestru.			
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:			
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
	1.	Polusemestralni ispit	20 bodova	20%
	2.	Izvođenje/realizacija nastavnog sata	25 bodova	25%
	3.	Izvođenje/realizacija pedagoške radionice	25 bodova	25%
	4.	Završni usmeni ispit/analiza realiziranih nastavnih sati i pedagoških radionica	30 bodova	30%
	Ukupno: 100 bodova			100%
	Navedene aktivnosti su predispitne aktivnosti, a predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:			
	<ul style="list-style-type: none"> • Polusemestralni ispit je obavezna aktivnost za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju (redovni, redovni-samofinansirajući i vanredni studij) koja se realizira u pismenoj formi u terminima predviđenim za polusemestralnu provjeru znanja studenata. Na polusemestralnom ispitu student može ostvariti maksimalno 20 bodova. Ova aktivnost nije 			

	<p>eliminatorsna.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izvođenje/realizacija nastavnog sata je obavezna aktivnost za sve studente bez obzira u kojem statusu studiraju (redovni, redovni-samofinansirajući i vanredni studij). Studenti će se blagovremeno, s predmetnim nastavnikom i saradnikom, dogovoriti o mjestu, vremenu i sadržaju realizacije nastavnih sati u osnovnim/srednjim školama. Ova aktivnost može biti bodovana s maksimalno 25 bodova. • Izvođenje/realizacija pedagoške radionice je obavezna aktivnost za studente u ovom semestru bez obzira u kojem statusu studiraju (redovni, redovni-samofinansirajući i vanredni studij). Studenti će se blagovremeno s predmetnim nastavnikom i saradnikom dogovoriti o realizaciji pedagoške radionice. Ova aktivnost može biti bodovana s maksimalno 25 bodova. • Završni usmeni ispit je obavezna aktivnost koja se realizira u usmenoj formi u terminima predviđenim za završnu provjeru znanja studenata. Studenti su obavezni nakon realiziranih nastavnih sati i pedagoške radionice napisati didaktičko-metodičku refleksiju koja će biti osnova za razgovor na završnom usmenom ispitu. Na završnom ispitu student može ostvariti maksimalno 30 bodova. Završni ispit je eliminatorsan.
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna (odabrana poglavlja):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Borić, E. (2013), <i>Metodika visokoškolske nastave</i>, Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera - Učiteljski fakultet u Osijeku 2. Hubijar, Z. (2010), <i>Metodika početnog čitanja i pisanja</i>, Sarajevo: Rabić 3. Bežen, A. (2008), <i>Metodika znanost o poučavanju nastavnog predmeta</i>, Učiteljski fakultet, Zagreb: Profil 4. Zan, De I. (1999), <i>Metodika nastave prirode i društva</i>, Zagreb; Školska knjiga 5. Pranjić, M. (1997), <i>Metodika vjeronaučne nastave</i>, Zagreb: Katehitički salezijanski centar 6. Liebeck, P. (1995), <i>Kako djeca uče matematiku</i>, Zagreb: Educa 7. xxx (1986), <i>Metodike u sustavu znanosti i obrazovanja</i>, Zagreb: Školske novine 8. Rosandić, D. (1986), <i>Metodika književnog odgoja i obrazovanja</i>, Zagreb, Školska knjiga 9. Ćukušić, M. i Jadrić, M. (2012), <i>e-učenje: koncept i primjena</i>, Zagreb: Školska knjiga 10. Ivić, I., Pešikan A. i Antić, S (2001), <i>Aktivno učenje - priručnik za pripremu metoda aktivnog učenja /nastave</i>, Beograd: Institut za psihologiju (str. 19-55 i 114-139) (e-izdanje: http://www.pefja.kg.ac.rs/preuzimanje/Materijali_na_nastavu/Prirucnik.pdf) 11. Furlan, I. (1990), <i>Psihologija podučavanja</i>, Zagreb: Školska knjiga (str. 18-51) 12. Muminović, H. (2000), <i>Mogućnosti efikasnijeg učenja u nastavi</i>, Sarajevo: DES (str.

	<p>117-149)</p> <p>13. Desforges, C. (2001), <i>Uspješno učenje i poučavanje</i>, Zagreb: Educa (str. 145-158)</p> <p>14. Dryden, G. i Vos, J. (2001), <i>Revolucija u učenju</i>, Zagreb: Educa (str. 297-341; 401-435)</p> <p>15. Jensen, E. (2003), <i>Super nastava (nastavne strategije za kvalitetnu školu i uspješno učenje)</i>, Educa, Zagreb (str. 131-145; 183-197; 221-235)</p> <p>16. Klippert, H. (2001), <i>Kako uspješno učiti u timu</i>, Zagreb: Educa (str. 22-44)</p> <p>17. XXX (1984), <i>Problemsko učenje u nastavi</i>, Zbrnik radova, Loznica (str. 32-35)</p> <p>18. Krkljuš, S. (1977), <i>Učenje putem otkrića</i>, Novi Sad: Radnički univerzitet (str. 33-45; 128-129)</p> <p><i>Dodatna i preporučena (odabrana poglavlja):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mattes, W. (2007), <i>Rutinski planirati – učinkovito poučavati</i>, Zagreb: Naklada Ljevak 2. Milijević, S. (2005), <i>Osnovni problemi metodike univerzitetske nastave</i>, u: Inovacije u univerzitetskoj nastavi, Banja Luka 3. Terhart, E. (2001), <i>Metode poučavanja i učenja</i>, Zagreb: Educa 4. Killen, R. (2005), <i>Effective teaching strategies: Lessons from Research and Practice</i>, Australija: Viktorija (prijevod Magdalene i Milana Živkovića: Rješavanje problema kao nastavna strategija) (str. 176-193) 5. Kiryacou, K. (1995), <i>Temeljna nastavna umijeća</i>, Zagreb: Educa 6. Matijević, M. i Radovanović, D. (2011), <i>Nastava usmjerena na učenika</i>, Zagreb: Školske novine (str. 153-174) 7. Grgurić, N. Jakubin, M. (1996), <i>Vizuelno-likovni odgoj i obrazovanje</i>, Zagreb: Educa 8. Jurić, V. (1986), <i>Struktuiranje integralne metodike prirodno-znanstvenog područja</i> 9. Muradbegović, M. (1968), <i>Kompleksni i monografski postupak u početnom čitanju</i>, Beograd: Zavod za izdavanje udžbenika SR Srbije 10. Pedagoška periodika i časopisi 11. Odabrani radovi iz stručnih i znanstvenih časopisa 12. Materijali s nastave
Napomene	<p>Tokom III semestra, studenti će u okviru nastavnog predmeta <i>Metodika nastavnog rada</i> realizirati <i>Praktičnu nastavu</i> u ukupnom opterećenju od 3 ECTS (smjer Pedagogija) i 0,5 ECTS (smjer Specijalna pedagogija).</p> <p>Praktična nastava predstavlja vrlo značajan dio pripreme i osposobljavanja studenata za obavljanje poslova definiranih Nastavnim planom i programom. O načinu realizacije <i>Praktične nastave</i> studenti će biti blagovremeno informirani.</p>

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za pedagogiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Opća pedagogija				
Šifra/kod	FIL PED 141	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	I	Semestar	II	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr. Dženeta Camović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 160 E-mail: dzeneta.camovic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-167	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	Doc. dr. Edina Nikšić Rebihić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 101 E-mail: edina.niksic.rebihic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-139	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
	Ime i prezime	Belma Alić Ramić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 104/II E-mail: belma.alic.ramic@ff.unsa.ba alic.belma@hotmail.com Telefon: 033/253-142	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2 seminar 1 vježbe 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Kolegij problematizira ključna pitanja opće pedagogije i potiče na promišljanje o njenim teorijskim i praktičnim aspektima. Pruža uvid u osnovne karakteristike teorija odgoja i obrazovanja te analizu temeljnih pedagoških pojmova.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru nastavnih sadržaja poticati kritičko mišljenje, razumijevanje i samostalno promišljanje o teoretskim i praktičnim aspektima opće pedagogije.				
Ishodi učenja	Nakon odslušanog kolegija student će moći: - Definirati temeljne pojmove i razumjeti različita shvaćanja pedagogije kao znanosti;				

	<ul style="list-style-type: none"> - Analizirati antropologijske i strukturne odrednice odgoja; - Kritički promišljati i raspravljati o osnovnim pedagoškim koncepcijama; - Razumjeti značenje pedagoških teorija za djelovanje u pedagoškoj praksi; - Analizirati i uporediti pojmovnu osnovu različitih teorija odgojne znanosti
Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Uvod u osnove kolegija – ciljevi nastave i način realizacije
2.	Terminološko i predmetno diferenciranje znanosti o odgoju
3.	Eksplikacija pedagoških pojmova
4.	Fenomen odgoja
5.	Opća teorija odgoja Wolfganga Sunkela
6.	Pedagoški odnos
7.	Priprema za polusemestralni ispit
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Kontekstualno razumijevanje odgoja
10.	Znanost o odgoju kao normativna disciplina
11.	Znanost o odgoju kao empirijska znanost o ponašanju
12.	Znanost o odgoju kao hermeneutička disciplina
13.	Znanost o odgoju na osnovu teorije sistema
14.	Znanstveno-teorijska rasprava o »pravoj znanosti«
15.	Evaluacija i potpisi
	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Metode izvođenja nastave:	U nastavnom procesu kombinirat će se različite metode i oblici rada u skladu sa sadržajem kolegija. Metode: metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, metoda kooperativnog učenja, itd. Oblici: frontalni, grupni, rad u paru, individualni rad i individualizirani.																								
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja: <table border="1" data-bbox="422 638 1396 952"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Pedagoški pojmovnik</td> <td></td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Referat/izlaganje</td> <td></td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td></td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td></td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno:</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: redovnim dolaskom i aktivnim učešćem u nastavi, izvršavanjem predviđenih aktivnosti (pedagoški pojmovnik, referat/izlaganje) u planiranim vremenskim okvirima te pristupanjem redovnim ispitnim terminima.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pedagoški pojmovnik		10%	2.	Referat/izlaganje		10%	3.	Polusemestralni ispit		40%	4.	Završni ispit		40%	Ukupno:			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Pedagoški pojmovnik		10%																						
2.	Referat/izlaganje		10%																						
3.	Polusemestralni ispit		40%																						
4.	Završni ispit		40%																						
Ukupno:			100%																						
Literatura²:	Obavezna: <ol style="list-style-type: none"> Bašić, S. (2015). Svrha i osnovna obilježja pedagoškog odnosa U: Opić, S.; Bilić, V.; Jurčić, M. (ur). <i>Odgoj u školi</i>. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Gudjons, H. (1994). <i>Pedagogija: temeljna znanja</i>. Zagreb: Educa. Konig, E. & Zedler, P. (2001). <i>Teorije znanosti o odgoju</i>. Zagreb: Educa. Palekčić, M. (2015). <i>Pedagogijska teorijska perspektiva</i>. Zagreb: Erudita. Dopunska: <ol style="list-style-type: none"> Bašić, S. (1994). <u>Cilj odgoja u strukturi pedagoškog polja</u> // <i>Napredak : časopis za pedagogijsku teoriju i praksu</i>, 135 (1994), 3; 334-341 Bašić, S. (1995). <u>Pokušaj konceptualizacije pojma "cilj odgoja"</u> // <i>Theleme : časopis za istraživanje edukacije i kulture</i>, 41 (1995), 1-4; 1-14 Bratanić, M. (1993). <i>Mikropedagogija-interakcijsko-komunikacijski aspekt odgoja</i>. Zagreb: Školska knjiga. Hentig, H. (2008). <i>Što je obrazovanje?</i>. Zagreb: Educa Juka, S., Musić, I. Buntić, M. (2007) <i>Prema filozofiji odgoja</i>, Mostar: Filozofski fakultet Sveučilišta u Mostaru Lenzen, Dieter (2002). <i>Vodič za studij znanosti o odgoju</i>. Zagreb: Tipotisak. Pastuović, N. (1999). <i>Edukologija</i>. Zagreb: Znamen. 																								

¹ Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	8. Vujčić, V. (2013). <i>Opća pedagogija: novi pristup znanosti o odgoju</i> . Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni zbor
--	---

Marta Čunović

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za pedagogiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Socijalna pedagogija				
Šifra/kod	FIL PED 348	Status (obavezni)	obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	I	Semestar	VI	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Opća pedagogija				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr. Dženeta Camović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 160/III E-mail:dzeneta.camovic@pedagogijaffsa.com Telefon: 033/253/167	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	v.asist. Amina Smajović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 101/II E-mail:amina.smajovic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-139	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja 2; seminar /; vježbe 2;				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Studenti će se u toku kolegija upoznati sa terminologijom, teorijama i konceptima socijalne pedagogije te različitim oblicima društveno neprihvatljivog i problematičnog ponašanja djece i mladih. Kroz pojedine sadržaje, studenti će imati priliku promišljati o odgoju u otežanim okolnostima kao i rizicima različitih socijalnih odnosa koji smanjuju životne šanse djece.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Proučavanje socijalnog konteksta odgoja te razumijevanje društvene uvjetovanosti pedagoških pojava i problema u ponašanju.				
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none">• Razumjeti temeljna znanja o socijalnoj pedagogiji kao naučnoj disciplini.• Razumjeti i objasniti uticaj socijalnog okruženja na životne šanse pojedinca kroz faktore rizika i zaštite.• Analizirati i objasniti efekte izloženosti različitim roditeljskim ponašanjima i rizičnim odnosima u porodici.• Svjesnost i senzibiliziranost za pedagoški odnos: ja vrijedim – ti vrijediš, kroz implikacije na nepoželjan odnos prema djeci (posebno rane dobi).				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod u osnove kolegija – ciljevi nastave i način realizacije
2.	Razvoj socijalne pedagogije
3.	Socijalna pedagogija kao naučna disciplina
4.	Teorije socijalne pedagogije/ Etiološke teorije problema u ponašanju
5.	Dobrobit i prava djece
6.	Zlostavljanje i zapuštanje djece kao fenomen maltretiranja
7.	Nenasilni odgoj djece
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Hraniteljstvo – razvijanje potencijala djeteta u porodičnom okruženju „Vjeverice u obitelji medvjeda“
10.	Vršnjački odnosi i nasilje među vršnjacima – oblici i obilježja
11.	Faktori rizika i zaštite u vršnjačkom nasilju
12.	Različite uloge djece u vršnjačkom nasilju i posljedice vršnjačkog nasilja
13.	Problemi u ponašanju djece – rano prepoznavanje i prevencija
14.	Rizična ponašanja djece i mladih – ovisnosti u školskom okruženju
15.	Evaluacija i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	U nastavnom procesu kombinirat će se različite metode i oblici rada u skladu sa sadržajem kolegija.																												
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="443 483 1401 853"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost i inicijativa</td> <td>5</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prezentacija</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>45</td> <td>45</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Integralni ispit</td> <td>85</td> <td>85</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Bodovi pod rednim brojem 1. i 2. mogu se ostvariti do kraja 15. sedmice nastave, te se isti naknadno ne mogu nadoknaditi/kompenzirati.</p> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivno čitanje i istraživanje relevantnih sadržaja čime se ostvaruje preduvjet za samoinicijativnu vlastitu prezentaciju ili grupnu diskusiju; • Mapiranje ključnih termina iz socijalne pedagogije kroz izradu pojmovnika; • Pristupanje parcijalnom i završnom/integralnom ispitu, koji će obuhvatati sadržaje realizirane u toku semestra. 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost i inicijativa	5	5	2.	Prezentacija	10	10	3.	Polusemestralni ispit	40	40	4.	Završni ispit	45	45	5.	Integralni ispit	85	85	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Aktivnost i inicijativa	5	5																										
2.	Prezentacija	10	10																										
3.	Polusemestralni ispit	40	40																										
4.	Završni ispit	45	45																										
5.	Integralni ispit	85	85																										
Ukupno: 100 bodova			100%																										
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																												
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bouillet, D. i Uzelac S. (2007). <i>Osnove socijalne pedagogije</i>. Zagreb: Školska knjiga. 2. Bilić, V. i Zloković, J. (2004). <i>Fenomen maltretiranja djece: prepoznavanje i oblici pomoći obitelji i školi</i>. Zagreb: Naklada Ljevak. 3. Bilić, V. (2018). <i>Nove perspektive, izazovi i pristupi nasilju među vršnjacima</i>. Zagreb: Obrazovni izazovi i Učiteljski fakultet u Zagrebu. 4. Pećnik, N. (2006). <i>Međugeneracijski prijenos zlostavljanja djece</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap. 5. Materijal sa nastave. 																												

	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bilić, V. i Bašić, S. (2016). <i>Odnosi u školi: prilozi za pedagogiju odnosa</i>. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. 2. Cooper, S. (2009). <i>Braniti se riječima: kako poučiti djecu umijeću verbalne samoobrane</i>. Buševac: Ostvarenje. 3. Daly, M. (2008). <i>Roditeljstvo u suvremenoj Europi</i>. Zagreb: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti 4. Olweus, D. (1998). <i>Nasilje među djecom u školi</i>. Zagreb: Školska knjiga. 5. Zloković, J. (2014). <i>Obiteljski diskurs u kontekstu nasilja maloljetne djece nad roditeljima</i>. Rijeka: Filozofski fakultet.
Napomene	<p>Studenti su dužni obaviti praktičnu nastavu (1 ECTS), prema uputama koje će se dati na početku semestra.</p>

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za pedagogiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Odabrane teme iz pedagogije ranog djetinjstva				
Šifra/kod	FIL PED 505	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	3
Ciklus studija	II	Semestar	III	Ak. godina	2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr. Dženeta Camović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 160 E-mail: dzeneta.camovic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-167	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 1 seminar vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Kolegij problematizira dva ključna konstrukta „dijete“ i „djetinjstvo“, kroz različite teorijske pristupe. U fokusu je konceptualizacija nove(stare) slike djeteta i odrastanja u današnjim promjenjivim uslovima. Odabrane teme omogućavaju uvid u savremena istraživanja i koncipiranja ranog odgoja u dva temeljna mikrosistema (porodici i vrtiću) i njihovoj prekograničnoj saradnji sa školom.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Proučavanje i dublje razumijevanje djeteta i djetinjstva iz različitih perspektiva.				
Ishodi učenja	Nakon odslušanog kolegija student će moći: <ul style="list-style-type: none">- Diskutirati o ranom djetinjstvu iz različitih perspektiva- Kritički promišljati o različitim paradigmama ranog odgoja u porodici i vrtiću- Elaborirati potencijal prekogranične saradnje vrtića i škole, kao mjesta spajanja resursa i zajedničkog učenja- Analizirati različite funkcije pedagoške dokumentacije s ciljem boljeg razumijevanja djeteta i djetinjstva- Razumjeti ulogu i funkciju refleksivnog profesionalizma i participativne prakse odgojno obrazovne ustanove- Diskutirati o polju djelovanja pedagoga usmjerenog na profesionalni razvoj praktičara i prakse- Razumjeti osnovne principe Reggio pristupa u radu sa djecom te kreirati mini atelje				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Uvod u osnove kolegija – ciljevi nastave i način realizacije
2.	Različite perspektive o ranom djetinjstvu – pedagoške slike djeteta i djetinjstva
3.	Višestruki pokazatelji o ranom djetinjstvu u BiH
4.	Razvojna perspektiva ranog djetinjstva i roditeljstva
5.	Diskurs roditeljske uključenosti u dječiji razvoj i učenje
6.	Tranzicija djece – ekološki prelazi u ranom djetinjstvu
7.	Različiti pogledi na dijete i djetinjstvo – mozaički pristup
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Pedagoška dokumentacija – pedagogija slušanja i razumijevanja djece
10.	Pedagoška dokumentacija - reflektivni profesionalizam i participativna praksa odgojno-obrazovne ustanove
11.	Polja djelovanja pedagoga – vode usmjerenog razvoja praktičara i prakse
12.	Reggio pristup u odgoju djece
13.	Reggio atelje – mjesto gdje se spajaju ruke i misao
14.	Reggio provokacije
15.	Evaluacija i potpisi
	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja

nastave (oblici i metode)	U nastavnom procesu kombinirat će se različite metode i oblici rada u skladu sa sadržajem kolegija.																												
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prisustvo</td> <td>5</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost u toku semestra (u okviru 7. i 14. sedmice nastave)</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusestrialni ispit</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>45</td> <td>45</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Integralni ispit</td> <td>85</td> <td>85</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisustvo	5	5	2.	Aktivnost u toku semestra (u okviru 7. i 14. sedmice nastave)	10	10	3.	Polusestrialni ispit	40	40	4.	Završni ispit	45	45	5.	Integralni ispit	85	85	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Prisustvo	5	5																										
2.	Aktivnost u toku semestra (u okviru 7. i 14. sedmice nastave)	10	10																										
3.	Polusestrialni ispit	40	40																										
4.	Završni ispit	45	45																										
5.	Integralni ispit	85	85																										
Ukupno: 100 bodova			100%																										
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																												
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Bašić, S. (2011). (Nova) slika djeteta u pedagogiji djetinjstva. U: D. Maleš (ur.), <i>Nove paradigme ranoga odgoja</i> (pp. 125-152). Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Camović, Dž. (2021). <i>Razvojna perspektiva ranog djetinjstva i roditeljstva: poticajno porodično okruženje i razvoj djeteta u ranom djetinjstvu</i>. Sarajevo: Perfecta. Camović, D., Bećirović-Karabegović, J. (2022). Educational quality of early childhood education in Bosnia and Herzegovina. <i>European Journal of Educational Research</i>, 11(4), 1923-1936. Camović, Dž. (2023). Transition of children from kindergarten to primary school - experiences of preschool educators from Bosnia and Herzegovina. <i>Journal of contemporary educational studies: Sodobna pedagogika</i>. 74(1), 144-170. Slunjski, E. (2019). <i>Izvan okvira 4, Mudrost vođenja: prikaz istraživanja i alati razvoja prakse vođenja</i>. Zagreb: Element. Slunjski, E. (2020). <i>Izvan okvira 5: pedagoška dokumentacija procesa</i> 																												

	<p><i>učenja djece i odraslih kao alat razvoja kurikuluma.</i> Zagreb: Element.</p> <p>7. Slunjski, E. (2022). <i>Što nas uči Reggio?</i> Zagreb: Element.</p> <p>8. Visković, I., Višnjić Jevtić, A. (2019). <i>Je li važnije putovati ili stići!</i> Postupci prijelaza djece iz obitelji u odgojno-obrazovne institucije. Zagreb: Alfa.</p> <p>9. Woodhead, Martin (2006). <i>Changing perspectives on early childhood: theory, research and policy.</i> International Journal of Equity and Innovation in Early Childhood, 4(2) pp. 1–43./Vudhed, M. (2012). <i>Različite perspektive o ranom djetinjstvu: teorija, istraživanje i politika.</i> Beograd: Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta u Beogradu.</p>
	<p><i>Dodatna</i></p> <p>1. Honore C. (2009). <i>Pod pritiskom: spašavanje djece od kulture hiperroditeljstva.</i> Zagreb: Algoritam</p> <p>2. Lillejord, S., Børte, K., Halvorsrud, K., Ruud, E. i Freyr, T. (2017). <i>Transition from kindergarten to school: A systematic review.</i> Oslo: Knowledge Centre for Education.</p> <p>3. Maleš, D. (2011). <i>Nove paradigme ranoga odgoja.</i> Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.</p> <p>4. Slatina, M. (2023). <i>O pedagogiji čovjeka: Od čovjeka kao bića učenja do učećeg društva.</i> Bužim: Ilum.</p>
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija/ Odsjek za bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost / Odsjek za književnosti naroda BiH / Odsjek za romanistiku / Odsjek za slavenske jezike i književnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Pedagogija 1				
Šifra/kod	FIL PED 203	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	2
Ciklus studija	I ciklus	Semestar	III (treći)	Ak.godina	2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema preduvjeta za upis predmeta.				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Doc. dr. Edina Nikšić Rebihić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 101/II E- mail:edina.niksic.rebihic@ff.unsa.ba edina.niksic.rebihic@gmail.com Telefon: +387 33 253 139		Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija
Saradnik	Ime i prezime	/			
	Kontakt podaci		Termin konsultacija		
Tjedni broj kontakt sati	Predavanja: <u>1</u> seminar: <u>0</u> vježbe: <u>1</u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Studenti će se u toku kolegija upoznati sa sadržajima o suvremenim društvenim prilikama i prostoru odgojno-obrazovnog rada. Kratki osvrt na historiju pedagogije i školstva. Pedagogija i druge znanosti. Osnovni pedagoški pojmovi. Obiteljski i školski odgojni rad. Nastavnik i refleksivna pedagogija. Posebna poglavlja iz inkluzije u odgojno-obrazovnom radu.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je da studenti steknu opće znanje iz Pedagogije (terminologija, specifične činjenice koje se odnose na odgojno-obrazovnu djelatnost, pedagoške konvencije, znanje principa i generalizacija u odgojnom radu). Razumjeti teorijske i praktične probleme odgojne djelatnosti u različitim socijalnim kontekstima (obitelj, škola, društvena zajednica...). Razumjeti suvremene tokove refleksivne pedagogije. Analizirati značaj pedagoških teorijskih spoznaja na osobnoj i socijalnoj razini. Ojačati funkcije pažnje u prepoznavanju pedagoških problema. Osvijestiti vrijednosti i stavove u oblasti inkluzivnog odgojno-obrazovnog rada.				
Ishodi učenja	Nakon izvršavanja programom predviđenih obveza i položenog ispita, studenti će moći: <ol style="list-style-type: none"> 1. Definirati temeljne pedagoške pojmove 2. Razumjeti odnos pedagoške teorije i pedagoške prakse 3. Usvojiti znanja i spoznaje o odnosu odgoja i obrazovanja u različitim odgojno – obrazovnim situacijama 				

4. Analizirati značaj pedagoških teorijskih spoznaja na osobnoj i socijalnoj razini
5. Kritički razmotriti pitanja suvremenog odgoja i obrazovanja

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje studenata o očekivanjima i obavezama u okviru predmeta
2.	Pedagogija znanost o odgoju, predmet, zadaci i ciljevi pedagoške znanosti
3.	Historijski razvoj pedagoške misli
4.	Odgoj – temeljna polazišta
5.	Moć i granice odgojnog djelovanja Ciljevi, sadržaji i područja odgoja
6.	Tri aspekta odgoja
7.	Interakcijsko – komunikacijski aspekt odgoja Komunikacija u odgoju i obrazovanju
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Pedagoška umijeća nastavnika
10.	“Obrazovanje za sve” Inkluzija u bosanskohercegovačkom društvu
11.	Stručno usavršavanje nastavnika za inkluzivno obrazovanje
12.	Prezentacija odabrane teme – diskusija i rad u grupama
13.	Prihvatanje različitosti
14.	Priče o stvaranju škola po mjeri djeteta
15.	Povratak očekivanjima, evaluacija i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	S obzirom na sadržaj nastavnog predmeta, nastava je interaktivnog karaktera. Oblici rada koji se primjenjuju su: frontalni, grupni, individualni i individualizirani. Metode nastavnog rada su verbalno – tekstualne i ilustrativno – demonstrativne uz primjenu kreativnih tehnika učenja i podučavanja.																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="416 555 1425 840"> <thead> <tr> <th>Red br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prezentacija teme</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Polusestrialna provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>45</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Ukupno bodova</td> <td>100</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prezentacija teme je zadatak koji je obavezan za sve studente i nosi 15 bodova. Studenti će u grupi predstaviti jednu temu po izboru. O temama i načinu prezentacije studenti će biti obavješteni na prvom susretu. Uputa za izradu zadatka bit će dostupna studentima na platformi BISER. • Polusestrialni i završni ispiti obuhvatit će sadržaje realizirane tokom cijelog semestra. Parcijalni ispit nosi 40 bodova, a završni ispit 45 bodova. <p>Napomena: Svi studenti su dužni ispuniti sve navedene zadatke.</p>	Red br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prezentacija teme	15	15%	2.	Polusestrialna provjera znanja	40	40%	3.	Završni ispit	45	45%		Ukupno bodova	100	100%
Red br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Prezentacija teme	15	15%																		
2.	Polusestrialna provjera znanja	40	40%																		
3.	Završni ispit	45	45%																		
	Ukupno bodova	100	100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sustavom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili s neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, s ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, s primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uvjete, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uvjete, manje od 55 bodova.</p>																				
	<p><i>Obavezna literatura (odabrana poglavlja)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lenzen, D. (2002), <i>Vodič za studij znanosti o odgoju</i>. Zagreb: Educa 2. Gudjons, H. (1994), <i>Pedagogija -temeljna znanja</i>, Zagreb: Educa 3. Milat, J. (2005), <i>Pedagogija-teorija osposobljavanja</i>, Zagreb: Školska knjiga 4. Čilić, A. i dr. (2009), <i>Priče o stvaranju škola po mjeri djeteta</i>; UNICEF BiH i COI; Internet izvor: https://www.unicef.org/bih/ba/prelom_bos_web1.pdf <p><i>Dodatna i preporučena literatura:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mijatović, A. i drugi (1999), <i>Osnove suvremne pedagogije</i>; Zagreb:Educa 2. Glasser, W. (1999), <i>Nastavnik u kvalitetnoj školi</i>, Zagreb, Educa 3. Zbornik radova: <i>Inkluzija u školstvu Bosne i Hercegovine</i> (2003). Sarajevo: TEPD i Filozofski fakultet <p>Shodno potrebama nastavnog procesa studenti će se upućivati na druge dostupne relevantne izvore.</p>																				
Napomene																					

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za pedagogiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Pedagogija i školstvo u bosanskohercegovačkoj periodici				
Šifra/kod	FIL PED 253	Status (obavezni ili izborni)	I	ECTS	3
Ciklus studija	I	Semestar	III (TREĆI)	Ak. godina	2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	-				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Doc. dr. Edina Nikšić Rebihić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 101 E- mail: edina.niksic.rebihic@ff.unsa.ba edina.niksic.rebihic@gmail.com Telefon: +387 33 253 139	Termin konsultacija	Prema rasporedu konzultacija	
Saradnik	Ime i prezime	/			
	Kontakt podaci		Termin konsultacija	Prema rasporedu konzultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja <u> 1 </u> ; seminar <u> </u> ; vježbe <u> 1 </u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<ul style="list-style-type: none">○ Doprinos kulturno-prosvjetnih društava i njihovih glasila na razvitak odgoja i obrazovanja u BiH○ Odgojni prilozi u bh periodici○ Pedagoški časopisi i listovi,○ Uloga istaknutih pedagoga i učitelja kroz povijest u bh periodici○ Istaknuti pedagoški pisci				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studente s bogatstvom arhivske građe koja svjedoči o školstvu, odgoju i obrazovanju BiH; istaknuti ulogu i značaj učitelja i pedagoga za razvoj pedagoške misli u BiH. Predočiti važnost pokretanje pedagoških časopisa.				
Ishodi učenja	Nakon izvršavanja programom predviđenih obveza i položenog ispita, student će moći: <ul style="list-style-type: none">○ Analizirati odgojno-obrazovne teme u BiH periodici○ Kritički promišljati i raspravljati o osnovnim pedagoškim idejama kroz povijest u bh periodici○ Pratiti razvoj pedagoške misli u BiH○ Samostalno provoditi istraživanja o povijesti školstva koristeći arhivsku građu				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
1.	Uvod u osnove kolegija – ciljevi nastave i način realizacije
2.	Predmet proučavanja povijesti školstva i pedagogije Metodologija povijesnih istraživanja
3.	Pedagoški rad kulturno-prosvjetnih društava Doprinos kulturno-prosvjetnih društava i njihovih glasila na razvitak odgoja i obrazovanja u BiH
4.	Upoznavanje s bosanskohercegovačkom periodikom Odnos periodike i pedagogije
5.	Pedagoški časopisi i listovi Behar, Bosanska vila, Bošnjak, Gajret, Glasnik Zemaljskog muzeja u <i>Bosni i Hercegovini</i> , Nada, Napredak, Narodna uzdanica, Naša škola, Novi Behar, Novi Čovjek, Porodica i dijete, Prosvjetni list, Sarajevski list, Školski vjesnik, Uzgajatelj, Zora, itd.
6.	Rad na analizi članaka iz časopisa
7.	Uloga istaknutih pedagoga i učitelja kroz povijest u bh periodici
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Prilozi o školstvu u BiH u osmanskom periodu
10.	Školovanje u doba Austro-Ugarske
11.	Odgojno-obrazovni prilozi između dva svjetska rata
12.	Odgojno-obrazovni prilozi za vrijeme Jugoslavije
13.	Ideje reformne pedagogije u djelovanju Miljenka Vidovića u Bosni i Hercegovini Pedagogijska perspektiva Saliha Ljubunčića
14.	Specijalno školstvo u BiH
15.	Sistematizacija gradiva i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
	Završni ispiti za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<p>Način realizacije nastavnog procesa (predavanja i vježbe) u skladu je s prirodom sadržaja poučavanja i učenja, strukturom i obimom nastavne jedinice.</p> <p>Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru, individualni i individualizirani oblik rad.</p> <p>Metode: verbalno-tekstualne (usmeno izlaganje, razgovor i rad na tekstu)</p>																				
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="443 495 1401 719"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Praktični zadatak</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Istraživački rad</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right;">Ukupno:</td> <td>100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • U okviru kolegija za sve studente (redovne i vanredne) predviđen je praktični zadatak koji nosi 30 bodova. Uputa za izradu zadatka bit će dostupna studentima na platformi BISER. • Istraživački rad je obavezan za sve studente (redovne i vanredne) i nosi 40 bodova. Istraživački rad studenti predaju u 12. sedmici. Uputa za izradu zadatka bit će dostupna studentima na platformi BISER. • Završni ispit obuhvatit će sadržaje realizirane tokom semestra i nosi 30 bodova. <p>Napomena: Svi studenti su dužni ispuniti sve navedene zadatke.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Praktični zadatak	30	30%	2.	Istraživački rad	40	40%	3.	Završni ispit	30	30%	Ukupno:		100 bodova	100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Praktični zadatak	30	30%																		
2.	Istraživački rad	40	40%																		
3.	Završni ispit	30	30%																		
Ukupno:		100 bodova	100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vjednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili s neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, s ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, s primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uvjete, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uvjete, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura	<p>Obavezna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bevanda, M. (2001) <i>Pedagoška misao u Bosni i Hercegovini od 1918. do 1941.</i> Zenica: Dom štampe. 2. Kasumović, I. (1999). <i>Školstvo i obrazovanje u Bosanskom ejaletu za vrijeme osmanske uprave.</i> Mostar: Islamski kulturni centar. 3. Papić, M. (1972) <i>Školstvo u Bosni i Hercegovini za vrijeme austro-ugarske okupacije: (1878-1918).</i> Sarajevo: Veselin Masleša. 4. Šušnjara, S. (2013) <i>Specijalno školstvo u Bosni i Hercegovini od 1958. do</i> 																				

1990., Zagreb-Sarajevo: Synopsis.

5. Listovi: Behar, Bosanska vila, Bošnjak, Gajret, Glasnik Zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini, Nada, Napredak, Narodna uzdanica, Naša škola, Novi Behar, Novi Čovjek, Osvit, Porodica i dijete, Prosvjetni list, Školski vjesnik, Uzgajatelj, Zora, itd.

Dodatna

1. Batinić, Š., Radeka I., Šušnjara, S. (2016) Today, as I become a Pioneer...: education in the spirit of socialism. *Historia Scholastica* 1, 29-41.
2. Ćorić, B. (1978). *Nada: 1895-1903. 2, Bibliografija*, Sarajevo: Svjetlost.
3. Đuričković, D. (1975). *Bosanska vila 1885-1914. 2, Bibliografija, I*, Sarajevo: Svjetlost.
4. Kantardžić, A. (2007). *Bibliografija Novog Behara*, Sarajevo: Gazi Husrevbegova biblioteka
5. Kemura I. (1971). *Bibliografija: [radova objavljenih u kalendaru "Gajret" i "Narodna uzdanica": (separat iz Glasnika VIS-a 1969 - 1971., Sarajevo: Vrhovno Islamsko starješinstvo u SFRJ.*
6. Majstorović Milić, R. (1936) "*Učiteljeva" bibliografija za pedeset godina njegovog izlaza*nja, Beograd: Jugoslovensko učiteljsko udruženje.
7. Martinović, D. J. (1979). *Prosvjeta: 1889-1901 bibliografija*, Cetinje: Centralna narodna biblioteka SR Crne Gore "Đurđe Crnojević"
8. Nikšić Rebihić, E. (2016). Odgojno-obrazovni prilozi u časopisu Novi Behar 1939-1945. godine, *CONTEXT*, 3.1. 67-88. Dostupno na: <http://cns.ba/context-en/>
9. Nikšić Rebihić, E. (2016). Pedagoška misao u časopisu Novi čovjek, *Godišnjak*, Sarajevo: BZK Preporod. str. 554-576. Dostupno na: <http://preporod.ba/projekti-i-izdanja/godisnjak/>
10. Nikšić Rebihić, E. (2017). Prilozi o školstvu u časopisu Gajret 1939-1941. godine, *CONTEXT*, 4.2. 29-52 Dostupno na: <http://cns.ba/context-en/>
11. Šušnjara, S. (2017). Ideje reformne pedagogije u djelovanju Miljenka Vidovića u Bosni i Hercegovini, *Acta Iadertina*.
12. Sto godina učiteljstva u BiH, *Zbornik radova*; Sarajevo: V. Masleša. (1989)
13. Šušnjara, S. (2011) Školovanje ženske djece u vrijeme Osmanske okupacije, 1463-1878, *Školski vjesnik* br.4.
14. Šušnjara, S. (2013) Učiteljstvo u Bosni i Hercegovini za vrijeme Austro-Ugarske, *Anali za povijest odgoja*, vol.12, Hrvatski školski muzej, 55-74
15. Šušnjara, S. (2014) Školovanje ženske djece u Bosni i Hercegovini u doba Austro-Ugarske, *Napredak*.
16. Šušnjara, S. (2016) *Iskoraci u školstvu u vrijeme Austro-Ugarske Monarhije*, Zbornik radova s konferencije Odsjeka za Pedagogiju, Sarajevo
17. Šušnjara, S. (2016) Pedagogy of Bosnia and Herzegovina between past and future. *Journal of Contemporary Educational Studies*, no. 3, 86-103.
18. Šušnjara, S. (2018) Vidovićeva škola za odrasle, prosvjetni fenomen u Bosni i Hercegovini između dva svjetska rata. *Zbornik radova konferencije u Konjicu*
19. Šušnjara, S. (2018) Schooling of girls in Bosnia and Herzegovina during the Austrian-Hungarian Empire (1878-1918). In: *Women's Education in Southern Europe: Historical perspective (19th-20th centuries)*, Vol.II, ed.A.Cagnolati and A.F.Canales Serrano
20. Šušnjara, S. (2018) Bosna i Hercegovina – djeca migranti u razdoblju 1958-1990. *Napredak* vol. 159, br.3, 363-372.

	<p>21. Šušnjara, S. (2018) A school for adults, a Balkan educational phenomenon organized in Bosnia and Herzegovina between the two World Wars, <i>Rivista di Storia dell'Educazione</i>, vol.1, 331-342.</p> <p>22. Šušnjara, S. (2019) I one su bile tu: lice i naličje ženskog obrazovanja do 1940. godine, <i>Zbornik Naučne/Znanstvene konferencije Bosanskohercegovačke naučnice/znanstvenice i njihov istraživački rad</i>, Mostar</p> <p>23. Materijal s nastave.</p>
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za pedagogiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Opća povijest pedagogije i školstva				
Šifra/kod	FIL PED 216	Status (obavezni ili izborni)	O	ECTS	5
Ciklus studija	I	Semestar	IV	Ak. godina	2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	-				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Doc. dr. Edina Nikšić Rebihić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 101/II E- mail: edina.niksic.rebihic@ff.unsa.ba Edina.niksic.rebihic@gmail.com Telefon: +387 33 253 139	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	/			
	Kontakt podaci		Termin konsultacija		
Tjedni broj kontakt sati	predavanja <u>2</u> ; seminar _____; vježbe <u>2</u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Opći pregled razvoja odgoja i obrazovanja (pismenost u prvim civilizacijama; odgoj i obrazovanje u grčkima polisima (Sparta i Atena); odgoj i obrazovanje u Rimu; obrazovna ideja i praksa srednjeg vijeka; ideje humanizma i renesanse; istaknuti pedagozi i njihova djela; obrazovne ideje u novom vijeku). Odgoj i obrazovanje u 19.stoljeću; glavni reformni pokreti u 20. stoljeću u Europi i USA				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studente s nastankom pismenosti, začecima školstva, odgoja i obrazovanja; predstaviti istaknute znanstvenike, pedagoge od najstarijeg doba (stare civilizacije) do naših dana. Prikazati brojna, raznolika stajališta, ideje, škole, reformske pokrete, kao i društvene, socijalne i kulturne uvjete u kojima se razvijala pedagogija, stvarana pedagoška djela, te predstaviti čuvene pedagoge. Upoznati studente s bogatom svjetskom baštinom s područja školstva i pedagogije.				
Ishodi učenja	Nakon izvršavanja programom predviđenih obveza i položenog ispita, studenti će moći: -imenovati temeljne ideje o odgoju i obrazovanju kroz različite vremenske epohe -klasificirati povijesna razdoblja -objasniti utjecaj kulturnih, gospodarskih, društveno-političkih prilika koje u pojedinim društvenim razdobljima utječu na razvoj odgoja i obrazovanja -analizirati različite pristupe školstvu kroz povijest -uspoređivati pedagoška postignuća -vrednovati odgojne stavove antičkih filozofa -razviti kritički odnos prema prošlosti i sadašnjosti.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Uvod u osnove kolegija – ciljevi nastave i način realizacije. Predmet proučavanja Povijesti školstva i pedagogije.
2.	Odgaj i obrazovanje u robovlasničkom društvu (Sparta, Atena)
3.	Pedagoški rad i pedagoški pogledi grčkih filozofa
4.	Rim, vrste škola u starom Rimu, Quintilian
5.	Školstvo u srednjem vijeku
6.	Humanizam i renesansa – novi pristupi školstvu. Predstavnic
7.	Jan Amos Komenski i njegov pedagoški doprinos
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Buržoaska pedagogija i odgoj u 17. I 18.stoljeću - John Locke - Jean Jaques Rousseau
10.	Školstvo u 19. I 20. Stoljeću - Johann Heinrich Pestalozzi
11.	Johan Friedrich Herbart – utemeljitelj pedagogije kao znanosti
12.	Ušinski, Makarenko – Sovjetska pedagogija
13.	Glavni reformatorski pravci u 20. Stoljeću u Europi i USA
14.	Radna škola, Dalton plan Eksperimentalna pedagogija – John Dewey
15.	Evaluacija i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada, Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, demonstrativno-ilustrativna metoda (film)																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="448 472 1401 685"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Izrada i prezentacija prikaza knjige</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prvi parcijalni ispit</td> <td>35</td> <td>35%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Drugi parcijalni ispit</td> <td>45</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studenti su u okviru ovog kolegija dužni realizirati kolokvij jedne od izabranih knjiga. Izrada i prezentacija prikaza knjige biće realizirana do 11. tjedna nastave. Ovaj zadatak nosi 20 bodova. • Polusemestralni i završni ispiti podrazumijeva sadržaje realizirane tokom cijelog semestra. Polusemestralni ispit nosi 35 bodova, završni ispit 45 bodova. 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Izrada i prezentacija prikaza knjige	20	20%	2.	Prvi parcijalni ispit	35	35%	3.	Drugi parcijalni ispit	45	45%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Izrada i prezentacija prikaza knjige	20	20%																		
2.	Prvi parcijalni ispit	35	35%																		
3.	Drugi parcijalni ispit	45	45%																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrijednuje se i ocjenjuje sustavom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili s neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, s pokojom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, s primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uvjete, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uvjete, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zaninović, M. (1988). <i>Opća povijest pedagogije</i>. Zagreb: Školska knjiga 2. Žlebni, L. (1970). <i>Opća historija školstva i pedagoških ideja</i>. Beograd: Naučna knjiga 3. Zaninović, M. (1985). <i>Pedagoška hrestomatija</i>. Zagreb: Školska knjiga <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Le Goff, J. (1982). <i>Intelektualci u srednjem vijeku</i>. Grafički zavod Hrvatske 2. Bohm, W. (2012). <i>Povijest pedagogije: od Platona do suvremenosti</i>. Sarajevo: FMC Svjetlo riječi 3. Kale, E. (1990). <i>Povijest civilizacija.</i>. Zagreb: Školska knjiga 4. Rousseau, J.J. (1950). <i>Emil ili O odgoju</i>. Beograd: Znanje. 5. Locke, J. (1967). <i>Misli o odgoju</i>. Beograd : Zavod za izdavanje udžbenika 6. Pestalozzi, H.. (1943). <i>Kako Gertruda uči svoju djecu</i>. Beograd 7. Dewey, J. (1935). <i>Škola i društvo</i>. Nova Gradiška: Štamparija Nikola Debač 8. Makarenko, A.S. (1947). <i>Pedagoška poema</i>. Beograd: Kultura 9. Kerschensteiner, G. (1939). <i>Teorija obrazovanja</i>. Beograd: Geca Kon 10. Materijali s nastave (članci, hrestomatija, prezentacije itd. 																				
Napomene																					

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija: Odsjek za bosanski, hrvatski i srpski jezik, Odsjek za književnosti naroda BiH, Odsjek za romanistiku, Odsjek za slavenske jezike i književnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Pedagogija 2				
Šifra/kod	FIL PED 204	Status (obavezni ili izborni)	obavezni zajednički	ECTS	3
Ciklus studija	I ciklus studija	Semestar	IV (četvrti)	Ak. godina	2023/24. 2024/25.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položen ispit iz predmeta Pedagogija 1				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Doc. dr. Edina Nikšić Rebihić			
	Kontakt podaci	Kabinet:101/II E-mail: edina.niksic.rebihic@ff.unsa.ba edina.niksic.rebihic@gmail.com Telefon: 033 253 139	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Suradnik	Ime i prezime	/			
	Kontakt podaci		Termin konsultacija		
Tjedni broj kontakt sati	predavanja 1	seminar 0	vježbe 1		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru kolegija upoznaju se polazišta o važnosti poznavanja učenika, motivacije i načina učenja. Proučavaju se sadržaji o kompetencijama nastavnika i inkluzivnom obrazovanju. Razumijevanje pedagoškog djeovanja – moć i granice. Studenti se upoznaju sa segmentima komunikacije: Interakcijska povezanost u komunikaciji. Faktori uspješnosti međuljudskog odnosa. Empatijsko komuniciranje. Verbalna i neverbalna komunikacija. Aktivno slušanje kao oblik komunikacije. Nasilna i nenasilna komunikacija. Razvijanje discipline kod djece.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je predstaviti studentima teorijske i praktične probleme odgojno-obrazovnog rada. Upoznati ih sa suvremenim tokovima reflektivne pedagogije. Ojačati njihove komunikacijske vještine u svakodnevnom životu i odgojno-obrazovnom radu. Osposobiti studente za uočavanje, prepoznavanje i primjenu empatije i načina uspješnog komuniciranja posebno s aspekta kvalitetne škole.				
Ishodi učenja	Studenti će nakon odlušanog i položenog ispita moći: <ul style="list-style-type: none">• Prepoznati elemente verbalne i neverbalne komunikacije.• Primijeniti komunikacijske vještine u odgojno-obrazovnom radu.• Kreirati pozitivnu disciplinu kao važan segment odgojno-obrazovnog rada.• Objasniti koncept inkluzivnog obrazovanja – kvalitetnog obrazovanja za sve				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod u kolegij, ciljevi nastave, način realiziranja, očekivanja
2.	Međuljudski odnos - temelj odgojnog procesa Faktori uspješnosti međuljudskog odnosa
3.	Pedagoški odnos
4.	Aktivno slušanje i nenasilna komunikacija
5.	Empatija u odgojnom djelovanju
6.	Socio-emocionalna klima u razredu
7.	Razvijanje pozitivne discipline u razredu
8.	Polusestrialna provjera znanja
9.	Kontekstualno razumijevanje odgoja
10.	Sedam navika uspješne obitelji
11.	Prezentacija odabrane teme – diskusija i rad u grupama
12.	Prezentacija odabrane teme – diskusija i rad u grupama
13.	Život s različitim
14.	Stereotipi i predrasude kao faktori (socijalnog) isključivanja
15.	Evaluacija rada, sistematizacija i potpisi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I i II ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	S obzirom na sadržaj nastavnog predmeta, nastava je interaktivnog karaktera. Oblici rada koji se primjenjuju su: frontalni, grupni, individualni i individualizirani. Metode nastavnog rada su verbalno – tekstualne i ilustrativno – demonstrativne uz primjenu kreativnih tehnika učenja i podučavanja.																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="408 479 1410 651"> <thead> <tr> <th>R.br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Praktični zadatak</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>35</td> <td>35%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>45</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Ukupno bodova</td> <td>100</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • U okviru kolegija za sve studente (redovne i vanredne) predviđen je praktični zadatak koji nosi 20 bodova. Uputa za izradu zadatka bit će dostupna studentima na platformi BISER. • Polusemestralni i završni ispit obuhvatit će sadržaje realizirane tokom cijelog semestra. Polusemestralni ispit nosi 35 bodova, a završni ispit 45 bodova. <p>Napomena: Svi studenti su dužni ispuniti sve navedene zadatke.</p>	R.br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni	1.	Praktični zadatak	20	20%	2.	Polusemestralni ispit	35	35%	3.	Završni ispit	45	45%		Ukupno bodova	100	100%
R.br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni																		
1.	Praktični zadatak	20	20%																		
2.	Polusemestralni ispit	35	35%																		
3.	Završni ispit	45	45%																		
	Ukupno bodova	100	100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili s neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, s ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, s primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uvjete, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uvjete, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura	<p><i>Obavezna literatura (određena poglavlja):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bratanić, M. (1993) <i>Mikropedagogija: interakcijsko – komunikacijski aspekt odgoja</i>. Zagreb, Školska knjiga. 2. Matijević, M., Bilić, V., Opić, S. (2016) <i>Pedagogija za učitelje i nastavnike</i>. Zagreb: Školska knjiga 3. Durrant J. (2007) <i>Pozitivna disciplina: šta je to i kako je provoditi</i>. Online izdanje knjige dostupno na: http://resourcecentre.savethechildren.se/sites/default/files/documents/6219.pdf 4. Krizmanić, M. (2010) <i>Život s različitima</i>. Zagreb: Profil. 5. Jensen, E. (2003) <i>Super - nastava: nastavne strategije za kvalitetnu školu i uspješno učenje</i>. Zagreb: Educa. 6. Slatina, M. (2023) <i>O pedagogiji čovjeka - od čovjeka kao bića učenja do učećeg društva</i>. Bužim: Ilum. 7. Šušnjara, S. (2017) <i>Pedagoške mrvice</i>. Sarajevo: FMC Svjetlo riječi. 																				

	<p><i>Dodatna literatura:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Glasser, W. (1999) <i>Nastavnik u kvalitetnoj školi</i>. Zagreb: Educa. 2. Glasser, W. (1995) <i>Kvalitetna škola</i>. Zagreb: Educa. 3. Rosenberg, B.M. (2006) <i>Nenasilna komunikacija, jezik života</i>. Osijek: Centar za mir, nenasilje i ljudska prava. 4. Boal, A. (2009) <i>Igre za glumce i ne-glumce</i>. Zagreb: Hrvatski centar za dramski odgoj.
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Pedagogija (Odsjek za bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost; Odsjek za filozofiju; Odsjek za sociologiju; Odsjek za književnost naroda Bosne i Hercegovine; Odsjek za historiju, Odsjek za romanistiku; Odsjek za slavenske jezike i književnosti; Katedra za historiju umjetnosti)				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Temeljna nastavna umijeća				
Šifra/kod	FIL PED 403	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	2
Ciklus studija	II ciklus	Semestar	I (prvi)	Ak. godina	2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Doc. dr. Edina Nikšić Rebihić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 101/II E-mail: edina.niksic.rebihic@ff.unsa.ba Telefon: + 387 33 253 139	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Saradnice	Ime i prezime	v. asist. Meliha Karić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 107/II E-mail: meliha.karic@ff.unsa.ba Telefon: + 387 33 253 109	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
	Ime i prezime	v. asist. Amina Smajović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 101/II E-mail: amina.smajovic@ff.unsa.ba smajovic.amina@outlook.com Telefon: + 387 33 253 139	Termin konsultacija	prema Rasporedu konsultacija	
Tjedni broj kontakt sati	predavanja: <u>2</u>		seminar: <u>0</u>	vježbe: <u>2</u>	
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Kroz sadržaj predmeta studenti će se upoznati s produktivnim i najvažnijim umijećima rada nastavnika u razredu (teaching skills). Zadaća kolegija je pružiti cjelovit i sistematiziran uvid u terminologiju pedagoške znanosti. Ključni pojmovi kolegija koji čine pojedinačne nastavne jedinice jesu: odgoj, obrazovanje, socijalizacija, poučavanje, učenje i kompetencije.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Povezati pedagošku i didaktičko metodičku teoriju, uvesti polaznike u praktična pitanja nastavne djelatnosti, proširiti shvaćanje kurikuluma, upoznati polaznike s vrstama nastavničkih kompetencija, povećati razinu razumijevanja posebnih pedagoških i disciplinskih problema u/izvan razreda, osvijestiti mogućnosti, ograničenja i vrijednosti umijeća prosudbe vlastitog i učeničkog rada.				
Ishodi učenja	Studenti će moći: <ul style="list-style-type: none"> - Navesti temeljna nastavna umijeća. - Prepoznati elemente dobre pripreme nastavnika za realizaciju nastavnog sata. - Primijeniti pravila uspostavljanja ugodnog razrednog ozračja. - Usporediti tehnike uspostavljanja discipline u razredu. - Prilagoditi obrazovne sadržaje djeci s poteškoćama. - Preispitati uspjeh vlastitog rada, s ciljem razvijanja vještine samovrednovanja. 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1. 9.10.2023.	Uvod u osnove kolegija – ciljevi nastave i načini realizacije. Upoznavanje i očekivanja.
2. 16.10.2023.	Temeljni pojmovi: odgoj, obrazovanje, nastava
3. 23.10.2023.	Priroda i obilježje nastavnih umijeća Određenje temeljnih nastavnih umijeća
4. 30.10.2023.	Razvitak nastavnih umijeća
5. 6.11.2023.	Koncepti planiranja, organiziranja i izvođenja nastave
6. 13.11.2023.	Pripremanje nastave
7. 20.11.2023.	Polusestralna provjera znanja studenata
8. 27.11.2023.	Izvedba nastavnog sata
9. 4.12.2023.	Motivacija u razredu: razvoj samopouzdanja u procesu učenja
10. 11.12.2023.	Socio-emocionalna klima i disciplina u razredu Simulacija nastavnog sata – diskusija i rad u grupama
11. 18.12.2023.	Vrednovanje u obrazovanju Simulacija nastavnog sata – diskusija i rad u grupama
12. 25.12.2023.	Konstrukcija ispitnih zadataka
13. 1.1.2024.	Djeca sa teškoćama u razvoju
14. 8.1.2024.	Metodika rada sa učenicima s teškoćama u razvoju
15. 15.1.2024.	Priprema za ispit (u ovom tjednu nema nastave)
16.	Završni ispit za studente I i II ciklusa po Bolonjskom procesu
17.	

Način izvođenja nastave (metode i oblici rada)	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, ilustrativno-demonstrativna metoda.																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="416 555 1426 775"> <thead> <tr> <th>R.br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Praktični zadatak</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Polusemestralna provjera znanja</td> <td>35</td> <td>35%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>45</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • U okviru kolegija za sve studente (redovne i vanredne) predviđen je praktični zadatak koji nosi 20 bodova. Uputa za izradu zadatka bit će dostupna studentima na platformi BISER. • Polusemestralni i završni ispit obuhvatit će sadržaje realizirane tokom cijelog semestra. Polusemestralni ispit nosi 35 bodova, a završni ispit 45 bodova. <p>Napomena: Svi studenti su dužni ispuniti sve navedene zadatke.</p>	R.br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Praktični zadatak	20	20%	2.	Polusemestralna provjera znanja	35	35%	3.	Završni ispit	45	45%	Ukupno: 100 bodova			100%
R.br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Praktični zadatak	20	20%																		
2.	Polusemestralna provjera znanja	35	35%																		
3.	Završni ispit	45	45%																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili s neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, s ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, s primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uvjete, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uvjete, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura	<p>Obavezna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kyriakou, C. (2001) <i>Temeljna nastavna umijeća</i>. Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica. 2. Slatina, M. (1998) <i>Nastavni metod</i>. Sarajevo: Filozofski fakultet. 3. Materijali s nastave <p>Dodatna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Brajša, P. (1993) <i>Pedagoška komunikologija</i>. Zagreb: Školske novine. 2. Bratanić, M. (1993) <i>Mikropedagogija</i>. Zagreb: Školska knjiga. 3. Durrant J. (2007) <i>Pozitivna disciplina: šta je to i kako je provoditi</i>; http://resourcecentre.savethechildren.se/sites/default/files/documents/6219.pdf 4. Glasser, W. (1993) <i>Kvalitetna škola</i>. Zagreb: Educa. 5. Glasser, W. (1993) <i>Nastavnik u kvalitetnoj školi</i>. Zagreb: Educa. 6. Gudjons, H. (1994) <i>Pedagogija-temeljna znanja</i>. Zagreb: Educa. 7. Zbornik radova: <i>Inkluzija u školstvu Bosne i Hercegovine (2003)</i>. Sarajevo: TEPD i Filozofski fakultet. 																				